

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

ÇOCUKLARIN DİJİTAL AĞLAR YOLUYLA İŞLEDİĞİ SUÇLARA
DAİR YARGITAY KARARLARININ ANALİZİ

Ayşe ÖZKUL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Doç. Dr. Kadriye KOBAK

EYLÜL - 2025

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÇOCUKLARIN DİJİTAL AĞLAR YOLUYLA İŞLEDİĞİ
SUÇLARA DAİR YARGITAY KARARLARININ ANALİZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayşe ÖZKUL

Enstitü Anabilim Dalı: İletişim Bilimleri

“Bu tez 26/09/2025 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri
bulunan jüri üyeleri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ
Doç. Dr. Kadriye KOBAK	Başarılı
Prof. Dr. Yusuf Levent ŞAHİN	Başarılı
Doç. Dr. Mustafa BOSTANCI	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet ☐

Hayır ☒

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Ayşe ÖZKUL

26/09/2025

ÖN SÖZ

Hayatım boyunca en büyük destekçilerim olan aileme sonsuz teşekkür ederim. Hayatıma anlam ve neşe katan biricik kızlarım Hilal ve Zeynep Ece'ye, her zaman dualarıyla yanımda olan sevgili anneme ve desteklerinden dolayı kardeşlerime teşekkür ediyorum. Biricik ailemin varlığı ve desteği, bu tez sürecinde en büyük motivasyon kaynağım olmuştur.

Yüksek Lisans eğitimimin gerek ders süreci gerekse tezimin her aşamasında bilgi ve deneyimleriyle bana yol gösteren, destek ve katkılarını esirgemeyen değerli danışman hocam Doç. Dr. Kadriye KOBAK' a şükranlarımı sunarım. Kendisi, karşılaştığım zorlukları aşmamda, araştırmamı en iyi şekilde yürütmemde ve sonuçlandırmamda büyük bir rehber olmuştur.

Yüksek lisans eğitimim süresince bilgi, ilgi ve desteklerini esirgemeyen Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Anabilim Dalı'nın değerli hocalarına, tez savunma jürisindeki hocalarıma ve tüm dönem arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Ayşe ÖZKUL

26/09/2025

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iv
ŞEKİL LİSTESİ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii

GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE	5
1.1. İnternet ve Sosyal Ağların Kavramsal Çerçevesi	5
1.2. Sosyal Medya Araçları	5
1.2.1. Facebook	7
1.2.2. X (Twitter).....	7
1.2.3. TikTok	8
1.2.4. YouTube	10
1.2.5. WhatsApp	11
1.2.6. Instagram	11
1.3. Çocuk Kavramı, Çocukların Hukuki Durumu ve Yasal Düzenlemeler	12
1.3.1. Mağdur Çocuk Kavramı	15
1.3.1.1. Mağdur Çocukların Hukuki Statüsü ve Korunma Mekanizmaları ...	16
1.3.1.2. Mağdur Çocuklar ve Suç Mağduriyeti	17
1.3.1.3. Mağdur Çocuklar İçin Sosyal Hizmet Modelleri	18
1.3.2. Suça Sürüklenen Çocuk Kavramı	18
1.3.2.1. Suça Sürüklenen Çocukların Hukuki Durumu ve Cezai Sorumluluğu	19
1.3.2.2. Suça Sürüklenen Çocukların Suç İşleme Nedenleri	20
1.3.2.3. Suça Sürüklenen Çocukların Rehabilitasyonu ve Topluma Kazandırılması	20
1.4. İnternet ve Sosyal Ağların Çocuklar Üzerindeki Etkileri.....	21
1.4.1. Yeni Medya ve Siber Suç-Dijital Suç Kavramı	22
1.4.2. Sosyal Medyanın Çocukların Sosyal Gelişimine Etkileri	24
1.4.3. Sosyal Ağlarda Çocuklara Yönelik Riskler ve Suç Türleri.....	26
1.5. Türkiye’de İnternet ve Sosyal Ağlar Yoluyla İşlenen Suçlar ve Kavramlar	28
1.5.1. Bilişim Suçları	29

1.5.2. Dolandırıcılık.....	31
1.5.3. Tehdit, Şantaj ve İftira.....	32
1.5.4. Hakaret ve Nefret Söylemi	35
1.5.5. Cinsel İstismar, Taciz ve Müstehcenlik.....	37
1.5.6. Siber Zorbalık.....	38
1.5.7. Özel Hayatın Gizliliğini İhlal	39
1.5.8. Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı Kullanımı	42
1.5.9. Telif Hakları İhlali.....	42
1.5.10. Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma	43
1.5.11. Sahte Kimlikler, Profiller ve Kimlik Avı	44
1.5.12. Kişilerin Huzur ve Sükûnunu Bozma.....	45
1.6. Türkiye’de Sosyal Ağlar ve İnternete İlişkin Hukuki Düzenlemeler	46
1.6.1. Türk Ceza Kanunu (TCK) Kapsamındaki Düzenlemeler	47
1.6.2. İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Hakkında Kanun.....	49
1.7. Dünyada Sosyal Ağlar ve İnternet Suçlarına İlişkin Yasal Düzenlemeler	50
1.7.1. Almanya	51
1.7.2. Fransa	52
1.7.3. İngiltere	53
1.7.4. ABD ve AB Ülkeleri	54
1.7.5. Dünya Örneklerinin Türkiye’ye Yönelik Değerlendirilmesi	55
1.7.5.1. Yargı Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı.....	56
1.7.5.2. İçerik Kaldırma Süreçlerinde Şeffaflık	56
1.7.5.3. Veri Güvenliği ve Kişisel Verilerin Korunması	57
2. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	59
2.1. Araştırmanın Konusu.....	59
2.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	59
2.3. Araştırmanın Çalışma Grubu ve Sınırlılıkları	60
2.4. Araştırmanın Yöntemi	60
2.5. Verilerin Analizi	61
3. BÖLÜM: BULGULAR.....	63
3.1. Kod-1: Suçun Özneleri	63
3.2. Kod-2: Suç Türü	65
3.3. Kod-3: Suç Adresi	66

3.4. Kod-4: Mahkeme Adı.....	69
3.5. Kod-5: Mahkeme Kararı.....	70
3.6. Kod-6: Yargıtay Kararı.....	71
SONUÇ	74
KAYNAKÇA.....	85
EK	90
ÖZGEÇMİŞ	128

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AY	: Anayasa
AYM	: Anayasa Mahkemesi
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BM	: Birleşmiş Milletler
BMÇHS	: Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi
BTK	: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
ÇİM	: Çocuk İzlem Merkezi
ÇKK	: Çocuk Koruma Kanunu
DSA	: Dijital Hizmetler Yasası (Digital Services Act – Avrupa Birliği)
DDA	: Denge ve Denetleme Ağı
GDPR	: Genel Veri Koruma Tüzüğü (General Data Protection Regulation)
HAGB	: Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması
IP	: İnternet Protokolü
KVKK	: Kişisel Verileri Koruma Kanunu
NCMEC	: National Center for Missing and Exploited Children
NetzDG	: Almanya Sosyal Medya Düzenlemesi (Netzwerkdurchsetzungsgesetz)
SSÇ	: Suça Sürüklenen Çocuk
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TDK	: Türk Dil Kurumu
TMK	: Türk Medeni Kanunu
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
YCD	: Yargıtay Ceza Dairesi
YCGK	: Yargıtay Ceza Genel Kurulu
YM	: Yerel Mahkeme

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Suçun Öznesi.....	64
Şekil 2: Suç Türü	66
Şekil 3: Suç Adresi	69
Şekil 4: Mahkeme Adı.....	70
Şekil 5: Mahkeme Kararı.....	71
Şekil 6: Yargıtay Kararı.....	73

ÖZET	
Başlık: Çocukların Dijital Ağlar Yoluyla İşlediği Suçlara Dair Yargıtay Kararlarının Analizi	
Yazar: Ayşe ÖZKUL	
Danışman: Doç. Dr. Kadriye KOBAK	
Kabul Tarihi: 26/09/2025	Sayfa Sayısı: vii (ön kısım) + 89 (ana kısım) + 39 (ek)
Günümüzde internet ve sosyal medya kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte, bireylerin dijital ortamlarda geçirdiği zaman artmış ve bu durum, çeşitli hukuki sorunları da beraberinde getirmiştir. Çocuklar, gençler ve yetişkinler dahil olmak üzere her yaştan birey, sosyal medya platformlarında aktif bir şekilde yer almakta, ancak bu platformlar aracılığıyla işlenen suçların mağduru ya da faili olabilmektedir. Özellikle son yıllarda, sosyal medya araçları ve internet siteleri üzerinden işlenen suç oranlarında ciddi bir artış yaşanmaktadır. Bu suçlar, doğrudan bilişim suçları veya dolaylı bilişim suçları olarak sınıflandırılmaktadır. Bu suçların, yetişkin bireyler arasında olduğu kadar, çocuklara karşı veya çocuklar tarafından yetişkinlere karşı hatta çocuklar arasında işlenmesi, dijital ortamın güvenliği açısından önemli bir sorun haline gelmiştir. Bu çalışmada suça sürüklenen çocukların internet alışveriş siteleri, online bankacılık siteleri ve sosyal medya gibi dijital ağlarda işlenen dolandırıcılık, verilerin hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi, hakaret, tehdit, şantaj, özel hayatın gizliliğini ihlal, cinsel istismar gibi doğrudan ve dolaylı bilişim suçları, Yargıtay kararları çerçevesinde incelenmiştir. Bu araştırmanın kapsamını, Yargıtay Karar Arama internet sayfasında erişime açık olan kararlar ile özel bir içtihat programındaki Yargıtay Ceza Dairesi ve Ceza Genel Kurulu kararı oluşturmaktadır. Bu kararlar çocuklar tarafından dijital ağlarda işlenen suçlara dair 2016-2025 yılları arasındaki 34 adet Yargıtay kararı ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden "Doküman Analizi" yöntemi kullanılarak, seçilen kararlar detaylı bir şekilde incelenmiş, betimlenerek temalar oluşturulmuştur. Belirlenen temalara göre, suç özneleri, suç türleri, suç adresleri, mahkemeler, mahkeme kararları ile Yargıtay kararları, Maxqda (2024) programı kullanılarak yapılan kodlama tekniği ile analiz edilmiştir. Bu araştırma ile 12-18 yaş arası suça sürüklenen çocukların, dijital platformlarda çocuk veya yetişkinlere karşı işlediği suçların nasıl meydana geldiği, hangi suç türlerinin yaygın olduğu, bu suçlardan kimlerin mağdur olduğu, suça sürüklenen çocukların ne gibi adli yaptırımlarla karşılaştığı incelenerek, bu suçların önlenmesine, mağduriyetlerin azaltılmasına yönelik alınabilecek ek hukuki ve sosyal tedbirlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma sonucunda, incelenen 34 Yargıtay kararının 6 ana tema ve alt temalar yönünden analiz sonuçları tartışılmış, mevcut hukuki düzenlemelerin etkinliği değerlendirilmiş ve çocukların internet ortamında gerek suç işlemelerinin önlenmesine gerekse karşılaştıkları risklerin azaltılmasına yönelik öneriler sunulmuştur.	
Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Bilişim Suçları, Suça Sürüklenen Çocuk, Yargıtay.	

ABSTRACT	
Title of Thesis: Analysis of Supreme Court Decisions on Crimes Committed by Children via Digital Networks	
Author of Thesis: Ayşe ÖZKUL	
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Kadriye KOBAK	
Accepted Date: 26/09/2025	Number of Pages: vii (pre text) + 89 (main body) + 39 (add)
With the widespread use of the internet and social media today, the time individuals spend in digital environments has increased, leading to various legal issues. Individuals of all ages, including children, teenagers, and adults, are actively participating on social media platforms, but they can also become victims or perpetrators of crimes committed through these platforms. In recent years, there has been a significant increase in the rate of crimes committed through social media tools and websites. These crimes are classified as direct cybercrimes or indirect cybercrimes. The fact that these crimes are committed by adults, against children, by children against adults, and even among children has become a significant problem for digital security. This study examines direct and indirect cybercrimes committed by children, such as fraud, unlawful access to data, insults, threats, blackmail, violations of privacy, and sexual abuse, committed through digital networks such as online shopping sites, online banking sites, and social media, within the framework of Supreme Court decisions. The scope of this research consists of decisions accessible on the Court of Cassation Decision Search website, as well as decisions from the Criminal Chamber and the General Assembly of Criminal Chambers in a special case law program. These decisions were limited to 34 Court of Cassation decisions dated between 2016 and 2025 concerning crimes committed by children on digital networks. Using the "Document Analysis" method, a qualitative research method, the selected decisions were examined in detail, described, and themes were created. Based on the identified themes, the subjects of the crimes, types of crimes, crime locations, courts, court decisions, and Court of Cassation decisions were analyzed using the Maxqda (2024) coding technique. This research aims to examine how crimes committed by children aged 12-18 against children or adults on digital platforms occur, which types of crimes are common, who is victimized by these crimes, and what legal sanctions children face. It also aims to identify additional legal and social measures that can be taken to prevent these crimes and reduce victimization. As a result of the study, the results of the analysis of 34 Supreme Court decisions examined in terms of six main themes and subthemes were discussed, the effectiveness of existing legal regulations was evaluated, and recommendations were presented to prevent children from committing crimes online and to reduce the risks they face.	
Keywords: Social Media, Cyber Crimes, Child Dragged into Crime, Supreme Court.	

GİRİŞ

Araştırmanın Konusu

Günümüzde dijital teknolojilerin gelişimiyle birlikte internet ve sosyal medya platformları, bireylerin gündelik yaşamlarında önemli bir yer edinmiştir. Özellikle çocuklar ve gençler, sosyal medya platformları aracılığıyla hem bilgiye erişim sağlamakta hem de sosyalleşme süreçlerini bu platformlar üzerinden yürütmektedir. Facebook, X (Twitter), Instagram, YouTube, TikTok ve WhatsApp gibi uygulamalar, çocukların ve gençlerin sosyal etkileşimlerini, eğlencelerini ve öğrenme süreçlerini büyük ölçüde şekillendirmektedir. Bununla birlikte, bu platformlar bazı hukuki ve etik sorunları da beraberinde getirmektedir.

İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte, özellikle çocukların fail veya mağdur olduğu suç türleri de çeşitlenmiş ve karmaşık bir hale gelmiştir. Doğrudan bilişim suçları ile dolaylı yani bilişim yolu ile dolandırıcılık, hakaret, tehdit, huzur ve sükûnu bozma, cinsel istismar, müstehcenlik, özel hayatın gizliliğini ihlal ve kişisel verilerin izinsiz paylaşımı gibi suçlar, fail çocuklar yani suça sürüklenen çocuklar için hukuki yönden etkiler oluşturduğu gibi, mağdur çocuklar ve yetişkinler yönünden de güvenliği tehdit eden, sosyal ve psikolojik yönden olumsuz etkiler yaratmaktadır. Bu bağlamda, çocukların dijital ortamda işledikleri ve karşılaştıkları suç türleri, bu suçların çocuklar üzerindeki yansımaları ve hukuki süreçlerde nasıl ele alındıkları, Yargıtay kararları bağlamında incelenecektir.

Bu araştırma, internet alışveriş siteleri, bankacılık sistemleri ve sosyal medya gibi dijital ağlar yoluyla 18 yaş altı çocuklar tarafından işlenen dolaylı ve doğrudan bilişim suçlarının hukuki ve sosyal etkilerini anlamayı, bu alanda alınabilecek hukuki, sosyal ve eğitsel bakımdan alınması gerekli önlemleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Yargıtay kararları, bu suçları işleyen çocuklara özgü yargılamaların nasıl yapıldığını, SSC' lerin ne gibi tedbir veya cezai yaptırımlara tabi tutulduğunu, bu suçların daha çok hangi dijital araçlar yoluyla ve kimlere karşı işlendiğini, hukuki süreçlerin nasıl işlediğini ve sonuçlandığını inceleyerek, suçların ve mağduriyetlerin önlenmesi adına nasıl bir yargısal yaklaşım benimsendiğini ve ne gibi ek önlemler alınması gerektiğini ortaya koymada önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, çocukların dijital platformlarda doğrudan veya dolaylı olarak nasıl ve hangi tür suçları işlediğini, yargısal süreçlerin nasıl ele alındığını ve üst yargı organlarında ne tür kararlar alınarak esas ve usul yönünden nasıl sonuçlandığını analiz ederek hukuki düzenlemeler ile koruma mekanizmalarını ortaya koymaktır.

Sosyal medya, online alışveriş siteleri, internet-mobil bankacılığı gibi dijital ortamlar, bireyler için büyük fırsatlar sunduğu kadar, özellikle çocukları suça sürükleyen bir ortam oluşturarak birçok riske karşı açık hale getirmektedir.

Bu bağlamda, araştırma Yargıtay kararları üzerinden internet ve sosyal medya yoluyla işlenen suçların hukuki süreçlerini anlamayı, çocukların hem fail hem de mağdur olarak korunmasına yönelik yasal çerçevenin etkinliğini değerlendirmeyi ve dijital platformlar ile hukuk sisteminin çocukları koruma konusundaki sorumluluklarını tartışmayı amaçlamaktadır. Elde edilecek bulgular, hukuki, eğitsel ve sosyal politikaların geliştirilmesine katkı sağlayarak çocukların internet ortamında daha güvenli bir şekilde varlık göstermelerine, suç işlemelerini önlemeye ve ayrıca doğrudan veya dolaylı olarak zarar görmelerini engellemeye yardımcı olmayı hedeflemektedir.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, çocuklar tarafından dijital ortamlarda işlenebilen suç türlerini, bu suçların fail ve mağdur yönünden yansımalarını, çocukların işlediği suçların hukuki süreçlerde nasıl ele alındıklarını ve sonuçlandığını incelemeyi hedeflemektedir. Araştırmanın önemi, çocukların dijital ortamda işledikleri suçlar ile maruz kaldıkları riskleri akademik bir perspektiften ele alarak, politika yapıcılar, hukukçular, eğitimciler ve aileler için rehber niteliğinde öneriler sunmasından kaynaklanmaktadır. Dijital çağın getirdiği zorluklar karşısında çocukların suça sürüklenmemesi, bilinçlenmesi ve korunması için etkili çözümler geliştirmek, bireysel ve toplumsal güvenliğin sağlanması açısından kritik ve önemli bir konudur.

Araştırmanın Problemi ve Alt Problemler

Bu araştırmanın temel problemi, internet ortamında oluşabilecek suç türlerini, fail çocuklar üzerindeki hukuki yaptırım ve sonuçlarını, mağdur çocuk veya yetişkinler

yönünden yansımalarını ve bunların yargı kararlarında nasıl ele alındıklarını ve Yargıtay tarafından ceza hukuku bakımından nasıl sonuçlandırıldığını incelemeyi hedeflemektedir.

Çalışmada Yargıtay kararları ışığında bu suçların suça sürüklenen çocuklar yönünden hukuki sonuçları analiz edilerek, alınabilecek hukuki ve sosyal tedbirler tartışılacaktır.

Bu doğrultuda araştırmanın alt problemleri şu şekildedir:

- Dijital ağlarda çocuklar tarafından hangi suçlar işlenmektedir?
- Suça sürüklenen çocuklar daha çok hangi dijital ağlarda ve hangi yöntemlerle suç işlemektedir?
- Bu suçlar, SSÇ' ler üzerinde ne gibi hukuki sonuçlar doğurmaktadır?
- İlk derece mahkeme kararları nasıl sonuçlanmakta, Yargıtay bu kararları nasıl değerlendirmekte ve nihai olarak nasıl sonuçlandırmaktadır?
- Yargıtay kararlarında suça sürüklenen çocuklar veya mağdur çocuklar nasıl ele alınmaktadır?
- Bu suçlarla mücadelede mevcut düzenlemeler yanında alınması gereken ek önlemler nelerdir?

Yapılan çalışma, bu problemler doğrultusunda, çocukların, çocuk veya yetişkinlere karşı işlediği dijital suçları ve hukuki süreçleri, Yargıtay kararları üzerinden kapsamlı bir şekilde analiz etmeyi ve öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, belirli sınırlılıklar çerçevesinde yürütülmüştür ve bulgular bu kapsamda değerlendirilmelidir. Çalışmanın sınırlılıkları şu şekilde özetlenebilir:

- Araştırmanın kapsamı, yalnızca erişime açık Yargıtay Ceza Daireleri ve Ceza Genel Kurulu'nun kararları ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırmada suç faillerini sadece suça sürüklenen çocuklar oluşturmaktadır.
- Araştırmada sadece dijital ağlarda (doğrudan bilişim veya bilişim yoluyla) işlenen suçlar ele alınmıştır.
- Araştırma 2016-2025 yılları arasında Yargıtay tarafından verilmiş, 34 adet ceza kararını kapsamaktadır.
- Araştırmada belge (doküman) analizi yöntemi kullanılmıştır. Belgeler 2024 Maxqda programı kullanılarak tematik kodlama tekniği ile analiz edilmiştir.

- Araştırma, Türkiye’deki yasal düzenlemeler çerçevesinde ele alınmış olup uluslararası hukuki düzenlemeler yalnızca karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bu sınırlılıklar doğrultusunda, araştırma internet siteleri ve sosyal medya gibi dijital platformlarda işlenen doğrudan veya dolaylı bilişim suçlarının, çocuklar yönünden hukuki süreç ve sonuçlarını analiz etmeyi, Yargıtay kararları üzerinden hukuki süreçleri incelemeyi ve bu bağlamda öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden olan belge üzerinde "Doküman Analizi" yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, Yargıtay kararlarının incelenmesi sonucunda; Suç öznesi, suç türü, suç adresi, mahkeme adı, mahkeme kararı, Yargıtay kararı olmak üzere araştırmacı tarafından 6 ana tema oluşturulmuştur. Bu temalar da ikincil veya gerektiğinde üçüncül alt temalara ayrılarak kod listesi oluşturulmuştur.

Belirli kavramlar ve temalara göre oluşturulan bu kodlar çerçevesinde Maxqda 2024 yazılım programı kullanılmıştır. Her belge (karar) tek tek bu temalar üzerinden kodlanarak, sayısal verilere ve sonuçlara ulaşılmıştır. Maxqda programı, nitel ve karma araştırma yöntemleri için kullanılan, röportajlar, anketler, belgeler, tablolar, resimler, videolar ve web sayfaları gibi verileri organize eden, analiz eden, görselleştirebilen ve dışarı aktaran bir programdır. Bu kapsamda oluşturulan temalar kodlanarak şekiller oluşturulmuş, bu şekiller üzerinden araştırma planına uygun şekilde analizler yapılmış, sayısal değerleri içeren şekiller oluşturulmuş ve yorumlamalar yapılmıştır.

1. BÖLÜM: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. İnternet ve Sosyal Ağların Kavramsal Çerçevesi

İnternet, küresel ölçekte milyonlarca bilgisayarın birbirine bağlanmasını sağlayan ve dünya çapında bilgi paylaşımına imkân tanıyan dijital bir ağ sistemidir. Günümüzde bireyler, sosyal medya platformları aracılığıyla bilgi edinmek, haber almak, eğlenmek, sosyalleşmek ve çeşitli içerikleri paylaşmak gibi birçok amaçla interneti kullanmaktadır (Bulut ve Kırbaş, 2021). Sosyal medya ise internetin en etkili kullanım alanlarından biri olarak öne çıkmakta ve bireyler arasındaki etkileşimi dijital ortamda şekillendirmektedir. Bu nedenle internet ve sosyal medya platformları, dijital platformlar olarak da adlandırılmaktadır.

Sosyal ağlar, kullanıcıların dijital içerik üretmesine ve tüketmesine imkân tanıyan, etkileşimi merkeze alan platformlardır. Bu platformlar, bireylerin yalnızca bilgi tüketicisi olmasının ötesinde, aynı zamanda aktif içerik üreticisi olmasına da olanak sağlamaktadır (Erörs, 2024). Sosyal medyanın kullanım yaygınlığı, teknolojik gelişmelerle paralel olarak artmış, bireylerin günlük yaşamlarında önemli bir yer edinmiştir. Kullanıcılar, sosyal medya platformları üzerinden gündemi takip edebilmekte, tartışmalara katılabilmekte ve etkileşim kurabilmektedir (Atabay ve Ada, 2024).

Bireylerin sosyalleşme pratiklerini yeniden şekillendiren sosyal ağlar, iletişim biçimlerini dönüştürerek bireylerin kimlik inşa süreçlerini de etkilemektedir. Özellikle genç yetişkinler ve ergenler, sosyal medya platformları aracılığıyla kimliklerini inşa etmekte, kendilerini ifade etme biçimlerini belirlemekte ve sosyal çevreleriyle etkileşim kurmaktadır (Baş, Audry, İnceoğlu, Kaya, Cöbek ve Alkurt, 2023). Dijital çağın en önemli bileşenlerinden biri hâline gelen sosyal ağlar, bireylerin kişisel deneyimlerini ve toplumsal ilişkilerini dijital ortama taşımakta ve çeşitli fırsatlar sunmaktadır. Ancak, bu ağların bireyler üzerindeki etkileri yalnızca olumlu yönleriyle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda mahremiyet ihlalleri, siber zorbalık ve yanlış bilgi yayılımı gibi riskleri de beraberinde getirmektedir (Erörs, 2024).

1.2. Sosyal Medya Araçları

Sosyal medya araçları, kullanıcıların çevrimiçi ortamda iletişim kurmasını, içerik paylaşmasını ve bilgiye erişimini sağlayan dijital platformlardır. Bu araçlar, metin, görsel

ve video tabanlı içerik paylaşımı gibi çeşitli işlevlere sahiptir. Günümüzde sosyal medya platformları, kullanıcılarına etkileşimli bir deneyim sunarak bireylerin bilgi tüketimini ve üretimini kolaylaştırmaktadır (Atabay ve Ada, 2024).

Sosyal medya platformlarının yaygınlaşmasıyla birlikte bireylerin iletişim alışkanlıkları dönüşmüş, geleneksel medya araçlarının yerini büyük ölçüde dijital platformlar almıştır. Kullanıcılar, bu platformları kişisel görüşlerini ifade etmek, gündemi takip etmek ve sosyal çevreleriyle bağlantıda kalmak amacıyla kullanmaktadır (Baş vd., 2023). Bu bağlamda sosyal medya, hem bireylerin günlük yaşamlarını kolaylaştıran bir araç olarak görülmekte hem de çeşitli toplumsal dinamikleri etkilemektedir.

Sosyal medya araçları, etkileşim seviyelerine ve içerik türlerine göre farklı kategorilere ayrılmaktadır. Bu platformlar, kullanıcıların bireysel ya da kolektif olarak içerik üretmesine ve tüketmesine olanak tanımaktadır (Bulut ve Kırbaş, 2021).

We are Social ve Meltwater tarafından hazırlanan Dijital 2025 Türkiye Raporu'na göre; Türkiye'de internet kullanan kişi sayısı 77,3 milyon, sosyal medya kullanıcıları ise son bir yılda yüzde 1,7 artarak 58,5 milyona ulaşmıştır.

İnternet kullanıcıları günlük ortalama 7 saat 13 dakikayı internette geçirmektedir. Her gün ortalama 2 saat 43 dakikayı sosyal medyada geçiriyor, aylık ortalama 7,6 sosyal medya platformu kullanılmaktadır.

Türkiye'de en çok kullanıcısı olan sosyal medya platformu 58.4 milyon ile Instagram olup ikinci sırada 57,5 milyon kişi ile YouTube, 40,2 milyon kişi ile TikTok gelmektedir. Facebook'un kullanıcı sayısı 34,8 milyon kişiyken X platformunu 19,7 milyon kişi kullanmaktadır. 2024 yılına göre ise Instagram'ın kullanıcı sayısı yüzde 8,5 artarken, TikTok'un yüzde 2,9, Facebook'un yüzde 1,3, X'in yüzde 1 artmıştır. YouTube'un kullanıcı sayısında ise yüzdesel bir değişiklik olmamıştır.

Rapora göre, internet kullanıcılarının ayda ortalama 32 saat 36 dakika ile en çok Instagram'da zaman geçirmektedir. Bu süre TikTok'ta 26 saat 26 dakikayken, YouTube'da geçirilen aylık ortalama süre 23 saat 31 dakika. Facebook'ta geçirilen süre ise 9 saat 45 dakika, X'te ise 5 saat 4 dakikadır.

Yine aynı rapora göre E-Ticaret Kullanımı: Türkiyede son verilere göre internet kullanıcılarının %69.8' i online alışveriş yapmaktadır. (Dünya ort.: %58.3)

1.2.1. Facebook

Facebook, 2004 yılında Mark Zuckerberg ve arkadaşları tarafından kurulan ve kısa sürede dünyanın en büyük sosyal ağ platformlarından biri hâline gelen bir sosyal medya platformudur. Kullanıcılar, Facebook aracılığıyla arkadaşlarıyla iletişim kurabilir, gönderiler paylaşabilir, gruplara katılabilir ve çeşitli topluluklarla etkileşimde bulunabilirler (Erörs, 2024). Platform, bireylerin hem kişisel hem de kamusal alanda kendilerini ifade etmelerine imkân tanıyan çeşitli özellikler sunmaktadır.

Facebook'un en önemli özelliklerinden biri, bireylerin ilgi alanlarına göre içerik oluşturmasına ve paylaşmasına olanak tanımasıdır. Kullanıcılar, bu platformda metin, görsel, video ve canlı yayın gibi farklı formatlarda içerikler paylaşabilmekte ve diğer kullanıcılarla etkileşime geçebilmektedir (Atabay ve Ada, 2024). Özellikle 2010'lu yıllarda popülerliği zirveye ulaşan Facebook, zamanla diğer platformlarla rekabet etmek zorunda kalmış ve yeni özellikler ekleyerek kullanıcı deneyimini geliştirmeye çalışmıştır. Facebook, bireylerin yalnızca sosyal çevreleriyle etkileşim kurmasını sağlamakla kalmamış, aynı zamanda işletmeler, politik aktörler ve sivil toplum kuruluşları için de önemli bir iletişim aracı hâline gelmiştir. Günümüzde birçok şirket ve organizasyon, hedef kitlesine ulaşmak için Facebook'u etkili bir pazarlama ve iletişim platformu olarak kullanmaktadır (Baş vd., 2023).

Bununla birlikte, Facebook'un kullanıcı verilerinin gizliliği ve güvenliği ile ilgili çeşitli eleştiriler aldığı bilinmektedir. Özellikle kişisel verilerin izinsiz kullanımı, sahte haberlerin yayılımı ve siber zorbalık gibi konular, Facebook'un eleştirilen yönleri arasında yer almaktadır (Bulut ve Kırbaş, 2021).

1.2.2. X (Twitter)

X (eski adıyla Twitter), 2006 yılında Jack Dorsey ve ekibi tarafından kurulan ve mikroblog formatında hizmet veren bir sosyal medya platformudur. Platform, kullanıcıların 280 karakterle sınırlı kısa mesajlar (tweetler) paylaşmasına olanak tanımaktadır. X, özellikle haber paylaşımı, güncel olayları tartışma ve toplumsal hareketlerin örgütlenmesi açısından önemli bir mecra olarak kabul edilmektedir (Erörs, 2024).

X, diğer sosyal medya platformlarından farklı olarak anlık bilgi paylaşımına odaklanması ve kullanıcılarına hızlı bir iletişim aracı sunmasıyla öne çıkmaktadır. Kullanıcılar, bu

platformda siyasi, ekonomik ve toplumsal konular hakkında görüşlerini paylaşabilmekte, diğer kullanıcılarla etkileşime geçebilmekte ve dünya genelindeki gelişmeleri takip edebilmektedir (Atabay ve Ada, 2024). Özellikle kriz anlarında ve toplumsal olaylar sırasında X, bireylerin anlık bilgilere ulaşmasını sağlayan en etkili platformlardan biri hâline gelmiştir.

X'in en dikkat çeken özelliklerinden biri, "hashtag" sistemidir. Kullanıcılar, belirli bir konuyu veya gündemi öne çıkarmak için ilgili kelimenin başına "#" sembolü ekleyerek hashtag oluşturabilmekte ve böylece konuya dair paylaşımlar geniş bir kitleye ulaşabilmektedir (Baş vd., 2023). Hashtag'ler, özellikle sosyal hareketlerin ve toplumsal kampanyaların yaygınlaşmasında önemli bir araç olarak kullanılmaktadır.

Ancak X'in açık bir platform olması, dezenformasyonun yayılmasını da beraberinde getirmiştir. Sahte hesaplar ve yanlış bilgilerin hızla yayılabilmesi, platformun eleştirilen yönleri arasında yer almaktadır. Özellikle yapay zekâ destekli bot hesaplar, sosyal medya manipülasyonu ve yanıltıcı bilgilerin dolaşıma sokulması gibi sorunlar, X'in güvenilirliği konusunda tartışmalara neden olmaktadır (Bulut ve Kırbaş, 2021).

Genel olarak değerlendirildiğinde, sosyal medya platformları bireylerin bilgiye erişimini ve paylaşımını kolaylaştıran etkili araçlar olmasına rağmen, aynı zamanda etik ve hukuki açıdan çeşitli sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, sosyal medya kullanımının etkilerini analiz etmek ve bu platformların bireyler üzerindeki sosyal, psikolojik ve hukuki etkilerini değerlendirmek önemli bir akademik araştırma alanı olarak görülmektedir.

1.2.3. TikTok

TikTok, 2016 yılında Çin merkezli ByteDance şirketi tarafından geliştirilmiş ve kısa sürede dünya çapında popüler hâle gelmiş bir sosyal medya platformudur. Özellikle genç kullanıcıları hedefleyen yapısıyla TikTok, kısa video içeriklerinin üretildiği ve tüketildiği bir mecra olarak öne çıkmaktadır. Kullanıcılar, 15 saniye ile 3 dakika arasında değişen videolar çekerek, müzik, efekt ve filtrelerle içeriklerini düzenleyebilmekte ve takipçileriyle paylaşabilmektedir (Yıldız ve Özmen, 2023). Bu yönüyle TikTok, diğer sosyal medya platformlarından farklı olarak daha dinamik ve yaratıcı içeriklere odaklanmaktadır. Platformun etkileşimi artıran algoritmik yapısı, kullanıcıların ilgi

alanlarına göre içerikleri ön plana çıkarmakta ve böylece uygulama içinde geçirilen süreyi artırmaktadır.

TikTok, eğlenceli içeriklerin yanı sıra eğitici ve bilgilendirici videoların da üretildiği bir platformdur. Özellikle sağlık, psikoloji, finans, teknoloji ve kariyer alanlarında uzmanlar tarafından hazırlanan içerikler, geniş bir kitleye hitap etmekte ve bilgi paylaşımını hızlandırmaktadır (İri, 2023). Bunun yanı sıra, TikTok, küresel kampanyaların ve toplumsal hareketlerin yayılmasında önemli bir araç hâline gelmiştir. Toplumsal farkındalık yaratmak amacıyla başlatılan kampanyalar, kısa sürede milyonlarca kişiye ulaşabilmekte ve büyük bir etkileşim yaratabilmektedir. Ancak bu durum, aynı zamanda yanlış bilgi yayılımı, manipülasyon ve dezenformasyon risklerini de beraberinde getirmektedir.

TikTok'un hızlı içerik akışı ve kısa video formatı, kullanıcıların dikkat süresini kısaltmakta ve bilgi tüketim alışkanlıklarını değiştirmektedir. Klasik medya formatlarının aksine, TikTok'ta içerikler hızla tüketilmekte ve kullanıcılar sürekli yeni içeriklere yönlendirilmektedir (Erörs, 2024). Bu durum, özellikle genç kullanıcılar arasında yüzeysel bilgi edinme ve derinlemesine analiz yapamama gibi olumsuzluklara yol açabilmektedir. Aynı zamanda, TikTok'un sunduğu anonimlik ve geniş kitle erişimi, siber zorbalık, mahremiyet ihlalleri ve çocuk kullanıcılar için güvenlik tehditleri gibi etik sorunları da beraberinde getirmektedir.

Bununla birlikte, TikTok'un eğlence ve eğitim alanında sunduğu fırsatlar göz ardı edilemez. Birçok eğitim kurumu, öğretmen ve akademisyen, TikTok'u eğitim materyallerini paylaşmak, gençlere hitap eden eğitici içerikler üretmek ve karmaşık konuları basitleştirerek anlatmak için kullanmaktadır (Öztat ve Gülnar, 2024). Ayrıca, markalar ve şirketler, TikTok üzerinden pazarlama stratejileri geliştirerek ürün ve hizmetlerini geniş kitlelere tanıtmaktadır. TikTok'un sunduğu etkileşim ve erişim kolaylığı, geleneksel reklamcılığın ötesinde kullanıcıların aktif katılımını teşvik eden yeni pazarlama yöntemlerini ortaya çıkarmaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, TikTok, eğlence, eğitim ve toplumsal farkındalık açısından önemli fırsatlar sunan ancak aynı zamanda etik ve güvenlik sorunları barındıran bir platformdur. Kullanıcıların içerikleri bilinçli bir şekilde tüketmesi, dijital okuryazarlık becerilerinin artırılması ve yanlış bilgiye karşı eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, TikTok'un bireyler ve toplum

üzerindeki etkileri dikkatle incelenmeli ve özellikle genç kullanıcıların güvenliği için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

1.2.4. YouTube

YouTube, 2005 yılında üç eski PayPal çalışanı tarafından kurulan ve 2006 yılında Google tarafından satın alınarak dünyanın en büyük video paylaşım platformlarından biri hâline gelen bir sosyal medya aracıdır. Kullanıcıların video içerikleri oluşturmaya, paylaşmaya ve tüketmesine olanak tanıyan YouTube, dijital medya ekosisteminde merkezi bir konuma sahiptir (Yıldız ve Özmen, 2023). Eğitim, eğlence, haber, vlog, belgesel ve kişisel deneyim paylaşımlarına yönelik içeriklerin yer aldığı platform, her yaştan ve her ilgi alanından kullanıcıya hitap etmektedir. Video içeriklerinin uzunluk açısından esnek olması, YouTube'un hem kısa hem de uzun formatlı içerik üretimine olanak tanıyan bir yapıya sahip olmasını sağlamaktadır.

YouTube'un en dikkat çeken özelliklerinden biri, içerik üreticilerine gelir elde etme fırsatı sunmasıdır. YouTube'un reklam tabanlı gelir paylaşımı modeli, içerik üreticilerinin belirli bir izlenme ve abone sayısına ulaştıktan sonra videolarından kazanç elde etmesini sağlamaktadır (İri, 2023). Bu durum, YouTube'un bireysel içerik üreticilerinden büyük medya kuruluşlarına kadar geniş bir kullanıcı kitlesi tarafından aktif olarak kullanılmasına neden olmuştur. Günümüzde birçok gazeteci, akademisyen, sanatçı ve öğretmen, YouTube'u profesyonel amaçlarla kullanarak bilgi ve içerik paylaşımı yapmaktadır.

Ancak YouTube, yanlış bilgilendirme, sahte haberler ve radikalleşme gibi çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Platformun algoritmaları, kullanıcıların belirli türde içeriklere yönlendirilmesine neden olmakta ve bireylerin yalnızca kendi görüşlerini destekleyen içeriklere maruz kalmasına yol açabilmektedir (Erörs, 2024). Özellikle siyasi ve toplumsal olaylar hakkında üretilen içeriklerin taraflı olabileceği ve izleyicileri yanlış yönlendirebileceği belirtilmektedir. Bu nedenle, YouTube'un bilgi güvenilirliği konusunda daha şeffaf politikalar izlemesi gerektiği savunulmaktadır.

Özellikle çocuk kullanıcılar için güvenli bir içerik deneyimi sunmayı amaçlayan YouTube Kids gibi uygulamalar geliştirilmiş olsa da çocukların uygunsuz içeriklere maruz kalmasını önlemek için ek düzenlemeler gerekmektedir (Öztat ve Gülnar, 2024).

Ayrıca, YouTube içerik üreticilerinin etik kurallara uyması ve yanlış bilgi yaymaktan kaçınması için daha sıkı içerik denetimleri uygulanmalıdır.

1.2.5. WhatsApp

WhatsApp, 2009 yılında kurulan ve 2014 yılında Meta (eski adıyla Facebook) tarafından satın alınan bir anlık mesajlaşma uygulamasıdır. WhatsApp, bireylerin bireysel ve grup sohbetleri yapmasına, sesli ve görüntülü aramalar gerçekleştirmesine ve medya dosyaları paylaşmasına imkân tanımaktadır (Yıldız ve Özmen, 2023). Günümüzde milyarlarca kişi tarafından aktif olarak kullanılan platform, iletişimde hız ve kolaylık sağlaması nedeniyle günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası hâline gelmiştir.

WhatsApp'ın sunduğu en önemli özelliklerden biri, uçtan uca şifreleme ile güvenli mesajlaşma hizmeti sağlamasıdır. Bu özellik, mesajların yalnızca gönderici ve alıcı tarafından okunabilmesini garanti altına almakta ve üçüncü tarafların erişimini engellemektedir (İri, 2023). Ancak bu durum, yasa dışı faaliyetlerin tespit edilmesini zorlaştırdığı için bazı ülkelerde tartışmalara neden olmuştur.

Ayrıca WhatsApp, yanlış bilgi yayılımı açısından da eleştirilen bir platformdur. Özellikle kriz dönemlerinde, sahte haberlerin zincir mesajlar yoluyla hızla yayılması, kamuoyunda paniğe yol açabilmektedir (Öztat ve Gülnar, 2024). Bu tür sorunların önüne geçebilmek için WhatsApp, mesaj iletimini kısıtlama ve dezenformasyonu engelleme adına bazı algoritmalar geliştirmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, WhatsApp bireylerin hızlı ve güvenli iletişim kurmasını sağlayan bir araç olmakla birlikte, yanlış bilgi yayılımı ve mahremiyet ihlalleri gibi etik sorunları da barındırmaktadır. Kullanıcıların bilinçli medya tüketimi yapabilmesi ve bilgi güvenliği konusunda farkındalık kazanması büyük önem taşımaktadır.

1.2.6. Instagram

Instagram, 2010 yılında Kevin Systrom ve Mike Krieger tarafından kurulan ve kullanıcılarına fotoğraf ve video paylaşma olanağı tanıyan bir sosyal medya kuruluşudur. İsmi Instant (hızlı ve anlık olan, anında kamera) ve telegram (telgraf, hızlı gönderi) sözcüklerinin birleşmesinden gelmektedir. İlk zamanlarda sadece filtreli fotoğraf paylaşılmasına olanak tanıyan Instagram, 2012 yılında Facebook tarafından satın alınarak mesajlaşma, konum bildirme, video paylaşımı, hareketli fotoğraf yaratma (bumerang),

sürekli paylaşım (hikâye), canlı yayın yapabilme ve dijital televizyon kanalı oluşturma (IGTV) ve uzun süreli videolar paylaşabilme gibi özelliklere ulaşmıştır. Kurulduğu yıl 1 milyon kullanıcıya ulaşan Instagram, 2020 yılında bu sayıyı 1 Milyarın üstüne çıkarmıştır. Bugün Instagram'ın 500 Milyonun üstünde aktif günlük kullanıcısı bulunmaktadır. Sahip olduğu 1 milyarın üstünde kullanıcısıyla Instagram, alışveriş ve pazarlama olanaklarının son derece geliştiği bir sosyal medya platformuna dönüşmüştür. Turan, Y. (2024)

1.3. Çocuk Kavramı, Çocukların Hukuki Durumu ve Yasal Düzenlemeler

Çocuk kavramı hem biyolojik hem de hukuki açıdan farklı şekillerde ele alınan geniş bir kavram olup, çocuğun gelişimsel sürecini ve korunma ihtiyacını temel alan çeşitli tanımları içermektedir. Çocukluk yalnızca fiziksel büyüme ile sınırlı olmayan, bilişsel, duygusal, sosyal ve ahlaki gelişimi de içeren çok yönlü bir süreçtir (Akyüz, 2022). Hukuk sistemleri çocukları yetişkinlerden ayrı bir kategoride değerlendirmekte ve onlara özgü haklar ile yükümlülükler tanımlayarak çocukların korunmasına yönelik yasal düzenlemeler geliştirmiştir. Özellikle çocukların yaş, olgunluk düzeyi ve bağımlılık ilişkileri göz önünde bulundurularak uluslararası sözleşmeler ve ulusal hukuk sistemleri çerçevesinde özel düzenlemelere tabi tutuldukları görülmektedir (Akyüz, 2024).

Çocuk kavramı hukuki açıdan genellikle belirli bir yaş sınırı ile tanımlanmaktadır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne (BMÇHS) göre, 18 yaşına kadar olan her birey çocuk olarak kabul edilmektedir (BMÇHS, 1989). Türkiye'de de çocuk kavramı benzer bir çerçevede ele alınmakta olup, Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 11. maddesi uyarınca, erginlik yaşı kural olarak 18 olarak belirlenmiştir. Ancak, mahkeme kararıyla ya da evlenme yoluyla erginlik kazanılması gibi istisnai durumlar bulunmaktadır (TMK, 2001). Ayrıca, Türk Ceza Kanunu (TCK) 6. maddesi, çocukları ceza hukuku açısından özel bir statüye tabi tutmakta ve belirli yaş gruplarına göre ceza sorumluluğunu farklılaştırmaktadır. Bu düzenlemeler, çocukların hukuki statüsünü belirlerken onların gelişimsel özelliklerini dikkate alan bir yaklaşım benimsemektedir (Akyüz, 2024).

Çocukların korunması ve haklarının güvence altına alınması gerek ulusal hukuki metinlerde gerekse uluslararası sözleşmelerde öncelikli konular arasında yer almaktadır. Çocuk Hakları Sözleşmesi, çocuğun fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimini güvence altına almayı amaçlayan en kapsamlı uluslararası metinlerden biridir. Bu sözleşmeye göre

çocuklar, kendilerini etkileyen tüm süreçlerde öncelikli olarak korunması gereken bireylerdir (BMÇHS, 1989). Türkiye’de çocuk hakları, başta 1982 Anayasası olmak üzere, Türk Ceza Kanunu (TCK), Türk Medeni Kanunu (TMK) ve Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) gibi çeşitli mevzuatlar ile güvence altına alınmıştır. Anayasa’nın 41. maddesi, “Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır” hükmü ile çocukların korunmasını anayasal bir yükümlülük hâline getirmiştir.

Çocukların korunmasına yönelik düzenlemeler, onların fiziksel ve ruhsal gelişimlerini desteklemek, eğitim, sağlık ve güvenlik haklarını garanti altına almak amacıyla oluşturulmuştur (Doğan, 2021). Özellikle suça sürüklenen çocuklar, mağdur çocuklar ve korunmaya muhtaç çocuklar gibi farklı kategoriler altında ele alınan hukuki çerçeve, çocukların farklı durumlarda nasıl korunacağı ve hukuki sürece nasıl dahil edileceği konusunda yol gösterici niteliktedir. Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) 3. maddesi, çocukları suça sürüklenen ve mağdur çocuklar olarak iki temel kategoride ele almakta, çocukların suç işleme ya da suça maruz kalma durumlarında özel hukuki koruma mekanizmalarının devreye girmesini öngörmektedir (ÇKK, 2005). Bu durum, çocuğun korunmasını yalnızca ebeveynlerin sorumluluğuna bırakmayan, aynı zamanda devletin aktif rol üstlenmesini gerektiren bir anlayışı yansıtmaktadır (Akyüz, 2024).

Hukuki düzenlemeler, çocukların eğitime erişim hakkı, sağlık hizmetlerinden yararlanma, korunma ve güvenlik gibi temel haklarını da içermektedir. Anayasa’nın 42. maddesi, eğitim hakkını düzenleyerek devletin, çocukların eğitim haklarını koruma ve geliştirme yükümlülüğünü vurgulamaktadır. Aynı şekilde, Türk Medeni Kanunu’nun 339. maddesi, ebeveynlerin çocuklarını en iyi şekilde yetiştirme, bakımlarını sağlama ve onları tehlikelerden koruma yükümlülüğünü düzenlemektedir (TMK, 2001). Çocukların çalıştırılmasına ilişkin hükümler ise, İş Kanunu’nda detaylandırılmış olup, çocuk işçiliği yasaklanmış ve çalışma yaşı sınırlandırılmıştır. İş Kanunu’nun 71. maddesi, 15 yaşın altındaki çocukların çalıştırılmasını yasaklamaktadır.

Sonuç olarak, çocuk kavramı hem biyolojik hem de hukuki boyutlarıyla ele alınması gereken çok yönlü bir konudur. Çocukların korunması, gelişimlerinin desteklenmesi ve haklarının güvence altına alınması amacıyla uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuatlar çerçevesinde çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Türkiye’de Anayasa, Türk Ceza Kanunu, Türk Medeni Kanunu ve Çocuk Koruma Kanunu, çocukların hukuki statüsünü belirleyen temel düzenlemeler arasında yer almakta olup, çocukların özel bir koruma altına

alınmasını öngörmektedir (Akyüz, 2024). Çocuk haklarının korunması, devletin, ailelerin ve toplumun ortak sorumluluğunda olup, çocukların sağlıklı bir birey olarak yetişmesi için hukuki, sosyal ve psikolojik destek mekanizmalarının sürekli geliştirilmesi gerekmektedir.

Hukuki sistemlerde çocuk kavramı, bireyin yaşı temel alınarak belirlenmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na göre, 18 yaşını doldurmamış her birey çocuk olarak kabul edilmektedir (T.C. Anayasası, 1982, madde 41). Aynı şekilde, Türk Medeni Kanunu'nda da bireyin 18 yaşını dolduruncaya kadar çocuk olduğu ve ancak bu yaştan sonra tam ehliyetli birey olarak kabul edileceği hükme bağlanmıştır (Türk Medeni Kanunu [TMK], 2001, madde 11).

Çocuk kavramının hukuki boyutu, yalnızca yaş sınırıyla değil, aynı zamanda çocuğun hukuki sorumluluğu, hakları ve korunması ile de ilişkilidir. Çocukların hukuki statüsü, onları yetişkin bireylerden ayırarak özel bir koruma çerçevesine tabi kılmaktadır. Özellikle suça sürüklenen çocuklar ile mağdur çocuklar için farklı yasal düzenlemeler öngörülmüştür. Türk Ceza Kanunu'na göre, 12 yaşını doldurmamış çocuklar suç işlediklerinde cezai sorumluluk taşımazlar (Türk Ceza Kanunu [TCK], 2004, madde 31/1). 12-15 yaş arasındaki çocukların cezai sorumluluğu ise ancak fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını kavrayabilme yetisine bağlı olarak değerlendirilmektedir (TCK, madde 31/2). 15-18 yaş arasındaki çocuklar ise, hukuki ehliyete sahip olmadıkları gerekçesiyle yetişkinlerden farklı bir ceza sistemine tabi tutulmaktadır.

Çocuk haklarına ilişkin en önemli uluslararası düzenlemelerden biri olan Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (BMÇHS), çocukların eğitim, sağlık, yaşama, gelişim, korunma ve katılım haklarını detaylı bir şekilde düzenlemektedir. Türkiye, 1995 yılında bu sözleşmeyi onaylamış ve ulusal mevzuatını sözleşme doğrultusunda uyarlama yükümlülüğünü üstlenmiştir (BMÇHS, 1989). Bu sözleşmeye göre, çocukların her türlü istismardan korunması, gelişimlerinin desteklenmesi ve toplumda aktif bireyler olarak yer almalarının sağlanması devletlerin sorumluluğu altındadır.

Çocukların korunması açısından Türkiye'de yürürlükte olan en önemli yasal düzenlemelerden biri 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'dur. Bu kanun, korunmaya muhtaç çocuklar ile suça sürüklenen çocukların yargılanma süreçlerini ve rehabilitasyon yöntemlerini belirlemektedir. Çocuk Koruma Kanunu, çocuğun üstün yararını esas alarak, ceza hukuku çerçevesinde çocukların yargılanma süreçlerinde özel usuller

uygulanmasını ve ceza yerine eğitim ve rehabilitasyon süreçlerine ağırlık verilmesini öngörmektedir (Çocuk Koruma Kanunu [ÇKK], 2005, madde 4).

Hukuki düzenlemeler, çocukların hem fiziksel hem de psikolojik olarak korunmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Çocuk işçiliği, eğitim hakkı, sağlık hakkı, cinsel istismar ve şiddete karşı koruma gibi konular, ulusal ve uluslararası hukukta önemli bir yer tutmaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, 15 yaşını doldurmamış çocukların çalıştırılması yasaktır. Ancak, sanat, kültür ve spor faaliyetlerinde yer alan çocukların çalıştırılması belirli koşullara bağlanmıştır (İş Kanunu, 2003, madde 71).

Özellikle dijitalleşen dünyada çocukların internet ortamında korunması da hukuki düzenlemeler çerçevesinde ele alınmaktadır. 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun, çocukların siber suçlara maruz kalmasını önlemek ve dijital ortamda güvenliklerini sağlamak amacıyla çeşitli önlemler getirmiştir. Bu düzenlemeye göre, çocukların çevrimiçi istismara uğramasını önlemek için internet servis sağlayıcıları ve platformlar belirli sorumluluklar taşımaktadır (İnternet Kanunu, 2007, madde 8).

Çocuk kavramı hukuki, sosyal ve kültürel boyutlarıyla ele alınan çok yönlü bir olgudur. Hukuki çerçevede çocuklar, fiziksel ve zihinsel gelişimlerine uygun olarak özel bir koruma altına alınmışlardır. Türkiye'de çocuk haklarına ilişkin yasal düzenlemeler, uluslararası standartlarla uyumlu olarak çocukların üstün yararını esas almakta ve çocukların korunmasını amaçlamaktadır. Ancak, çocuk haklarının etkin bir şekilde korunabilmesi için yalnızca yasal düzenlemelerin yeterli olmadığı, bu düzenlemelerin etkin bir şekilde uygulanmasının ve çocuk hakları konusunda toplumsal farkındalığın artırılmasının da büyük önem taşıdığı unutulmamalıdır.

1.3.1. Mağdur Çocuk Kavramı

Mağdur çocuk kavramı, hukuki ve sosyal bilimler açısından çeşitli bağlamlarda ele alınan, çocukların korunmasına yönelik politikaların temelini oluşturan önemli bir kavramdır. Çocuklar, yaşları ve gelişim seviyeleri itibarıyla fiziksel, duygusal ve zihinsel olarak korunması gereken bireylerdir. Ancak, hukuki ve sosyal bağlamda çocuklar, çeşitli nedenlerle mağdur duruma düşebilmektedirler (Kandemir, 2025). Mağdur çocuk, genel anlamda fiziksel, cinsel, psikolojik ya da ekonomik zarar gören, ihmale uğrayan veya hakları ihlal edilen çocuk olarak tanımlanmaktadır. Bu mağduriyetler, bireysel ya da

toplumsal düzeyde ortaya çıkabilmekte ve çocukların gelişim süreçlerini olumsuz etkilemektedir.

Çocukların mağduriyetleri genellikle iki temel kategoride incelenmektedir. Birinci kategori, doğrudan bir suçun ya da istismarın mağduru olan çocuklardır. Bu kapsama fiziksel şiddete maruz kalan, cinsel istismara uğrayan ya da insan ticareti gibi suçların mağduru olan çocuklar girmektedir (Güneş, 2021). İkinci kategori ise dolaylı mağduriyet yaşayan çocuklardır. Örneğin, aile içi şiddete tanıklık eden, ekonomik istismar nedeniyle eğitim ve sağlık haklarından mahrum bırakılan ya da ebeveynlerinin suç işlemesi sonucunda mağdur duruma düşen çocuklar bu gruba dâhil edilmektedir. Her iki durumda da çocuğun korunması ve mağduriyetinin giderilmesi, ulusal ve uluslararası hukuk sistemlerinin öncelikli konularından biri olarak kabul edilmektedir.

1.3.1.1. Mağdur Çocukların Hukuki Statüsü ve Korunma Mekanizmaları

Mağdur çocukların korunması, uluslararası sözleşmeler ve ulusal hukuk sistemleri tarafından güvence altına alınmış olup, çocukların zarar görmesini önlemek ve mağduriyetlerini en aza indirmek amacıyla çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (BMÇHS), çocukların her türlü istismar, ihmal ve şiddetten korunması gerektiğini açıkça belirtmektedir. Türkiye de bu sözleşmeye taraf olup, çocukların korunmasına yönelik ulusal mevzuatını bu doğrultuda geliştirmiştir (Yavuziğit, Genç ve Yavuziğit, 2022).

Türkiye’de mağdur çocukların korunmasına yönelik en önemli yasal düzenlemelerden biri 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’dur. Bu kanun, mağdur çocukların rehabilite edilmesini ve gerekli psikososyal desteklerin sağlanmasını öngörmektedir. Ayrıca, çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesi ve mağduriyetlerinin giderilmesi için sosyal hizmet mekanizmalarının devreye sokulması gerektiğini belirtmektedir (Çocuk Koruma Kanunu [ÇKK], 2005). Özellikle cinsel istismar mağduru çocuklar için adli süreçlerin çocuk dostu uygulamalarla yürütülmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Çocukların adli süreçlerde tekrar mağdur edilmemesi için Çocuk İzlem Merkezleri (ÇİM) gibi yapılar oluşturulmuş ve bu merkezler aracılığıyla çocukların travmatize olmadan ifade vermeleri sağlanmıştır. ÇİM’ ler, uzman psikolog ve sosyal hizmet uzmanları eşliğinde çocukların ifadelerinin alınmasını sağlayarak ikincil travmaların önüne geçmeyi amaçlamaktadır (Korkmaz, 2024).

Mağdur çocukların korunması açısından önemli bir düzenleme de Mağdur Hakları Kanunu Taslağıdır. Bu taslak, mağdur çocukların adli süreçlerde korunmasını, ifade verirken çocuk dostu uygulamalarla desteklenmesini ve psikolojik rehabilitasyon süreçlerinin güçlendirilmesini öngörmektedir (Güneş, 2021). Özellikle çocuk teslimi ve çocuklarla kişisel ilişki kurulması gibi konuların hukuki açıdan düzenlenmesi, mağdur çocukların haklarının korunması açısından büyük önem taşımaktadır.

1.3.1.2. Mağdur Çocuklar ve Suç Mağduriyeti

Çocuklar, bireysel olarak çeşitli suçların mağduru olabilmekte ve bu durum onların psikolojik ve sosyal gelişimlerini ciddi şekilde etkileyebilmektedir. Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 103. maddesi, çocuğun cinsel istismarı suçunu düzenlemekte olup, mağdur çocukları koruma altına alan önemli bir hüküm olarak kabul edilmektedir. Bu maddeye göre, çocuğa yönelik her türlü cinsel davranış suç kapsamında değerlendirilmekte ve failer ağır cezalarla karşı karşıya kalmaktadır (Türk Ceza Kanunu [TCK], 2004).

Bunun yanı sıra, çocukların insan ticareti, fuhuş, zorla çalıştırma ve organ ticareti gibi ağır suçların mağduru olmalarını önlemek amacıyla çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır. TCK'nın 80. maddesi, insan ticareti suçunu düzenlemekte ve çocukların bu tür suçlardan korunmasını sağlamaya yönelik önlemler içermektedir. Türkiye'de özellikle göçmen çocukların insan ticareti mağduru olma riski taşıdığı bilinmektedir ve bu çocukların korunması için devlet mekanizmalarının etkin bir şekilde çalışması gerekmektedir (Korkmaz, 2024).

Bununla birlikte, çocukların aile içi şiddet ve istismar mağduru olmaları da yaygın bir sorun olarak öne çıkmaktadır. Türkiye'de aile içinde yaşanan şiddet vakaları, çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimlerini olumsuz etkilemekte ve ilerleyen yaşlarında psikolojik sorunlara yol açabilmektedir. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Kanunu, çocukların aile içi şiddetten korunmasını amaçlamakta ve mağdur çocukların barınma, eğitim ve psikolojik destek hizmetlerinden yararlanmasını sağlamaktadır (Aile Koruma Kanunu, 2012).

1.3.1.3. Mağdur Çocuklar İçin Sosyal Hizmet Modelleri

Mağdur çocukların topluma yeniden kazandırılması ve travmalarının azaltılması amacıyla sosyal hizmet modelleri geliştirilmiştir. Türkiye’de Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, mağdur çocuklar için çeşitli sosyal hizmet merkezleri oluşturmuş ve çocukların psikososyal destek almasını sağlamıştır. Çocuk Destek Merkezleri (ÇODEM) gibi yapılar, mağdur çocukların eğitim, rehabilitasyon ve psikolojik destek hizmetlerinden yararlanmalarını amaçlayan merkezlerdir (Yavuzyiğit vd., 2022).

Ayrıca, çocukların korunmasına yönelik sosyal hizmet uzmanları, psikologlar ve pedagoglar tarafından yürütülen destek programları, mağdur çocukların eğitim süreçlerine devam etmelerini ve sağlıklı bireyler olarak topluma kazandırılmalarını amaçlamaktadır. Çocukların maruz kaldıkları travmatik deneyimlerin etkilerini en aza indirmek için bireysel ve grup terapileri uygulanmakta, sosyal uyum süreçleri desteklenmektedir.

Mağdur çocuk kavramı, çocuk hakları açısından büyük bir öneme sahip olup, hukuki ve sosyal politikalar çerçevesinde detaylı şekilde ele alınması gereken bir konudur. Çocuklar, gelişimsel olarak savunmasız bireyler oldukları için her türlü suç, şiddet, istismar ve ihmalden korunmalıdırlar. Türkiye’de mağdur çocukların korunmasına yönelik yasal düzenlemeler uluslararası sözleşmelerle uyumlu şekilde geliştirilmiş olsa da uygulamada bazı eksiklikler bulunmaktadır. Özellikle adli süreçlerin çocuk dostu bir yaklaşımla yürütülmesi, psikolojik destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve mağdur çocukların eğitime erişiminin artırılması gibi konular daha fazla önem kazanmaktadır.

Çocukların mağduriyetlerini önlemek için hukuki düzenlemelerin yanı sıra toplumsal farkındalığın artırılması, eğitim programlarının geliştirilmesi ve çocukların güvenli ortamlarda büyümesini sağlayacak politikaların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Mağdur çocuklar için oluşturulan sosyal hizmet modellerinin etkin bir şekilde uygulanması, çocukların sağlıklı bireyler olarak topluma kazandırılmasını sağlayacaktır.

1.3.2. Suça Sürüklenen Çocuk Kavramı

Suça sürüklenen çocuk kavramı, hukuki, psikolojik ve sosyolojik açılarından ele alınması gereken, çocuk adalet sistemi içerisinde özel bir statüye sahip olan bireyleri ifade etmektedir. Hukuk sistemleri, çocukların gelişimsel özelliklerini dikkate alarak, suç işlediği iddia edilen ya da suç işlediği tespit edilen çocukları yetişkinlerden farklı bir

kategoriye koymaktadır (Kandemir, 2025). Çocukların bilişsel ve duygusal gelişimleri tamamlanmadığı için işledikleri fiillerin sonuçlarını yetişkinler kadar kavrayamadıkları kabul edilmektedir. Bu nedenle, çocuk adalet sistemleri cezalandırma yaklaşımından ziyade rehabilitasyon, eğitim ve topluma kazandırma ilkelerine dayanmaktadır.

Suçta sürüklenen çocuklar, çeşitli sosyoekonomik ve psikolojik faktörlerin etkisiyle suç işleme eğilimine girmekte ve genellikle çevresel koşullar nedeniyle hukuki süreçlerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Aile içi şiddet, ihmal, yoksulluk, eğitim eksikliği ve kötü arkadaş çevresi, çocukları suç işlemeye yönlendiren temel faktörler arasında gösterilmektedir (Eryalçın ve Duyan, 2021). Bu nedenle, çocuk suçluluğunun önlenmesi için bireysel ve toplumsal düzeyde kapsamlı önlemler alınması gerekmektedir.

1.3.2.1. Suça Sürüklenen Çocukların Hukuki Durumu ve Cezai Sorumluluğu

Türkiye’de suça sürüklenen çocukların hukuki statüsü, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ve Türk Ceza Kanunu (TCK) çerçevesinde düzenlenmiştir. Çocuk Koruma Kanunu’na göre, suça sürüklenen çocuk, işlediği iddia edilen fiil nedeniyle hakkında soruşturma veya kovuşturma başlatılmış olan 18 yaşından küçük birey olarak tanımlanmaktadır (Kandemir, 2025). Ancak, çocukların cezai sorumlulukları yaş gruplarına göre farklılık göstermektedir.

Türk Ceza Kanunu’nun 31. maddesine göre, 0-12 yaş arası çocukların cezaî sorumluluğu bulunmamaktadır. Bu yaş grubundaki çocukların suç teşkil eden bir fiil işlemesi durumunda, hukuki süreçler çocuğun korunması ve rehabilite edilmesi yönünde işlemektedir. 12-15 yaş arasındaki çocukların cezai sorumluluğu, çocuğun işlediği fiilin anlam ve sonuçlarını kavrayabilme yetisine sahip olup olmadığına bağlı olarak değerlendirilmektedir (Bayrak, 2021). Mahkemeler, bu yaş grubundaki çocuklar hakkında karar verirken pedagog, psikolog ve sosyal hizmet uzmanlarının görüşlerine başvurmaktadır. 15-18 yaş arasındaki çocuklar, yetişkinlere oranla daha hafif cezalar almakla birlikte, hukuki süreçlerde çocuk adalet sistemine tabi tutulmaktadırlar (TCK, 2004).

Hukuki düzenlemeler, çocukların cezalandırılmasını değil, onların topluma kazandırılmasını amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, çocuklar için alternatif cezalandırma yöntemleri, denetimli serbestlik uygulamaları ve rehabilitasyon programları ön planda tutulmaktadır (Aslan, 2021).

1.3.2.2. Suça Sürüklenen Çocukların Suç İşleme Nedenleri

Çocuk suçluluğu, bireysel, ailevi ve çevresel faktörlerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan karmaşık bir olgudur. Çocukların suç işlemesine yol açan en önemli bireysel faktörler arasında düşük öz-kontrol, saldırganlık eğilimi, madde bağımlılığı ve akademik başarısızlık bulunmaktadır (Eryalçın ve Duyan, 2021). Düşük akademik başarıya sahip çocukların suça sürüklenme olasılığı daha yüksek olmakta, okul hayatından kopan çocuklar genellikle suç örgütleri veya kötü çevreler tarafından yönlendirilmektedir.

Ailevi faktörler de çocuk suçluluğunda belirleyici bir rol oynamaktadır. Aile içi şiddet, ebeveyn ihmali, anne-baba arasındaki iletişim problemleri ve aile içindeki suç eğilimleri, çocukların suça sürüklenmesine yol açabilmektedir (Bayrak, 2021). Özellikle ebeveynlerinden yeterli sevgi ve ilgi göremeyen çocukların suç işleme eğiliminde olduğu bilinmektedir.

Sosyal ve ekonomik faktörler de çocuk suçluluğunun yaygınlaşmasında etkili olmaktadır. Özellikle düşük sosyoekonomik düzeye sahip ailelerden gelen çocukların suç işleme oranları daha yüksek olmaktadır. Yoksulluk, çeteleşme, mahalle baskısı ve sosyal dışlanma gibi faktörler, çocukları suç işlemeye itebilmektedir (Aslan, 2021). Suça sürüklenen çocukların büyük bir kısmı, ait olma duygusu ve güçlü görünme isteğiyle yasa dışı gruplara katılabilmektedirler.

1.3.2.3. Suça Sürüklenen Çocukların Rehabilitasyonu ve Topluma Kazandırılması

Suçta sürüklenen çocukların cezalandırılması yerine, onların topluma kazandırılması amacıyla çeşitli rehabilitasyon programları uygulanmaktadır. Türkiye’de Çocuk Destek Merkezleri (ÇODEM) ve Eğitim Evleri, suça sürüklenen çocukların rehabilite edilmesi için önemli merkezler olarak faaliyet göstermektedirler (Kandemir, 2025). Bu merkezlerde çocuklara psikolojik destek sağlanmakta, eğitim imkânları sunulmakta ve sosyal beceri gelişimlerine yönelik çeşitli programlar uygulanmaktadır.

Ayrıca, alternatif uyuşmazlık çözüm yolları da suça sürüklenen çocukların hapis cezası yerine rehabilite edici süreçlere tabi tutulmasını sağlamaktadır. Uzlaştırma ve denetimli serbestlik uygulamaları, çocukların cezaevine girmeden suçla mücadele etmelerine yardımcı olmaktadır (Bayrak, 2021). Bu uygulamalar sayesinde çocuklar, hapis cezasının getirdiği olumsuzluklardan korunarak topluma yeniden kazandırılabilirler.

Eğitim de suça sürüklenen çocukların rehabilitasyonunda kritik bir rol oynamaktadır. Eğitim programlarına yönlendirilen çocukların suç işleme oranları büyük ölçüde düşmekte, meslek edindirme kursları ile çocukların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına yardımcı olunmaktadır (Eryalçın ve Duyan, 2021). Eğitim yoluyla çocuklara sağlanan destek, suçtan uzak durmalarını sağlamada en etkili yöntemlerden biridir.

Suçta sürüklenen çocuk kavramı, hukuki ve toplumsal açıdan büyük bir öneme sahiptir. Çocuk suçluluğu, bireysel ve çevresel faktörlerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkmakta ve yalnızca hukuki düzenlemelerle çözülemeyecek kadar karmaşık bir sorun oluşturmaktadır. Türkiye’de çocuk adalet sistemi, suça sürüklenen çocukları cezalandırmaktan çok onları topluma kazandırmaya odaklanmış olsa da uygulamada bazı eksiklikler bulunmaktadır. Çocuk suçluluğunun önlenmesi için aile içi eğitimlerin artırılması, ekonomik eşitsizliklerin giderilmesi ve çocuklara erken yaşlardan itibaren rehberlik hizmetleri sunulması gerekmektedir. Ayrıca, suça sürüklenen çocuklara yönelik ceza politikalarının rehabilitasyon merkezleri ile desteklenmesi, onların yeniden suç işlemelerinin önüne geçilmesini sağlayacaktır. Gelecekte, çocuk suçluluğuyla mücadelede sosyal hizmet uygulamalarının genişletilmesi, çocukların eğitime yönlendirilmesi ve aile içi şiddetin önlenmesi büyük bir önem taşıyacaktır. Çocukların suça sürüklenmelerinin önüne geçmek, yalnızca hukuki bir gereklilik değil, aynı zamanda toplumsal bir sorumluluktur.

1.4. İnternet ve Sosyal Ağların Çocuklar Üzerindeki Etkileri

İnternet ve sosyal ağlar, günümüz toplumunda çocukların bilişsel, psikososyal ve akademik gelişim süreçlerini doğrudan etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır. Teknolojinin yaygınlaşmasıyla birlikte çocukların dijital dünyayla olan etkileşimi artmış, sosyal medya platformları çocukların günlük hayatlarının ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. İnternet ve sosyal ağların sunduğu fırsatlar, çocukların bilgiye hızlı ve kolay erişmesini sağlarken, aynı zamanda onların sosyal etkileşim biçimlerini ve öğrenme süreçlerini dönüştürmektedir. Çocuklar, dijital platformlar sayesinde eğitsel içeriklere ulaşabilir, farklı kültürlerle tanışabilir ve yaratıcılıklarını geliştirebilirler (Katırcı ve Bulut, 2024). Ancak, bilinçsiz ve denetimsiz kullanım durumunda çocukların internet ve sosyal medya ortamlarında karşılaşabileceği çeşitli riskler bulunmaktadır.

Özellikle siber zorbalık, dijital bağımlılık, yanıltıcı ve şiddet içerikli materyaller, mahremiyet ihlalleri ve kimlik hırsızlığı gibi unsurlar, çocukların dijital dünyada karşılaşabileceği temel sorunlar arasında yer almaktadır. Çocukların yaşlarına uygun olmayan içeriklere maruz kalması, psikososyal gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilir ve bilişsel gelişim süreçlerinde birtakım bozulmalara yol açabilir (Keleş, Akça, Curabaz ve Akıncı, 2023). Çocuklar için güvenli dijital ortamlar oluşturmak, ebeveynler, eğitimciler ve devlet kurumları tarafından ortaklaşa yürütülmesi gereken önemli bir süreçtir. Bu bağlamda, internetin ve sosyal ağların çocuklar üzerindeki etkileri detaylı bir şekilde ele alınmalı ve bu platformların doğru kullanımı konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

1.4.1. Yeni Medya ve Siber Suç-Dijital Suç Kavramı

Yeni medya, dijitalleşme süreciyle birlikte geleneksel medya araçlarının dönüşerek daha etkileşimli, anlık ve kullanıcı odaklı bir yapıya kavuştuğu medya türü olarak tanımlanmaktadır. Geleneksel medya, bilgi ve haber akışını tek yönlü bir şekilde sağlarken, yeni medya araçları kullanıcıların hem içerik tüketicisi hem de içerik üreticisi olmasına olanak tanımaktadır (Kılıç ve Kaya, 2021). Dijital medya araçlarının çeşitlenmesi ve sosyal medya platformlarının yaygınlaşması, çocukların medya tüketim alışkanlıklarını değiştirmiştir. Özellikle YouTube, TikTok, Instagram ve Snapchat gibi platformlar, çocukların medya içeriklerini şekillendirme ve paylaşma biçimlerini doğrudan etkilemektedir. Bu süreçte, çocukların karşılaştıkları dijital içeriklerin niteliği büyük önem taşımakta ve dijital medya okuryazarlığı eksikliği, çocukları çeşitli risklere açık hâle getirmektedir.

Yeni medya ortamlarında çocukların en çok karşı karşıya kaldığı tehditlerden biri siber suçlar olarak tanımlanmaktadır. Siber suç kavramı, internet aracılığıyla gerçekleştirilen yasa dışı eylemleri kapsamaktadır ve bu suçlar arasında siber zorbalık, kimlik hırsızlığı, kişisel verilerin izinsiz kullanımı, dolandırıcılık ve çocuk istismarı gibi suçlar yer almaktadır (Yıldırım, 2021). Çocukların dijital platformlarda kişisel bilgilerini paylaşmaları ve internet ortamında tanımadıkları kişilerle iletişim kurmaları, onları siber suçların mağduru hâline getirebilmektedir. Özellikle çocukların sosyal medya hesaplarını kamuya açık şekilde kullanmaları, kötü niyetli kişiler tarafından hedef alınmalarına yol açabilmektedir. Bu bağlamda, çocukların internet ortamında karşılaşabileceği riskleri en

aza indirebilmek için ebeveynlerin ve eğitimcilerin bilinçli bir şekilde çocukları yönlendirmesi gerekmektedir.

Yeni medya çağında çocukların en fazla karşı karşıya kaldıkları siber suçlardan biri siber zorbalık olarak karşımıza çıkmaktadır. Siber zorbalık, internet aracılığıyla bireylerin tehdit edilmesi, küçük düşürülmesi, hakarete uğraması veya ifşa edilmesi gibi çeşitli eylemleri içermektedir (Katırcı ve Bulut, 2024). Özellikle sosyal medya platformlarında çocuklar, akran zorbalığına maruz kalabilmekte ve bu durum psikolojik gelişimleri açısından ciddi riskler oluşturabilmektedir. Yapılan araştırmalar, siber zorbalığa uğrayan çocukların depresyon, anksiyete ve düşük özsaygı gibi psikolojik sorunlar geliştirme olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, siber zorbalıkla mücadelede çocukların dijital hakları konusunda bilinçlendirilmesi ve güvenli internet kullanımına yönelik eğitimlerin artırılması gerekmektedir.

Siber suçlar arasında çocuklar için en büyük tehditlerden biri de mahremiyet ihlalleri ve kişisel veri güvenliği konusudur. Sosyal medya platformlarında çocuklar, günlük yaşamlarını ve kişisel bilgilerini kamuya açık bir şekilde paylaşabilmekte ve bu durum, onların siber suçlara karşı savunmasız kalmasına neden olabilmektedir (Keleş vd., 2023). Çocukların sosyal medya platformlarında ad, soyad, konum bilgisi, okul bilgisi ve aile bireylerine ilişkin detayları paylaşmaları, kimlik hırsızlığı ve veri güvenliği ihlalleri açısından risk taşımaktadır. Özellikle dijital dolandırıcılık ve siber istismar vakalarında, çocukların kişisel verilerinin ele geçirilerek kötüye kullanıldığı bilinmektedir. Bu noktada, çocuklara internet ortamında hangi bilgileri paylaşmalarının güvenli olduğu konusunda bilinçlendirme yapılmalı ve ebeveyn denetimi artırılmalıdır.

Yeni medya çağında çocukların karşı karşıya kaldığı bir diğer önemli tehdit dijital bağımlılık olarak tanımlanmaktadır. Dijital bağımlılık, bireylerin internet ve sosyal medya kullanımını kontrol edememesi ve günlük yaşantılarında bu platformlara aşırı bağımlı hâle gelmesiyle ortaya çıkmaktadır (Katırcı ve Bulut, 2024). Dijital bağımlılık, çocuklarda dikkat eksikliği, akademik başarısızlık, uyku düzensizlikleri ve fiziksel sağlık sorunlarına yol açabilmektedir. Uzun süre ekran karşısında vakit geçirmek, çocukların göz sağlığını olumsuz etkilemekte ve hareketsiz yaşam tarzına yönelmelerine neden olmaktadır. Bunun yanı sıra, dijital bağımlılık çocukların aile içi iletişimlerini de zayıflatmakta ve sosyal becerilerinin gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Özellikle video oyunları ve sosyal medya platformları, çocukların zamanlarını aşırı derecede tüketmelerine yol açabilmektedir. Sosyal medya platformlarının sunduğu ödüllendirme mekanizmaları ve anlık geri bildirim sistemleri, çocukların bu platformlara daha fazla bağımlı olmasına neden olmaktadır (Yıldırım, 2021). Bu bağlamda, çocukların internet kullanım sürelerinin kontrol altında tutulması ve bilinçli bir medya tüketimi alışkanlığı kazanmaları sağlanmalıdır. Dijital bağımlılıkla mücadelede, çocuklara alternatif sosyal aktiviteler sunularak, internet dışındaki yaşam alanlarında daha fazla vakit geçirmeleri teşvik edilmelidir.

Yeni medya çağında çocukların dijital dünyayla etkileşimleri hem olumlu hem de olumsuz yönleriyle ele alınmalıdır. İnternet ve sosyal medya, çocukların eğitim süreçlerini destekleyici ve bilgiye erişimlerini kolaylaştırıcı bir unsur olarak değerlendirilebilirken, aynı zamanda çocukların psikolojik, sosyal ve akademik gelişimlerine zarar verebilecek riskler de taşımaktadır. Bu nedenle, çocukların güvenli dijital ortamlar içinde yer alması için ebeveynlerin, eğitimcilerin ve devlet mekanizmalarının iş birliği içinde çalışması gerekmektedir.

1.4.2. Sosyal Medyanın Çocukların Sosyal Gelişimine Etkileri

Sosyal medya, çocukların sosyal gelişimi üzerinde önemli etkiler yaratan bir araç hâline gelmiştir. Geleneksel yüz yüze iletişim biçimlerinden farklı olarak sosyal medya, çocukların iletişim becerilerini ve sosyalleşme süreçlerini dijital ortama taşımalarına neden olmaktadır (Karakaya ve Ömeroğlu, 2023). Günümüzde çocuklar, arkadaşlarıyla iletişim kurmak, bilgi paylaşmak ve eğlenceli içeriklere ulaşmak için sosyal medya platformlarını aktif olarak kullanmaktadır. Ancak bu süreç, çocukların gerçek hayattaki sosyal ilişkilerini olumsuz etkileyebilecek çeşitli riskleri de beraberinde getirmektedir. Sosyal medyanın sunduğu avantajlar sayesinde çocuklar yeni insanlarla tanışma, kültürel farkındalık kazanma ve grup içi dinamikleri öğrenme imkânına sahip olsalar da bu platformların aşırı ve bilinçsiz kullanımı çocuklarda yüz yüze iletişim becerilerinin zayıflamasına neden olabilmektedir (Coşkuntürk, Kurcan, Yel ve Güzel, 2023).

Sosyal medya, çocuklara geniş bir sosyal çevre sunarak farklı kültürel gruplarla iletişim kurmalarını sağlasa da bu durumun olumsuz sonuçları da göz ardı edilmemelidir. Çocukların, sosyal medya platformları aracılığıyla sürekli olarak sanal ortamlarda vakit geçirmesi, onların gerçek hayattaki sosyal becerilerini geliştirmelerini

engelleyebilmektedir. Özellikle erken yaşlarda öğrenilmesi gereken duygusal zekâ, empati ve yüz yüze iletişim becerileri, sosyal medya kullanımının artmasıyla birlikte zayıflayabilmektedir (Kardaş ve Öncel, 2023). Yapılan araştırmalar, çocukların ekran başında geçirdiği sürenin artmasının, onların duygusal gelişimlerini yavaşlattığını ve kişiler arası ilişkilerde daha az empati kurmalarına yol açtığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle, çocukların sosyal medya kullanım sürelerinin denge içerisinde tutulması, onların sosyal gelişim süreçlerini sağlıklı bir şekilde tamamlamaları açısından büyük önem taşımaktadır.

Sosyal medya platformları, çocukların kimlik inşasında da büyük rol oynamaktadır. Dijital kimlik oluşturma süreci, çocukların kendilerini nasıl ifade ettiklerini ve başkaları tarafından nasıl algılandıklarını şekillendirmektedir (Karakaya ve Ömeroğlu, 2023). Çocuklar, sosyal medya platformlarında beğeni ve yorumlar aracılığıyla kendilerine dair bir algı geliştirmekte ve bu durum onların özgüvenlerini doğrudan etkilemektedir. Beğeni ve takipçi sayısı gibi sosyal medya etkileşimleri, çocuklarda dışarıdan onay alma ihtiyacını artırabilmekte ve bu durum özgüven eksikliği, sosyal kaygı ve kimlik bunalımı gibi psikolojik sorunlara yol açabilmektedir. Ayrıca, sosyal medyada idealize edilen yaşam tarzları, çocukların kendi hayatlarını yetersiz görmelerine neden olabilir ve bu da benlik saygılarında azalmaya yol açabilir (Kardaş ve Öncel, 2023). Bu noktada, çocukların sosyal medya kullanımını bilinçli bir şekilde yönetebilmeleri için medya okuryazarlığı eğitimlerine ve rehberlik hizmetlerine daha fazla önem verilmesi gerekmektedir.

Dil gelişimi açısından değerlendirildiğinde, sosyal medyanın çocuklar üzerinde çift yönlü bir etkisi olduğu görülmektedir. Bir yandan çocuklar, sosyal medya aracılığıyla farklı dillerle ve iletişim biçimleriyle tanışarak kelime dağarcıklarını genişletebilir ve yazılı iletişim becerilerini geliştirebilirler. Ancak diğer yandan, sosyal medya platformlarında kullanılan kısa, özensiz ve eksik ifadeler, çocukların dil gelişimini olumsuz etkileyebilir (Kardaş ve Öncel, 2023). Özellikle çocukların sıklıkla maruz kaldığı internet dili ve kısaltmalar, yazım kurallarını ihmal etmelerine ve akademik yazım becerilerinin zayıflamasına neden olabilmektedir. Bunun yanı sıra, çocukların sosyal medya üzerinden kısa mesajlarla iletişim kurma alışkanlığı kazanmaları, onların sözlü iletişim becerilerini de sınırlandırarak, yüz yüze iletişimde kendilerini ifade etme konusunda zorluk

yaşamalarına sebep olabilir. Bu bağlamda, çocukların sosyal medya kullanımlarını denetleyen bilinçli eğitim programlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Çocukların sosyal gelişimleri üzerinde etkili olan bir diğer önemli konu da sosyal medya kullanımının fiziksel aktiviteye olan etkisidir. Çocukların sosyal medya platformlarında uzun süre vakit geçirmesi, fiziksel aktivitelerden uzaklaşmalarına ve hareketsiz bir yaşam tarzı benimsemelerine yol açabilmektedir (Coşkuntürk vd., 2023). Özellikle küçük yaş gruplarında, oyun yoluyla öğrenme ve hareketin çocuk gelişiminde kritik bir rol oynadığı göz önüne alındığında, çocukların sosyal medya bağımlılığı nedeniyle fiziksel aktivitelerden uzaklaşması ciddi bir risk oluşturmaktadır. Araştırmalar, sosyal medya kullanımının artmasının çocuklarda obezite riskini yükselttiğini, kas-iskelet sistemi problemlerine yol açtığını ve motor becerilerin gelişimini geciktirdiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, çocukların sosyal gelişim süreçlerini de olumsuz etkileyerek, yüz yüze oyun oynama ve grup aktivitelerine katılma gibi sosyal etkileşim fırsatlarını sınırlandırmaktadır. Bu nedenle, ebeveynlerin çocuklarını fiziksel aktiviteler yapmaya teşvik etmeleri, onların sosyal gelişim süreçlerini desteklemek açısından büyük önem taşımaktadır.

Sosyal medya platformları çocukların sosyal gelişimi üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkiler yaratmaktadır. Sosyal medya, çocuklara yeni iletişim fırsatları sunarak onların kültürel farkındalıklarını artırmalarına ve farklı insanlarla etkileşim kurmalarına yardımcı olabilir. Ancak bilinçsiz ve kontrolsüz kullanım, çocukların yüz yüze iletişim becerilerinin zayıflamasına, dil gelişimlerinin sekteye uğramasına ve fiziksel aktivitelerden uzaklaşmalarına yol açabilmektedir. Çocukların sağlıklı bir sosyal gelişim süreci geçirebilmeleri için sosyal medya kullanım sürelerinin dengeli tutulması, ebeveynler ve eğitimciler tarafından bilinçli medya kullanımı teşvik edilmelidir. Bu süreçte, medya okuryazarlığı eğitimlerinin yaygınlaştırılması ve çocuklara dijital dünyada güvenli bir şekilde var olmayı öğreten bilinçlendirme çalışmaları yapılması gerekmektedir.

1.4.3. Sosyal Ağlarda Çocuklara Yönelik Riskler ve Suç Türleri

Dijitalleşen dünyada çocuklar, sosyal medya platformları ve internet aracılığıyla birçok fırsata sahip olmakla birlikte, çeşitli risklerle de karşı karşıya kalmaktadır. Sosyal ağlar, çocukların bilgiye erişimini kolaylaştırırken, aynı zamanda kötü niyetli bireylerin de

çocuklarla iletişime geçebileceği bir alan yaratmaktadır. Özellikle internet ortamındaki anonimlik, siber suçların artmasına ve çocukların çevrimiçi risklere maruz kalmasına neden olmaktadır (Cengiz, 2021). Çocukların dijital dünyada karşılaştığı riskler arasında siber zorbalık, çevrimiçi cinsel istismar, kimlik hırsızlığı, kişisel veri ihlalleri ve dijital bağımlılık gibi unsurlar öne çıkmaktadır. Bu suçlar, çocukların psikolojik, sosyal ve fiziksel sağlığı üzerinde ciddi olumsuz etkiler yaratabilmekte, uzun vadede gelişim süreçlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Siber zorbalık, çocukların sosyal ağlarda karşı karşıya kaldığı en yaygın risklerden biri olarak kabul edilmektedir. Siber zorbalık, bir kişinin veya bir grubun, başka bir kişiye yönelik tehdit edici, aşağılayıcı veya küçük düşürücü içerikler paylaşması, hakaret içeren mesajlar göndermesi veya kişisel bilgileri izinsiz yayması olarak tanımlanmaktadır (Özkaya, 2023). Çocuklar, sosyal medya platformlarında akran zorbalığına maruz kalabilmekte, bu da onların psikolojik sağlıklarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Siber zorbalık mağduru olan çocuklar, depresyon, anksiyete ve özgüven eksikliği gibi psikolojik sorunlar yaşayabilmekte, okul başarılarında düşüşler görülebilmektedir. Ayrıca, siber zorbalık vakaları, çocukların sosyal izolasyona sürüklenmelerine ve aile içi ilişkilerinde olumsuzluklara yol açabilmektedir.

Çocuklara yönelik diğer önemli çevrimiçi tehditlerden biri de çevrimiçi cinsel istismar ve istismarcılar tarafından kullanılan manipülasyon teknikleridir. Çocukların sosyal medya platformlarında tanımadıkları kişilerle iletişime geçmesi, onları çevrimiçi cinsel istismara açık hâle getirebilmektedir. Bu tür vakalarda, suçlular genellikle çocukları kandırarak güvenlerini kazanmaya çalışmakta ve onlarla kişisel bilgilerini paylaşmaları için manipülatif taktikler kullanmaktadırlar (Uysal ve Köroğlu, 2024). Çevrimiçi istismar vakaları yalnızca bireysel düzeyde kalmayıp, organize suç örgütleri tarafından da yürütülebilmektedir. Özellikle sosyal medya ve anlık mesajlaşma uygulamaları, çocukların dolaylı veya doğrudan istismara uğrayabileceği riskleri artırmaktadır. Çocukların internet ortamında güvende olabilmesi için ailelerin ve eğitimcilerin dijital medya okuryazarlığı konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Kimlik hırsızlığı ve kişisel veri ihlalleri de çocukların sosyal ağlarda karşı karşıya kaldığı önemli risklerden biridir. Çocuklar, sosyal medya platformlarında isim, adres, okul bilgileri gibi kişisel bilgilerini kamuya açık olarak paylaşabilmekte, bu da kötü niyetli kişilerin bu bilgileri kötü amaçlarla kullanmasına yol açabilmektedir (Özkaya, 2023).

Özellikle sahte hesaplar aracılığıyla çocuklarla iletişime geçen dolandırıcılar, çocukların güvenliğini kazanarak onları kandırabilmekte ve çeşitli suçlara maruz bırakabilmektedir. Kimlik hırsızlığı vakaları, çocukların banka hesaplarının ele geçirilmesinden sosyal medya profillerinin izinsiz kullanılmasına kadar geniş bir yelpazede gerçekleşebilmektedir. Bu nedenle, çocukların kişisel bilgilerini sosyal medya ortamlarında paylaşmaması ve güvenli internet kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Çocukların sosyal ağlarda karşılaşabileceği bir diğer risk ise dijital bağımlılıktır. Sosyal medya platformlarının sunduğu anlık geri bildirim mekanizmaları, çocukların sürekli olarak platformda vakit geçirmelerine ve internet kullanımını kontrol edememelerine neden olabilmektedir (Cengiz, 2021). Dijital bağımlılık, çocuklarda dikkat dağınıklığı, akademik başarıda düşüş, uyku düzensizlikleri ve sosyal izolasyon gibi birçok olumsuz etkiye yol açmaktadır. Çocukların sosyal medya platformlarında uzun saatler geçirmesi, onların yüz yüze sosyal etkileşimlerini azaltmakta ve fiziksel aktivitelerden uzaklaşmalarına sebep olmaktadır. Yapılan araştırmalar, çocuklarda sosyal medya kullanımının kontrolsüz artmasının, zihinsel ve duygusal gelişimi olumsuz yönde etkileyebileceğini göstermektedir. Bu noktada, çocukların internet kullanım sürelerinin ebeveynler tarafından denetlenmesi ve sosyal medya bağımlılığına karşı bilinçlendirme çalışmaları yürütülmesi gerekmektedir.

Dijital ağlarda çocuklara yönelik riskler ve suç türleri giderek çeşitlenmekte ve çocukların çevrimiçi ortamda korunması giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Çocuklar, internet ortamında siber zorbalık, cinsel istismar, kimlik hırsızlığı, kişisel veri ihlalleri ve dijital bağımlılık gibi birçok riskle karşı karşıya kalabilmektedir. Bu risklerin önüne geçebilmek için ailelerin, eğitimcilerin ve devlet kurumlarının iş birliği içinde çalışması gerekmektedir. Çocukların dijital dünyada güvenli bir şekilde var olabilmeleri için bilinçli internet kullanımı teşvik edilmeli, güvenli sosyal medya politikaları oluşturulmalı ve çocuklara yönelik siber suçlarla mücadele konusunda daha güçlü yasal düzenlemeler getirilmelidir.

1.5. Türkiye’de İnternet ve Sosyal Ağlar Yoluyla İşlenen Suçlar ve Kavramlar

Teknolojinin hızlı gelişimi ve internet kullanımının yaygınlaşması, bireylerin iletişim kurma ve bilgiye erişim biçimlerini köklü bir şekilde değiştirmiştir. Ancak bu gelişmeler,

aynı zamanda internetin kötüye kullanımına yol açan çeşitli suç türlerini de beraberinde getirmiştir. Türkiye’de internet ve sosyal ağlar yoluyla işlenen suçlar, Türk Ceza Kanunu (TCK) kapsamında düzenlenmiş ve bilişim suçları ile mücadele için çeşitli hukuki önlemler alınmıştır (Türk Ceza Kanunu [TCK], 2004). Bu suçlar arasında siber zorbalık, çevrimiçi dolandırıcılık, kişisel veri ihlalleri, dijital taciz ve nefret söylemi gibi çeşitli suç türleri yer almaktadır. Özellikle çocuklar, bu tür suçların mağduru olma riski en yüksek gruplardan biri olarak değerlendirilmektedir. Çocukların internet ortamında maruz kaldığı tehditleri minimize etmek için devlet tarafından çeşitli hukuki düzenlemeler yapılmış, sosyal medya platformlarına yönelik denetimler artırılmış ve bilinçlendirme çalışmaları hızlandırılmıştır.

Türkiye’de internet ve sosyal ağlar yoluyla işlenen suçlara ilişkin hukuki çerçeve, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun kapsamında ele alınmıştır (İnternet Kanunu, 2007). Bu kanun, dijital platformlarda suç teşkil eden içeriklerin kontrol altına alınmasını, erişimin engellenmesini ve mağdurların korunmasını amaçlamaktadır. Ayrıca, TCK’nın 243, 244 ve 245. maddeleri, bilişim sistemlerine yetkisiz erişim, verilerin hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi ve bilişim yoluyla dolandırıcılık gibi suçları kapsayarak, internet üzerinden işlenen suçlarla mücadelede hukuki altyapıyı sağlamaktadır (TCK, 2004).

1.5.1. Bilişim Suçları

Bilişim, kişilerin veya kurumların sahip oldukları teknik, ekonomik, sosyal, kültürel ve hukuki verilerinin, saklanması, bunların elektronik ortamda işlenmesi, organize edilmesi, değerlendirilmesi, ses ve/veya görüntü taşıyan bilgisayar, tablet, mobil vd. bilişim ağları veya iletişim araçları ile aktarılmasıdır. Bilişim ve bilişim sistemi kavramları, bilgisayar, tablet, cep telefonu gibi internetin kullanıldığı küresel boyutta bir elektronik iletişim ağını kapsamaktadır. Diğer yandan bilişim sistemleri verileri toplama, işleme, çoğaltma, değerlendirme gibi çok yönlü olarak otomatik işlemlere tabi tutma imkânı sağlayan sistemler olarak da kabul edilmektedir. Bilgisayarlar ve mobil cihazlar aracılığıyla saklanan kişisel verilerin korunması, bir bakıma özel hayatın gizliliği açısından da önem taşımaktadır. Bu durum Anayasa’nın 20’inci madde başlığındaki “özel hayatın gizliliği”³ düzenlemesine de uygundur. Haberleşmenin ve iletişimin elektronik cihazlar üzerinden

sağlanması ile bağlantıların gizliliğinin korunması ve istenmeyen kişiler tarafından ulaşımının engellenmesi bireysel özgürlüklerin konusu yapılmaktadır. Yetkisiz kişilerin iletişime dâhil olması düşünülemez. Düzenleme Anayasa'nın 22'inci maddesinde yer alan “Haberleşme hürriyeti” ile doğrudan bağlantılıdır. Yetkisi olmayan kişilerin bilişim sistemine erişmesi ve bu sistem üzerinde hâkimiyet kurması, sistem sahiplerinin ve kullanıcıların mağdur olmasına yol açacaktır. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak, bilişim sistemine girme suçu böylece diğer suçların da dolaylı olarak işlenmesine olanak sağlamaktadır.

“Bilişim suçu” ve “bilişim yoluyla işlenen suçlar” kavramları birbiri ile karıştırılsa da birbirinden farklı kavramlardır. Bilişim yoluyla (dolaylı) işlenen suçlar; hırsızlık, dolandırıcılık, cinsel taciz ve müstehcenlik, tehdit, hakaret, kişisel verileri yayma ve özel hayatın gizliliğini ihlal gibi asayiş suçlarının bilişim teknolojileri kullanılarak işlenmesi iken, bilişim suçları ise genel tanımıyla; her türlü teknoloji kullanılarak, kanuni olmayan yollarla kişisel ya da kurumsal bilgisayarlarda, sistemler üzerinde zarar verici etki bırakmaktır. (Sönmez, 2017)

5237 sayılı TCK'da bilişim suçları, doğrudan bilişim suçları ve dolayısıyla bilişim suçları olmak üzere farklı maddelerde yer almaktadır.

5237 sayılı TCK (Türk Ceza Kanunu), “Bilişim Alanında İşlenen Suçlar” başlığı altında doğrudan bilişim suçlarını 243 ile 245 maddeleri arasında düzenlemiştir. Dolayısıyla bilişim suçları ise TCK'nın çeşitli maddelerinde dağınık bir şekilde düzenlenmiştir.

Doğrudan Bilişim Suçları:

- Bilişim sistemine girme suçu (TCK m.243),
- Sistemi Engelleme, Bozma, Erişilmez Kılma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme Suçu (TCK m.244),
- Banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçu (TCK m.245),
- Yasak cihaz veya program kullanma suçu (TCK m.245/a).

Dolaylı Bilişim Suçları (Bilişim Yoluyla İşlenen Suçlar)

- Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi (TCK m. 112)
- Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi (TCK m. 113)
- Kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu (TCK m. 123)
- Hakaret suçu (TCK m. 125)
- Haberleşmenin gizliliğini ihlal (TCK m. 132)

- Kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması (TCK m. 133)
 - Özel hayatın gizliliğini ihlal (TCK m. 134)
 - Kişisel verilerin kaydedilmesi (TCK m. 135)
 - Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme (TCK m. 136)
 - Verileri yok etmeme (TCK m. 138)
 - Bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle hırsızlık (TCK m. 142/2-e)
 - Bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık (TCK m. 158/1-f)
 - Halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit (TCK m. 213)
 - Suç işlemeye tahrik (TCK m. 214)
 - Suçu ve suçluyu övme (TCK m. 215)
 - Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama (TCK m. 216)
 - Kanunlara uymamaya tahrik (TCK m. 217)
 - Müstehcenlik suçu (TCK m. 226)
 - Kumar oynanması için yer ve imkan sağlama (TCK m. 228)
 - 5464 sayılı banka kartları ve kredi kartları kanuna muhalefet
 - 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Oyunları Düzenlemesi Hakkında Kanuna muhalefet
 - 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna muhalefet
- Bilişim yoluyla (dolaylı) işlenen bazı suç türleri ve kavramlar aşağıda incelenecektir.

1.5.2. Dolandırıcılık

Dolandırıcılık, hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kişinin kendisine veya başkasına yarar sağlamasıdır. Bu bakımdan dolandırıcılık suçu, kişilerin malvarlığına karşı işlenen bir suçtur. Söz konusu suç tanımı ile kişilerin sahip bulunduğu malvarlığı hakkının korunması amaçlanmıştır. Ayrıca, bu suçun işlenişi sırasında hileli davranışlar ile kişiler aldatılmaktadır. Aldatıcı nitelik taşıyan hareketlerle, kişiler arasındaki ilişkilerde var olması gereken iyi niyet ve güven ihlâl edilmektedir. Bu suretle kişinin irade serbestisi etkilenmekte ve irade özgürlüğü ihlâl edilmektedir.

5237 sayılı TCK’ nun “Dolandırıcılık” başlıklı 157. maddesinde; “Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlayan kişiye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası

verilir” şeklinde dolandırıcılık suçunun temel (basit) şekli düzenlenmiş olup, 158. maddesinde ise suçun nitelikli halleri sayılmıştır. Bunlardan; f) Bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle, g) Basın ve yayın araçlarının sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle, j) Banka veya diğer kredi kurumlarınca tahsis edilmemesi gereken bir kredinin açılmasını sağlamak maksadıyla işlenmesi halinde, üç yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. Ancak, (e), (f), (j), (k) ve (l) bentlerinde sayılan hâllerde hapis cezasının alt sınırı dört yıldan, adli para cezasının miktarı suçtan elde edilen menfaatin iki katından az olamaz.

Bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık, günümüzde en sık karşılaşılan türüdür. Fail, internet siteleri, alışveriş platformları, sosyal medya, e-posta, internet bankacılığı, Eft/havale, kredi kartları vb. dijital platformları suçun işlenmesinde bir araç olarak kullanarak, hileli eylemlerini gerçekleştirmekte ve bu suretle menfaat temin etmektedir.

Örneğin; Sahte e-ticaret siteleri, Forex dolandırıcılığı, sosyal medya üzerinden “ödül kazandınız” yalanları, sahte yatırım danışmanlığı, banka hesap bilgilerini ele geçirme, banka hesaplarını boşaltma, kumar, bahis vs.

1.5.3. Tehdit, Şantaj ve İftira

İnternet ve sosyal ağların yaygınlaşması, bireyler arasındaki iletişimi hızlandırmış ve etkileşimi kolaylaştırmıştır. Ancak bu durum, dijital ortamın kötüye kullanımına da neden olmuş ve sosyal medya platformları suç işlemek için bir araç hâline gelmiştir. Tehdit, şantaj ve iftira, internet yoluyla işlenebilen en yaygın suç türlerinden bazıları olup, bireylerin psikolojik, sosyal ve ekonomik güvenliğini tehdit eden ciddi ihlaller arasında yer almaktadır. Bu suçlar, mağdurlar üzerinde yoğun stres, korku ve çaresizlik duygusu yaratırken, aynı zamanda bireylerin onur, şeref ve saygınlığını da zedeleyerek toplumsal ilişkilerini olumsuz etkileyebilmektedir. Türk Ceza Kanunu’nda (TCK) tehdit, şantaj ve iftira suçlarına ilişkin düzenlemeler yapılmış olup, özellikle dijital ortamda işlenen bu suçların önlenmesi adına yasal önlemler geliştirilmiştir (TCK, 2004).

Tehdit suçu, TCK’nın 106. maddesinde düzenlenmiş olup, bireylerin fiziksel, psikolojik veya ekonomik zarar göreceğine dair korkutulması şeklinde tanımlanmaktadır (TCK, 2004, mad. 106). Bu suçun işlenmesi için tehdidin mutlaka gerçekleşmesi gerekmez;

failin mağdura yönelik "gelecekte kendisine veya yakınına yönelik bir zarar vereceği" yönündeki söylemleri, tehdit suçunun oluşması için yeterlidir. Sosyal medya platformları üzerinden yapılan tehditler, e-posta, mesaj veya doğrudan yorumlar aracılığıyla gerçekleştirilebilmektedir. Örneğin, Instagram veya X (eski adıyla Twitter) üzerinden bir kişiye "Seni sokakta görürsem öldüreceğim" şeklinde bir mesaj göndermek, tehdit suçu kapsamına girmektedir. TCK 106/1. maddeye göre, bir başkasını kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceği yönünde tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır (TCK, 2004, mad. 106). Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratılacağına dair tehditlerde ise mağdurun şikâyeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adli para cezası öngörülmektedir.

Şantaj suçu ise TCK'nın 107. maddesinde düzenlenmiş olup, bir kişiyi zorlayarak haksız bir menfaat elde etmeye çalışma eylemi olarak tanımlanmaktadır (TCK, 2004, mad. 107). Şantaj suçunun işlenebilmesi için mağdurun tehditle, baskıyla veya manipülasyonla belirli bir eylemi gerçekleştirmeye zorlanması gerekmektedir. Şantaj, tehdit suçundan farklı olarak mağdurun haksız bir çıkar sağlamaya zorlanması ile karakterizedir. TCK 107/1. maddeye göre, bir kişiyi, hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından ya da yapmayacağından bahisle, mağduru kanuna aykırı bir davranışa zorlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır (TCK, 2004, mad. 107). Örneğin, bir kişinin özel görüntülerini sosyal medya platformlarında yayımlamakla tehdit ederek mağdurdan para talep etmek, şantaj suçunu oluşturmaktadır. Yargıtay'ın çeşitli kararlarında, dijital ortamda işlenen şantaj suçları kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Örneğin, Yargıtay 14. Ceza Dairesi 2019/1725 Esas, 2019/13452 Karar sayılı kararında, sanığın mağdurenin özel fotoğraflarını internette yayma tehdidinde bulunarak mağdureyi kendisiyle cinsel ilişkiye girmeye zorladığı, mağdurenin reddetmesi üzerine çıplak pozlar vermesini talep ettiği, daha sonra bu görüntüleri saklayarak mağdureden para talep ettiği belirlenmiştir. Bu eylemin TCK 107/1. maddesi gereğince şantaj suçunu oluşturduğu ve failin cezalandırılması gerektiği ifade edilmiştir (Yargıtay 14. Ceza Dairesi, 2019).

Tehdit ve şantaj suçları, hukuki boyutları açısından sıklıkla birbiriyle karıştırılan suç türleridir. Tehdit suçunda, failin mağdura yönelik doğrudan hukuka aykırı bir saldırıda bulunacağı yönünde korkutucu bir beyanda bulunması söz konusudur. Şantajda ise failin

mağdurdan hukuka aykırı bir şey yapmasını veya yapmamasını istemesi gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, şantaj suçunun kaynağında bir tür çıkar sağlama amacı bulunmaktadır. Yargıtay'ın birçok kararında, tehdit suçuyla şantaj suçunun ayrımı yapılmakta ve her iki suç türüne yönelik farklı hukuki değerlendirmeler gerçekleştirilmektedir. Yargıtay 4. Ceza Dairesi'nin 2019/4828 E., 2021/28577 K. sayılı kararına göre, sanığın müştekiye gönderdiği mesajlar çerçevesinde şantaj suçunun "haksız yarar sağlama" unsurunun gerçekleşmediği, bu nedenle eylemin tehdit kapsamında değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir (Yargıtay 4. Ceza Dairesi, 2021).

İftira suçu ise TCK'nın 267. maddesinde düzenlenmiş olup, bir kişiye işlemediği bir suçun yüklenmesi ve bu durumun hukuki veya toplumsal sonuçlar doğurması şeklinde tanımlanmaktadır (TCK, 2004, mad. 267). Sosyal medya platformlarında iftira suçu, kişilerin yanlış bilgi veya asılsız suçlamalarla itibarsızlaştırılması şeklinde gerçekleşebilmektedir. Örneğin, bir kişiye yönelik haksız yere suç isnat etmek, sahte belgeler düzenleyerek bir kişiyi suç işlemiş gibi göstermek veya bir kişiye cinsel istismar suçu işlemiş gibi iftira atmak, TCK 267. maddesi kapsamında suç teşkil etmektedir. İftira suçu, mağdur açısından sosyal ve psikolojik zararlar yaratabileceği gibi, hukuki sonuçlar da doğurabilmektedir. Özellikle sosyal medya platformlarında sahte hesaplar üzerinden yapılan iftira suçları, bireylerin toplum içinde zarar görmesine, iş hayatlarının etkilenmesine ve sosyal ilişkilerinin bozulmasına neden olabilmektedir.

Tehdit, şantaj ve iftira suçları, internet ve sosyal medya platformları üzerinden giderek daha yaygın hâle gelen suç türleri arasında yer almaktadır. Bu suçlar, mağdurlar üzerinde ciddi psikolojik, sosyal ve ekonomik etkiler yaratırken, hukuki açıdan da çeşitli sonuçlar doğurmaktadır. Türk Ceza Kanunu, bu tür suçların önlenmesi ve cezalandırılması için çeşitli düzenlemeler içermekte olup, internet ortamında işlenen suçlara karşı daha etkin denetimler yapılması gerektiği açıktır. Özellikle sosyal medya platformlarının, kullanıcı güvenliğini artırmak için daha sıkı önlemler alması, devlet kurumlarının dijital suçlarla mücadelede daha etkin politikalar geliştirmesi gerekmektedir. Bilinçlendirme çalışmaları, medya okuryazarlığı eğitimleri ve hukuki farkındalık programları, bireylerin bu tür suçlardan korunmasına ve mağdur olmalarının önlenmesine yardımcı olabilecek en önemli stratejiler arasında yer almaktadır.

1.5.4. Hakaret ve Nefret Söylemi

Dijital çağın getirdiği kolaylıklarla birlikte bireylerin sosyal medya ve internet ortamında iletişim kurma biçimleri büyük ölçüde değişmiştir. Ancak bu değişim, bireyler arasındaki saygı sınırlarını aşan, hukuka ve etik değerlere aykırı bazı davranışların da yaygınlaşmasına neden olmuştur. Özellikle hakaret ve nefret söylemi, dijital platformlar üzerinden işlenen en yaygın suçlardan biri hâline gelmiştir. Hakaret suçu, bir bireyin onur, şeref ve saygınlığını zedeleyen söz ve eylemlerle gerçekleşirken, nefret söylemi daha geniş bir perspektifte belirli bir grup veya topluluğa yönelik düşmanlığı körükleyen, ayrımcı ve şiddete teşvik edici ifadeleri içermektedir (Türk Ceza Kanunu [TCK], 2004). Hakaret suçu, TCK'nın 125. maddesinde düzenlenmiş olup, "bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldırıda bulunulması" şeklinde tanımlanmaktadır (TCK, 2004, mad. 125). Hakaret suçunun oluşabilmesi için söylenen sözlerin mağdurun onurunu zedeleyecek nitelikte olması gerekmektedir. Hakaret fiili, doğrudan yüz yüze gerçekleşebileceği gibi internet ve sosyal medya platformları aracılığıyla da işlenebilmektedir. Örneğin, X (eski adıyla Twitter), Facebook veya Instagram gibi platformlarda yapılan aşağılayıcı, küçümseyici veya insan onurunu kırıcı ifadeler, hakaret suçu kapsamında değerlendirilmektedir. TCK 125. maddeye göre, bir kişiye hakaret eden fail, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası veya adli para cezası ile cezalandırılmaktadır. Eğer hakaret kamuya açık bir ortamda işlenmişse, ceza altıda bir oranında artırılmaktadır (TCK, 2004, mad. 125/4).

Hakaret suçunun internet yoluyla işlenmesi, geleneksel hakaret suçundan farklı olarak daha geniş bir kitleye ulaşmasına olanak tanımakta ve mağdur üzerindeki etkisini artırmaktadır. Sosyal medya platformlarında yapılan hakaret içerikli paylaşımlar, yalnızca hedef alınan kişiyi değil, aynı zamanda mağdurun ailesini, sosyal çevresini ve mesleki itibarını da olumsuz etkileyebilmektedir. Örneğin, bir öğretmenin mesleki yeterliliğine yönelik asılsız hakaret içeren ifadelerin sosyal medyada paylaşılması, bireyin iş hayatını ciddi şekilde etkileyebilir. Yargıtay kararlarına göre, sosyal medya platformlarında yapılan hakaretlerin birden fazla kişi tarafından görülmesi suçun cezasını artıran unsurlar arasında yer almaktadır (Yargıtay 4. Ceza Dairesi, 2020).

Nefret söylemi ise bireylerin ırkı, dini, cinsiyeti, etnik kökeni veya diğer kimlik unsurlarına yönelik aşağılayıcı, ayrımcı ve düşmanlık içeren ifadelerle tanımlanmaktadır. TCK'nın 216. maddesi, nefret söylemi ve kamu barışını bozmaya yönelik ifadeleri suç

kapsamına almakta olup, "halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama" fiilini cezalandırmaktadır (TCK, 2004, mad. 216). Özellikle sosyal medya üzerinden yayılan nefret söylemi, toplumda kutuplaşmayı artırmakta ve bireyler arasındaki toplumsal barışı tehdit etmektedir. TCK 216/1. maddeye göre, halkın bir kesimini ırk, din, mezhep veya sosyal sınıf gibi unsurlar üzerinden düşmanlığa tahrik eden kişiler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır.

Nefret söylemi, internet ve sosyal medya platformlarında farklı şekillerde kendini gösterebilir. Özellikle bireylerin dini inançlarına yönelik aşağılayıcı ifadeler, ırkçı ve cinsiyetçi söylemler ile engelli bireylere yönelik ayrımcı ifadeler, nefret söylemi kapsamında değerlendirilmektedir. Örneğin, bir bireyin sosyal medya platformlarında belirli bir etnik grubu aşağılayan veya düşmanlık oluşturan ifadeler paylaşması, TCK 216. madde kapsamında suç teşkil etmektedir (TCK, 2004, mad. 216). Yargıtay'ın kararlarına göre, nefret söylemi niteliğindeki ifadeler, toplumsal barışı bozabilecek ölçüde yaygın ve etkili olması durumunda ağır cezalar ile sonuçlanabilmektedir (Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 2019).

Hakaret ve nefret söylemi, bireyler üzerinde yalnızca psikolojik baskı yaratmakla kalmamakta, aynı zamanda sosyal ve ekonomik zararlar da doğurmaktadır. Bir kişinin mesleki itibarını zedeleyen hakaret içerikli ifadeler, mağdurun işini kaybetmesine veya toplum içindeki saygınlığını yitirmesine neden olabilmektedir. Örneğin, bir doktor hakkında sosyal medyada yapılan asılsız hakaret içerikli yorumlar, hastaların güvenini sarsarak profesyonel yaşamını olumsuz etkileyebilir. Benzer şekilde, nefret söylemi içeren ifadeler, belirli gruplara yönelik şiddet eğilimini artırarak toplumsal huzursuzluklara neden olabilmektedir. Özellikle sosyal medya platformlarında hızla yayılan nefret söylemi içerikleri, bireyleri hedef göstererek fiziksel saldırılar için bir zemin oluşturabilmektedir.

İnternet ve sosyal medya platformları, bireyler arasında iletişimi kolaylaştıran araçlar olmasına rağmen, bu platformlar aynı zamanda hakaret ve nefret söylemi gibi suçların işlenmesine de zemin hazırlamaktadır. Türk Ceza Kanunu, bu tür suçların önlenmesi ve cezalandırılması için çeşitli düzenlemeler içermekte olup, internet ortamında işlenen suçlara karşı daha etkin denetimler yapılması gerektiği açıktır. Özellikle sosyal medya platformlarının, kullanıcı güvenliğini artırmak için daha sıkı önlemler alması, devlet kurumlarının dijital suçlarla mücadelede daha etkin politikalar geliştirmesi

gerekmektedir. Bilinçlendirme çalışmaları, medya okuryazarlığı eğitimleri ve hukuki farkındalık programları, bireylerin bu tür suçlardan korunmasına ve mağdur olmalarının önlenmesine yardımcı olabilecek en önemli stratejiler arasında yer almaktadır.

1.5.5. Cinsel İstismar, Taciz ve Müstehcenlik

Cinsel istismar, taciz ve müstehcenlik suçları, bireylerin cinsel dokunulmazlığına ve mahremiyetine karşı işlenen ciddi suçlar arasında yer almaktadır. Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda (T.C. Anayasası) bireylerin cinsel bütünlüğünü koruma altına alan düzenlemeler yer almakta ve bu tür suçlarla mücadelede ağır cezai yaptırımlar öngörülmektedir. Özellikle internet ve sosyal medya platformlarının yaygınlaşmasıyla birlikte, bu suçlar dijital ortama taşınmış ve mağdurlar açısından daha yaygın ve ulaşılabilir hâle gelmiştir. Cinsel içerikli mesajlar, müstehcen görüntülerin paylaşılması, dijital taciz ve çocuk istismarı gibi suçlar, bilişim sistemleri aracılığıyla sıklıkla işlenmekte ve mağdurların psikolojik, sosyal ve hukuki açıdan ciddi zararlar görmesine neden olmaktadır.

TCK'nın 103. maddesi, çocukların cinsel istismarını açıkça suç olarak tanımlamakta ve bu fiilleri işleyen kişilere ağır hapis cezaları öngörmektedir. TCK 103/1. maddeye göre, on beş yaşını tamamlamamış çocuklara yönelik her türlü cinsel davranış, cinsel istismar suçunu oluşturmaktadır (TCK, 2004, mad. 103). İnternet üzerinden çocuklara yönelik cinsel içerikli mesajlar gönderilmesi, çocuk istismarı niteliğinde içeriklerin paylaşılması ve reşit olmayan bireylerin cinsel amaçla kandırılması bu kapsama girmektedir. Ayrıca TCK 226. madde, müstehcenlik suçunu tanımlamakta ve özellikle çocuklara yönelik müstehcen içeriklerin paylaşılmasını veya bu tür materyallerin üretilmesini suç olarak değerlendirmektedir (TCK, 2004, mad. 226).

Dijital platformlarda cinsel taciz ve müstehcenlik suçları, bireylerin rızası olmaksızın cinsel içerikli mesajlara maruz kalmasını da içermektedir. TCK 105. maddeye göre, bir kişiye cinsel amaçla rahatsız edici mesajlar gönderen veya müstehcen içerik paylaşan kişiler, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır (TCK, 2004, mad. 105). Özellikle sosyal medya platformlarında bu tür içeriklere sıkça rastlanmakta ve mağdurlar, failleri tespit etmede ve hukuki süreç başlatmada zorluk yaşayabilmektedir. Bu suçlarla mücadelede, devletin sosyal medya platformlarıyla iş birliği yaparak mağdurların korunmasını sağlaması büyük önem taşımaktadır.

1.5.6. Siber Zorbalık

Siber zorbalık, bireylerin internet ve dijital platformlar aracılığıyla psikolojik baskıya maruz bırakılması, tehdit edilmesi, aşağılanması veya kişisel bilgilerinin kötüye kullanılması şeklinde tanımlanmaktadır. Geleneksel zorbalıktan farklı olarak siber zorbalık, fiziksel mekâna bağlı olmaksızın dijital ortamda sürekli devam edebilen bir tehdit unsuru hâline gelmiştir. Bu durum, mağdurların sürekli olarak stres ve korku içinde yaşamalarına neden olarak psikolojik sağlıklarını ciddi şekilde etkileyebilmektedir (TCK, 2004, mad. 125). Özellikle çocuklar ve ergenler, sosyal medya platformlarında akranları veya tanımadıkları kişiler tarafından hakarete uğrayabilir, tehdit edilebilir veya kişisel bilgilerinin izinsiz yayılmasıyla mağdur edilebilirler.

Siber zorbalık, TCK'nın 125. maddesi kapsamında hakaret suçu olarak değerlendirilmekte olup, dijital ortamda bireyin şeref ve onuruna saldırıda bulunulmasını cezalandırmaktadır (TCK, 2004, mad. 125). Sosyal medya platformlarında bireylere yönelik aşağılayıcı ve küçük düşürücü ifadeler kullanılması, bu kapsamda suç teşkil etmektedir. Özellikle çocuklar açısından, akran zorbalığına maruz kalmak psikolojik travmalara yol açabilmekte, özgüven eksikliğine ve akademik başarısızlığa neden olabilmektedir.

Bunun yanı sıra, TCK'nın 136. maddesi, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak ele geçirilmesini suç kapsamına almakta ve bireylerin dijital mahremiyetini koruma amacını taşımaktadır (TCK, 2004, mad. 136). Çocukların sosyal medya platformlarında kişisel bilgilerini paylaşmaları, kimlik hırsızlığı ve veri ihlalleri açısından büyük bir risk oluşturmaktadır. Özel fotoğrafların ve kişisel bilgilerin kötü niyetli kişiler tarafından ele geçirilmesi, çocukların ve gençlerin siber zorbalığa daha açık hâle gelmesine neden olmaktadır.

Çevrimiçi tehdit ve taciz, siber zorbalığın en yaygın formlarından biri olup, mağdurların sürekli bir korku içinde yaşamasına sebep olabilmektedir. TCK'nın 106. maddesi, bireylerin internet ortamında tehdit edilmesini suç olarak tanımlamakta ve bu tür eylemlerin cezalandırılmasını öngörmektedir (TCK, 2004, mad. 106). Çocuklar ve gençler, sosyal medya platformlarında bilinçsizce paylaşım yaparken tehdit edici mesajlara maruz kalabilmekte ve bu durum onların psikolojik sağlıklarını ciddi şekilde etkileyebilmektedir. Siber zorbalığa maruz kalan bireyler, sosyal izolasyon, depresyon ve özgüven eksikliği gibi psikolojik sorunlar yaşayabilmektedirler.

Siber zorbalık vakalarının artmasının temel nedenlerinden biri, sosyal medya platformlarının anonimlik sağlamasıdır. Kullanıcılar, sahte hesaplar oluşturarak kimliklerini gizleyebilmekte ve bu durum suçların tespit edilmesini zorlaştırmaktadır. TCK'nın 158. maddesi, bilişim sistemleri aracılığıyla işlenen dolandırıcılık suçlarını kapsamakta olup, siber zorbalığın ekonomik boyutunu da ele almaktadır (TCK, 2004, mad. 158). Siber zorbalık vakalarında, mağdurlar bazen dolandırıcılık yoluyla maddi zarara uğratılmakta veya şantaja maruz bırakılmaktadırlar. Özellikle gençler, sahte hesaplar aracılığıyla dolandırıcılık amaçlı manipülasyonlara açık hâle gelebilmektedirler. Siber zorbalıkla mücadelede en etkili yöntemlerden biri, bilinçlendirme çalışmaları ve medya okuryazarlığı eğitimlerinin artırılmasıdır. Çocuklar ve gençler, dijital dünyada karşılaşabilecekleri riskler konusunda bilgilendirilmeli ve internet ortamında nasıl güvende kalabilecekleri konusunda farkındalık kazandırılmalıdır. Devlet kurumları, siber zorbalığın önlenmesi adına sosyal medya platformlarıyla iş birliği yapmalı ve hukuki süreçlerin hızlandırılması için gerekli adımları atmalıdır. TCK'nın 216. maddesi, nefret ve ayrımcılık içeren dijital içeriklerin suç olarak kabul edilmesini öngörmekte olup, çevrimiçi ortamda bireylere yönelik nefret söylemini engellemek adına önemli bir hukuki dayanak oluşturmaktadır (TCK, 2004, mad. 216).

Türkiye'de internet ve sosyal ağlar yoluyla işlenen suçlar arasında siber zorbalık, en yaygın ve yıkıcı etkileri olan suç türlerinden biridir. Sosyal medya platformlarının yaygınlaşmasıyla birlikte, siber zorbalık vakaları giderek artmakta ve özellikle çocuklar bu suçların mağduru olmaktadır. Hukuki düzenlemeler, siber zorbalığın önlenmesine yönelik çeşitli maddeler içerse de uygulamada mağdurların korunması ve suçluların tespit edilmesi konusunda bazı eksiklikler bulunmaktadır. Bu nedenle, devlet kurumları, eğitimciler ve ailelerin iş birliği yaparak çocukların dijital dünyada güvenli bir şekilde var olabilmesi için bilinçlendirme çalışmalarına ağırlık vermesi gerekmektedir. Dijital okuryazarlık eğitimlerinin yaygınlaştırılması, çocukların siber suçlara karşı kendilerini koruma becerilerini geliştirmeleri açısından büyük önem taşımaktadır.

1.5.7. Özel Hayatın Gizliliğini İhlal

Özel hayat, bireyin yalnızca kendisini ilgilendiren, başkalarıyla paylaşmadığı ve hukuken korunan yaşam alanıdır. Türk Dil Kurumu (TDK) özel hayatı, "Kişinin kendine özgü yaşayışı, yaşama tarzı, kendisini ilgilendiren tutum ve davranışları" olarak

tanımlamaktadır. Başka bir ifadeyle özel hayat, bireyin gizliliğini koruyarak yaşamak istediği, dış müdahalelere kapalı alanıdır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 20. maddesi, özel hayatın korunmasını güvence altına almakta ve "herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz." şeklinde hüküm içermektedir (T.C. Anayasası, 1982, mad. 20). Ancak günümüzde sosyal medya ve internet teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla birlikte, özel hayatın gizliliği ihlalleri artmış ve bireylerin mahremiyet haklarını tehdit eden yeni suç türleri ortaya çıkmıştır. Özellikle YouTube, Instagram, X (Twitter), Facebook, WhatsApp ve e-posta gibi dijital platformlar üzerinden bireylerin özel hayatına dair bilgilerin, görüntülerin veya ses kayıtlarının izinsiz paylaşılması, mahremiyet ihlali suçuna vücut vermektedir.

Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 134. maddesi, özel hayatın gizliliğini ihlal suçunu tanımlamış ve cezalandırılmasını öngörmüştür. TCK 134/1. maddeye göre, bir kimsenin özel hayatının gizliliğini ihlal eden kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır (TCK, 2004, mad. 134). Eğer bu ihlal, görüntü veya ses kayıtlarının izinsiz şekilde kaydedilmesi yoluyla gerçekleşmişse, verilecek ceza bir kat artırılmaktadır. Bu hüküm, bireylerin özel alanlarının gizliliğini korumayı amaçlamakta ve dijital platformlarda rızaya dayanmayan görüntü veya ses kayıtlarının hukuka aykırı olduğunu vurgulamaktadır. TCK 134/2. maddeye göre, bireyin özel hayatına ilişkin görüntü veya ses kayıtlarının hukuka aykırı olarak ifşa edilmesi durumunda fail, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına çarptırılmaktadır (TCK, 2004, mad. 134/2). Bu tür ihlallerin basın-yayın yoluyla gerçekleştirilmesi hâlinde de aynı cezalar uygulanmaktadır.

Sosyal medya ve dijital platformlarda özel hayatın gizliliğini ihlal suçunun işlenmesi, farklı yöntemlerle gerçekleşebilmektedir. Örneğin, bireylerin izinsiz şekilde görüntülerinin veya özel mesajlarının paylaşılması, kişisel bilgilerin rıza dışında yayımlanması veya bir kişinin rızası olmaksızın çıplak veya mahrem görüntülerinin internette yayılması bu suçun kapsamında değerlendirilmektedir. Yargıtay kararlarında, özel hayatın gizliliğini ihlal suçuyla ilgili birçok örnek bulunmaktadır. Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2020/6547 Esas, 2021/8890 Karar sayılı kararında, sanığın bir dönem duygusal ilişki yaşadığı mağdur ile internet ortamında görüntülü konuşmaları sırasında mağdurun soyunduğu ve sanığın mağdurun bilgisi dışında bu görüntüleri kaydedip, ilişki sonrasında mağdurun özel görüntülerini internette yayımladığı belirlenmiştir. Mahkeme, bu eylemi

TCK 134/2. madde kapsamında değerlendirerek failin cezalandırılmasına karar vermiştir (Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 2021).

Özel hayatın gizliliğini ihlal suçu, yalnızca bireylerin mahrem görüntülerinin yayımlanmasıyla sınırlı değildir. Bireylerin sosyal medya hesaplarının ele geçirilerek özel mesajlarının üçüncü kişilerle paylaşılması, kişisel verilerinin izinsiz şekilde yayılması ve bireylere ait konum bilgilerinin hukuka aykırı olarak açıklanması da bu suç kapsamında değerlendirilmektedir. Örneğin, Yargıtay 18. Ceza Dairesi 2019/3187 Esas, 2020/6452 Karar sayılı içtihadında, sanığın, mağdurun özel yaşamına ilişkin bilgileri, mağdurun rızası dışında WhatsApp gruplarında paylaştığı tespit edilmiştir. Mahkeme, bu durumun mağdurun mahremiyet hakkını ihlal ettiğine ve failin TCK 134/1. madde gereğince cezalandırılması gerektiğine hükmetmiştir (Yargıtay 18. Ceza Dairesi, 2020).

Basın özgürlüğü, demokratik toplumların temel prensiplerinden biri olup, gazetecilerin kamuoyunu bilgilendirme hakkı anayasal bir güvence altındadır. Ancak, basın özgürlüğü özel hayatın gizliliğini ihlal etme hakkını içermez. Basın ve haberleşme özgürlüğü ile özel hayatın gizliliği arasındaki denge, hukukun korunması gereken iki temel alanıdır. TCK 134/2. maddeye göre, eğer özel hayata dair görüntü veya ses kayıtları, "haber verme hakkı" sınırlarını aşarak bireyin mahremiyetini ihlal edecek nitelikte yayımlanırsa, basın özgürlüğü çerçevesinde değerlendirilmez ve suç teşkil eder (TCK, 2004, mad. 134/2). Yargıtay 4. Ceza Dairesi 2020/4783 Esas, 2021/9857 Kararına göre, haber değeri taşımayan ve kamuoyunu ilgilendirmeyen tamamen özel hayata dair bilgilerin, görüntülerin veya ses kayıtlarının yayımlanması, özel hayatın ihlali suçu kapsamına girmektedir (Yargıtay 4. Ceza Dairesi, 2021).

Özel hayatın gizliliği, bireyin mahremiyetini koruyan temel bir insan hakkıdır ve Türkiye’de anayasa ve ceza hukuku ile güvence altına alınmıştır. Ancak, internet ve sosyal medya platformlarının yaygınlaşmasıyla birlikte, bireylerin özel hayatına dair bilgilerin izinsiz paylaşılması giderek artmış ve bu tür ihlaller, hukuki bir sorun hâline gelmiştir. TCK 134. madde kapsamında özel hayatın gizliliğini ihlal eden fiiller, ağır cezalar ile yaptırıma bağlanmış olup, bireylerin dijital mahremiyetlerinin korunması için bilinçlendirme çalışmalarının artırılması gerekmektedir. Devletin, bireylerin özel hayatını ihlal eden sosyal medya içeriklerini denetleme mekanizmalarını güçlendirmesi ve mağdurların haklarını koruma noktasında hukuki süreçleri hızlandırması büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda, bireylerin dijital okuryazarlık ve kişisel veri güvenliği

konularında bilinçlendirilmesi, özel hayatın korunmasını sağlayan en etkili yöntemlerden biri olacaktır.

1.5.8. Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı Kullanımı

Kişisel verilerin korunması, bireyin mahremiyet hakkı ile doğrudan bağlantılı olup, Anayasa ve Türk Ceza Kanunu kapsamında güvence altına alınmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 20. maddesine göre, "Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir" ve "Kişisel veriler ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir" (T.C. Anayasası, 1982, mad. 20). Ancak günümüzde internet ve sosyal medya platformlarında kişisel veriler, hukuka aykırı olarak toplanmakta, işlenmekte ve ticari amaçlarla üçüncü kişilerle paylaşılmaktadır.

TCK 136. maddeye göre, kişisel verileri hukuka aykırı şekilde ele geçiren veya yayan kişiler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır (TCK, 2004, mad. 136). Bu kapsamda, bireylerin isim, adres, telefon numarası, banka hesap bilgileri, konum verileri veya biyometrik bilgileri gibi özel verileri, izinsiz şekilde paylaşılmamalıdır. Özellikle kimlik avı (phishing) saldırıları ve sosyal medya platformlarında sahte profiller aracılığıyla kişisel bilgilerin ele geçirilmesi gibi yöntemler, kişisel veri ihlalleri açısından ciddi tehditler oluşturmaktadır.

Kişisel verilerin korunmasına ilişkin önemli bir diğer düzenleme ise TCK 138. maddede yer almaktadır. Bu maddeye göre, hukuka uygun olarak elde edilmiş kişisel verileri kanuni süresi içinde silmeyen veya yok etmeyen kişiler, bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır (TCK, 2004, mad. 138). Örneğin, bireylerin sosyal medya platformlarında paylaştığı özel verilerin, kullanıcı rızası olmaksızın başka platformlarda saklanması veya tekrar yayımlanması, bu suçun kapsamına girmektedir.

1.5.9. Telif Hakları İhlali

Telif hakları, bireylerin fikri ve sanatsal eserlerinin korunması ve bu eserlerin izinsiz kullanımının önlenmesini amaçlayan hukuki düzenlemelerdir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 27. maddesi, herkesin bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve yayma hakkına sahip olduğunu belirtirken, aynı zamanda bireylerin eserleri üzerindeki haklarını da koruma altına almıştır (T.C. Anayasası, 1982, mad. 27). Ancak internetin gelişmesiyle

birlikte, izinsiz içerik paylaşımı, kopyalama, eser sahiplerinin maddi ve manevi haklarını ihlal eden dijital içerik kullanımları artmış ve telif hakları ihlalleri yaygınlaşmıştır.

TCK'nın 71. maddesi, telif haklarını ihlal eden kişilerin cezalandırılmasını öngörmekte ve eser sahibinin izni olmadan yapılan çoğaltma, dağıtma veya kamuya iletme fiillerini suç olarak tanımlamaktadır. TCK 71. maddeye göre, telif hakkı ihlali yapan kişiler altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılmaktadır (TCK, 2004, mad. 71). Telif haklarını ihlal eden içeriklerin yayılması, özellikle YouTube, Instagram, Facebook ve diğer sosyal medya platformlarında sıkça görülmektedir.

Örneğin, bir müzisyenin izni olmadan şarkısının farklı bir kullanıcı tarafından paylaşılması, bir akademik makalenin kaynak gösterilmeden yayımlanması veya bir filmin yasa dışı yollarla internet üzerinden dağıtılması telif hakkı ihlali kapsamına girmektedir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2019/4387 Esas, 2020/6529 Karar sayılı kararında, bir eser sahibinin fotoğrafının izinsiz olarak ticari amaçlarla kullanıldığı belirlenmiş ve failin TCK 71. madde kapsamında cezalandırılması gerektiğine hükmedilmiştir (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 2020).

1.5.10. Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma

Bilgi toplumu olarak adlandırılan çağımızda, haberleşme ve bilgiye erişim olanaklarının gelişmesiyle birlikte yanlış veya yanıltıcı bilgilerin yayılması da önemli bir hukuki ve toplumsal sorun hâline gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 26. maddesi, ifade özgürlüğünü korumakta, ancak bu özgürlüğün kamu düzenini bozmayacak şekilde kullanılması gerektiğini de vurgulamaktadır (T.C. Anayasası, 1982, mad. 26). Ancak, yanlış bilgi yayma, toplumda panik oluşturma ve kamu düzenini bozma amacı taşıyan aldatıcı haberler, demokratik toplum düzenine zarar verebilecek niteliktedir.

Bu bağlamda, TCK 217/A. madde, halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçunu düzenlemektedir. TCK 217/A. maddeye göre, "Sırf halk arasında endişe, korku veya panik yaratmak saikiyle, gerçeğe aykırı bir bilgiyi alenen yayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır" (TCK, 2004, mad. 217/A). Özellikle sosyal medya ve dijital platformlar, yanlış bilgilerin hızlı bir şekilde yayılmasına neden olabilmekte ve bu durum toplumda kargaşa ve güvensizlik yaratabilmektedir.

Örneğin, doğal afetler, salgın hastalıklar veya ekonomik kriz gibi konular hakkında yanlış bilgiler yayarak halkı yanıltmaya çalışan kişiler, TCK 217/A. madde kapsamında suçlu

sayılmaktadır. Yargıtay 8. Ceza Dairesi 2021/5892 Esas, 2022/11234 Karar sayılı kararında, sanığın sosyal medya platformları üzerinden gerçeğe aykırı bilgiler paylaşarak halkta panik oluşturduğu tespit edilmiş ve failin TCK 217/A. madde gereği cezalandırılmasına karar verilmiştir (Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 2022).

1.5.11. Sahte Kimlikler, Profiller ve Kimlik Avı

Dijital çağın getirdiği teknolojik imkânlar, bireylerin çevrimiçi ortamda kimliklerini oluşturmasını ve sosyal medya platformlarında etkileşim kurmasını kolaylaştırmıştır. Ancak bu durum, kötü niyetli kişilerin sahte kimlikler ve sahte profiller oluşturarak dolandırıcılık, kimlik avı (phishing) ve siber suçlar işlemelerine de zemin hazırlamaktadır. Sahte kimlikler, bireylerin yanlış beyanlarla kimliklerini gizleyerek çevrimiçi ortamda gerçek kimliklerinden farklı bir kişi gibi hareket etmelerine olanak tanımaktadır. Kimlik avı ise kullanıcıları kandırarak kişisel bilgilerini ele geçirmeye yönelik dolandırıcılık yöntemlerinden biridir ve genellikle sosyal medya, e-posta ve sahte web siteleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 20. maddesi, bireylerin özel hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir ve kişisel verilerin korunmasını anayasal güvence altına almıştır (T.C. Anayasası, 1982, mad. 20). Ancak sahte kimlik kullanımı ve kimlik avı gibi suçlar, bireylerin mahremiyet haklarını doğrudan ihlal etmektedir. TCK'nın 158. maddesi, bilişim sistemleri kullanılarak yapılan dolandırıcılığı suç saymakta ve failerin üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmasını öngörmektedir (TCK, 2004, mad. 158). Özellikle sahte kimlik kullanarak dolandırıcılık yapmak, bireyleri maddi ve manevi olarak zarara uğratabilmektedir.

Kimlik avı (phishing) saldırıları, bireylerin kişisel ve finansal bilgilerini ele geçirmek amacıyla kötü niyetli kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir. TCK 136. maddeye göre, bir kişinin kimlik veya banka bilgilerini hukuka aykırı şekilde ele geçirmek suçtur ve failer, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır (TCK, 2004, mad. 136). Sosyal medya platformlarında sıkça görülen sahte profiller aracılığıyla bireylerin güvenini kazanarak kimlik bilgilerini çalmak, bu suçun kapsamına girmektedir. Örneğin, sahte bir banka temsilcisi gibi davranarak bireylerden kredi kartı bilgileri talep eden dolandırıcılar, suç işlemiş olmaktadır.

Sahte kimlik ve profillerin kullanımı, sadece dolandırıcılık amacıyla değil, aynı zamanda bireyleri manipüle etmek, itibarsızlaştırmak veya çevrimiçi zorbalık yapmak amacıyla da gerçekleştirilebilmektedir. TCK'nın 125. maddesi, hakaret suçunu düzenlemekte olup, sahte kimlikler kullanılarak yapılan hakaret ve tehdit içerikli mesajlar da suç kapsamına girmektedir (TCK, 2004, mad. 125). Özellikle sosyal medya platformlarında sahte hesaplar üzerinden bireylere yönelik saldırılar, psikolojik baskı ve zorbalık gibi suçları da içermektedir.

Sonuç olarak, sahte kimlikler, kimlik avı ve sahte profiller üzerinden gerçekleştirilen siber suçlar, bireylerin kişisel verilerini, finansal bilgilerini ve psikolojik güvenliklerini tehdit eden önemli bir sorun hâline gelmiştir. TCK ve Anayasa, bu tür suçların önlenmesi için çeşitli düzenlemeler içermektedir. Ancak bireylerin dijital dünyada bilinçli hareket etmeleri, şüpheli bağlantılar ve sahte profiller konusunda dikkatli olmaları gerekmektedir. Devletin bu suçlarla mücadelede teknik denetimleri artırması ve internet güvenliğini güçlendirmesi büyük önem taşımaktadır.

1.5.12. Kişilerin Huzur ve Sükûnunu Bozma

Bireylerin huzur ve sükûn içinde yaşam hakları, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 17. maddesi ve TCK'nın 123. maddesi ile güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 17. maddesi, herkesin "maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğunu" belirtmekte ve bireylerin psikolojik ve sosyal huzurunun korunmasını sağlamaktadır (T.C. Anayasası, 1982, mad. 17). Ancak internet ve sosyal medya platformlarının yaygınlaşmasıyla birlikte, bireylerin huzur ve sükûnunu bozan eylemler de artmıştır. Sürekli rahatsız edici mesajlar göndermek, taciz edici paylaşımlar yapmak veya bireyin özel alanına izinsiz müdahale etmek, bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Türk Ceza Kanunu'nun 123. maddesi, kişilerin huzur ve sükûnunu bozma suçunu düzenlemekte ve failin mağduru sürekli olarak rahatsız edecek şekilde davranışlarda bulunmasını suç olarak tanımlamaktadır. TCK 123. maddeye göre, "bir kimseyi ısrarlı bir şekilde telefonla aramak, mesaj göndermek veya başka bir iletişim aracıyla rahatsız etmek" suçtur ve fail hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilmektedir (TCK, 2004, mad. 123). Özellikle sosyal medya üzerinden yapılan ısrarlı mesaj gönderme, tehdit içermeyen ama rahatsız edici söylemler, sürekli aramalar ve psikolojik baskı oluşturma gibi eylemler, bu suç kapsamında değerlendirilmektedir.

Yargıtay kararlarında da internet yoluyla huzur bozma fiilleri dikkate alınmış ve failin ısrarlı mesajlar göndererek mağduru rahatsız ettiği durumlar cezalandırılmıştır. Yargıtay 4. Ceza Dairesi 2020/4125 Esas, 2021/7854 Karar sayılı içtihadında, sanığın mağdura sürekli tehditkâr ve rahatsız edici mesajlar gönderdiği tespit edilmiş ve failin TCK 123. madde gereği cezalandırılması gerektiğine hükmedilmiştir (Yargıtay 4. Ceza Dairesi, 2021).

1.6. Türkiye’de Sosyal Ağlar ve İnternete İlişkin Hukuki Düzenlemeler

Teknolojinin hızla gelişmesi ve internet kullanımının yaygınlaşması, bireylerin bilgiye erişimini ve sosyal etkileşimlerini kolaylaştırırken, aynı zamanda hukuki düzenlemeleri zorunlu hâle getirmiştir. Özellikle sosyal medya platformlarının artan kullanımıyla birlikte, bilişim suçları, dolandırıcılık, kişisel verilerin korunması, özel hayatın gizliliği ve nefret söylemi gibi birçok hukuki problem ortaya çıkmıştır. Türkiye’de internet ve sosyal medya platformlarıyla ilgili hukuki düzenlemeler, hem Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (T.C. Anayasası) hem de Türk Ceza Kanunu (TCK) kapsamında ele alınmaktadır. Ayrıca, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun, internet ve sosyal medya kullanımıyla ilgili önemli hukuki düzenlemeler içermektedir.

T.C. Anayasası’nın 26. maddesi, ifade özgürlüğünü garanti altına almakla birlikte, bu özgürlüğün kamu düzeni ve güvenliği açısından sınırlandırılabilceğini de vurgulamaktadır (T.C. Anayasası, 1982, mad. 26). Bu bağlamda, internet ortamında ifade özgürlüğü korunurken, bireylerin haklarını ihlal eden veya kamu düzenini tehdit eden içeriklere karşı yasal düzenlemeler de yürürlüğe konmuştur. Anayasa’nın 22. maddesi, haberleşme özgürlüğünü garanti altına alırken, aynı zamanda "milli güvenlik, kamu düzeni ve suçların önlenmesi" gibi nedenlerle bu özgürlüğün sınırlandırılabilceğini belirtmektedir (T.C. Anayasası, 1982, mad. 22).

Özellikle son yıllarda sosyal medya platformları aracılığıyla yanlış bilgi yayma, kişisel verileri ihlal etme, nefret söylemi ve siber zorbalık gibi suçların artması, hukuki düzenlemelerin daha katı hâle getirilmesini zorunlu kılmıştır. 5651 sayılı İnternet Kanunu, Türkiye’de internet ortamında içerik düzenlemeleri yapmakta ve suç teşkil eden içeriklerin kaldırılmasını sağlamaktadır. Bu kanun kapsamında, suç içeren içeriklerin tespiti hâlinde, yetkili makamlar tarafından erişim engelleme ve içerik kaldırma kararı

alınabilmektedir. Özellikle sosyal medya platformlarında yayılan yalan haberler, çocuk istismarı, özel hayatın gizliliğini ihlal eden içerikler ve nefret söylemleri, bu düzenlemeler kapsamında değerlendirilmektedir.

1.6.1. Türk Ceza Kanunu (TCK) Kapsamındaki Düzenlemeler

Türkiye’de sosyal ağlar ve internet kullanımına ilişkin en önemli düzenlemelerden biri, Türk Ceza Kanunu (TCK) çerçevesinde oluşturulmuştur. TCK, bilişim sistemleri üzerinden işlenen suçları "bilişim suçları" kapsamında ele almakta ve çeşitli maddeler ile bu suçlara yönelik cezai yaptırımlar öngörmektedir. TCK’nın 243. maddesi, bilişim sistemine hukuka aykırı olarak girme suçunu düzenlemekte ve yetkisiz giriş yapan kişilere bir yıla kadar hapis veya adli para cezası verilmesini öngörmektedir (TCK, 2004, mad. 243). Eğer bu suç, bir kamu kurumu veya finans kuruluşuna karşı işlenmişse, ceza artırılmaktadır.

TCK’nın 244. maddesi, bilişim sistemlerinin işleyişini bozma veya verileri değiştirme suçlarını kapsamaktadır. Bu maddeye göre, bilişim sistemindeki verileri hukuka aykırı şekilde silen, değiştiren veya bozan kişiler, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır (TCK, 2004, mad. 244). Özellikle sosyal medya hesaplarının ele geçirilmesi, internet sitelerinin siber saldırıya uğraması ve verilerin manipüle edilmesi bu suç kapsamında değerlendirilmektedir.

Kişisel verilerin korunmasına yönelik olarak TCK’nın 136. maddesi, kişisel verileri hukuka aykırı olarak ele geçirme, yayma ve kullanma suçlarını düzenlemektedir. Bu maddeye göre, kişisel verileri izinsiz şekilde ele geçiren veya yayan kişiler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır (TCK, 2004, mad. 136). Sosyal medya platformlarında kullanıcıların kişisel verilerinin izinsiz kullanılması veya paylaşılması, bu suç kapsamında değerlendirilmektedir. Özellikle kimlik avı (phishing) saldırıları, sahte profiller ve hesap hackleme girişimleri, kişisel veri ihlali suçlarının başlıca örnekleri arasında yer almaktadır.

Sosyal medya platformlarında nefret söylemi ve hakaret içeren paylaşımlar, TCK’nın 125. maddesi kapsamında hakaret suçu olarak değerlendirilmektedir. TCK 125. maddeye göre, bir kişiye hakaret eden veya onurunu zedeleyici ifadeler kullanan kişiler, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası veya adli para cezası ile cezalandırılmaktadır (TCK, 2004, mad. 125). Bu suçun kamuya açık bir ortamda işlenmesi hâlinde ceza artırılmaktadır.

Yanıltıcı bilgi yayma ve dezenformasyon suçları da son dönemde önemli bir hukuki konu hâline gelmiştir. TCK'nın 217/A maddesi, halk arasında korku ve panik yaratmaya yönelik gerçeğe aykırı bilgilerin yayılmasını suç olarak düzenlemektedir. Bu maddeye göre, halkı yanıltıcı bilgileri alenen yayan kişiler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır (TCK, 2004, mad. 217/A). Özellikle sosyal medya üzerinden yayılan yalan haberler, dezenformasyon amaçlı içerikler ve manipülatif paylaşımlar, bu suç kapsamında ele alınmaktadır.

Özel hayatın gizliliğini ihlal eden içerikler de TCK'nın 134. maddesi kapsamında suç olarak kabul edilmektedir. Bu maddeye göre, bir kişinin özel hayatına dair görüntü veya ses kayıtlarını izinsiz olarak paylaşan kişiler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır (TCK, 2004, mad. 134). Özellikle sosyal medya platformlarında bireylerin mahremiyetini ihlal eden paylaşımlar, bu suç kapsamında değerlendirilmektedir.

Türkiye'de sosyal ağlar ve internet kullanımına ilişkin hukuki düzenlemeler, bireylerin haklarını koruma altına almak ve dijital suçlarla mücadele etmek amacıyla oluşturulmuştur. TCK ve 5651 sayılı İnternet Kanunu, sosyal medya platformlarında ve internet ortamında işlenen suçları önlemeye yönelik çeşitli yasal mekanizmalar içermektedir. Ancak, bireylerin de bu yasal düzenlemeleri bilmesi ve interneti bilinçli bir şekilde kullanması büyük önem taşımaktadır. Devletin, dijital suçlarla mücadelede etkin politikalar geliştirmesi ve bireylerin haklarını koruyacak önlemleri alması gerekmektedir. Çocuklarla ilgili olarak 1984 yılından itibaren Amerika Birleşik Devletleri'nde faaliyet gösteren ve dijital yönden de kapsamı geliştirilip genişletilen, kısa adı NCMEC olan *National Center for Missing and Exploited Children* (Kayıp ve İstismara Uğrayan Çocukların Ulusal Merkezi), çocukların kaybolmasını önleme, çocuk tacizi, istismarı, müstehcenlik ve çocuk pornografisiyle mücadele etme amacı ile çocukların korunması için hem fiziksel hem dijital alanlarda uluslararası işbirliği kapsamında Türkiye'nin de içinde olduğu çalışmalar yürütmektedir. NCMEC, özellikle çocuk istismarı içeren dijital içeriklerin tespiti, raporlanması ve bu içeriklerin hukuki sürece taşınmasında aktif rol oynar. NCMEC, Türkiye'den bir IP adresinin çocuk pornografisi içeren içeriklerle bağlantısını tespit ederse, bu durumu Ankara Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'na bildirir. Bildirimde: IP adresi, kullanılan sosyal medya veya e-posta hesapları (Instagram, Facebook, Gmail vb.) eylemin içeriği yer alır. Bu bilgiler il emniyet

müdürlüğü, Çevrimiçi Çocuk Müstehcenliği ve Tacizi İle Mücadele Büro Amirliği tarafından şahıs ve dijital materyaller tespit edilerek, savcılığa ulaştırılır ve şahıs hakkında TCK m. 226/3 kapsamında müstehcenlik suçu nedeniyle adli işlem başlatılabilir. (Safsöz, 2024)

1.6.2. İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Hakkında Kanun

Dijital platformların giderek yaygınlaşması, bilgiye erişimi kolaylaştırmakla birlikte suç unsuru taşıyan içeriklerin denetimini zorlaştırmıştır. Özellikle dezenformasyon, özel hayatın gizliliğini ihlal eden paylaşımlar, çocuk istismarı içerikleri ve nefret söylemi gibi unsurlar, internetin güvenli bir ortam olarak kalmasını tehdit etmektedir. Bu bağlamda, Türkiye’de internet içeriklerinin düzenlenmesi ve suç teşkil eden unsurların önlenmesi amacıyla 5651 sayılı "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun" yürürlüğe konmuştur.

5651 sayılı İnternet Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 22. ve 26. maddelerinde belirtilen haberleşme özgürlüğü ve ifade özgürlüğünü korumakla birlikte, bu özgürlüklerin kamu düzeni ve güvenlik açısından sınırlandırılmasını da öngörmektedir (T.C. Anayasası, 1982, mad. 22, 26). Bu kanun kapsamında, suç teşkil eden içeriklerin tespit edilmesi hâlinde, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) başta olmak üzere yetkili makamlar tarafından içerik kaldırma veya erişim engelleme kararları alınabilmektedir.

Kanun, özellikle şu unsurlar üzerinde düzenleme yapmaktadır:

1. İçerik Sağlayıcı, Yer Sağlayıcı ve Erişim Sağlayıcı Kavramları:
 - İnternette yayımlanan içeriklerden içerik sağlayıcılar sorumlu tutulmaktadır. Örneğin, bir haber sitesinde suç teşkil eden bir haber yayımlandığında, haber sitesinin yöneticisi bu içerikten sorumludur.
 - Yer sağlayıcılar, içeriklerin depolandığı alanları sunan şirketlerdir. Örneğin, bir bulut depolama hizmeti, yasa dışı içeriklerin barındırılması hâlinde sorumlu tutulabilmektedir.
 - Erişim sağlayıcılar, internet servis sağlayıcıları olup, hukuka aykırı içeriklerin engellenmesi konusunda yasal yükümlülöklere sahiptir.
2. Suç Teşkil Eden İçeriklerin Kaldırılması ve Erişimin Engellenmesi:

- Kanun kapsamında, özel hayatın gizliliğini ihlal eden içerikler için kişilerin doğrudan içerik kaldırma talebinde bulunma hakkı bulunmaktadır.
 - Yetkili mahkemeler veya BTK tarafından, terör propagandası, müstehcenlik, çocuk istismarı gibi suç unsuru taşıyan içeriklere erişim engellenebilir.
3. Sosyal Ağ Sağlayıcıları ve Temsilci Zorunluluğu:
- 2020 yılında yapılan yasal düzenlemeyle, Türkiye’de günlük 1 milyondan fazla kullanıcıya sahip sosyal medya platformlarının yerel temsilci bulundurması zorunlu hâle getirilmiştir.
 - Bu düzenleme, suç teşkil eden içeriklerin kaldırılmasını hızlandırmak amacıyla getirilmiştir.

Bu kanun, özellikle çocuk istismarı, kişisel verilerin ihlali, müstehcenlik, nefret söylemi ve dolandırıcılık gibi internet ortamında işlenen suçlara karşı hukuki bir zemin oluşturmakta ve devletin internet üzerindeki denetimini sağlamaya yönelik önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir.

1.7. Dünyada Sosyal Ağlar ve İnternet Suçlarına İlişkin Yasal Düzenlemeler

İnternetin küreselleşmesiyle birlikte, sosyal medya platformları bireylerin iletişim kurma ve bilgiye ulaşma biçimlerini köklü bir şekilde değiştirmiştir. Ancak bu gelişmeler, aynı zamanda nefret söylemi, dezenformasyon, siber zorbalık, kişisel verilerin kötüye kullanımı ve müstehcen içeriklerin yayılması gibi birçok yeni hukuki sorunu da beraberinde getirmiştir. Bu durum, dünya genelinde hükümetleri dijital ortamı düzenleyen yeni yasalar oluşturma ve sosyal medya platformlarını daha sıkı denetleme yönünde adımlar atmaya zorlamıştır.

Türkiye’de olduğu gibi, Almanya, Fransa, İngiltere ve ABD gibi birçok ülke, internet suçlarıyla mücadelede çeşitli yasal düzenlemeleri yürürlüğe koymuş ve sosyal medya platformlarını denetim altına almaya çalışmıştır. Bu düzenlemelerin temel amacı, ifade özgürlüğünü korurken aynı zamanda hukuka aykırı içeriklerin yayılmasını engellemek, kişisel verileri korumak ve kamu güvenliğini sağlamaktır. Özellikle sosyal medya şirketlerinin daha şeffaf olması ve suç unsuru taşıyan içeriklere karşı daha hızlı aksiyon alması hedeflenmektedir.

Bu bağlamda 2012’den beri izleme, politika üretimi, kamuoyu oluşturma ve savunuculuk yöntemlerini kullanarak, Türkiye’nin demokratikleşmesine yönelik çalışmalar yapan

Denge ve Denetleme Ağı (DDA), sosyal medya düzenlemeleri ile ilgili bir rapor hazırlayarak Türkiye'ye önerilerde bulunmuş ve çeşitli ülkelerdeki sosyal medya yasalarının karşılaştırmasını yapmıştır. Bu raporda, özellikle Almanya ve Fransa'nın sosyal medya ve internet suçlarına ilişkin yasal düzenlemeleri detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Almanya, sosyal medya platformlarına yönelik ilk kapsamlı düzenlemeyi getiren ülke olurken, Fransa da benzer bir yasal çerçeve oluşturmuş, ancak bazı düzenlemeler anayasal engellere takılmıştır.

1.7.1. Almanya

Almanya, sosyal medya platformlarına yönelik en kapsamlı düzenlemelerden birini hayata geçiren ilk ülke olmuştur. 1 Ekim 2017'de yürürlüğe giren "Sosyal Medya Platformlarında Hukuki Uygulamanın İyileştirilmesi Yasası (NetzDG)", ülkede yaşanan aşırı sağcı saldırıların ardından 2020 yılında yenilenmiştir. Bu yasa, nefret söylemi, sahte haber, hakaret, tehditler, suça veya şiddete teşvik içeren içeriklerin sosyal medya platformları tarafından kontrol altına alınmasını zorunlu kılmaktadır.

NetzDG kapsamında, iki milyondan fazla kullanıcısı olan tüm sosyal medya platformları, kullanıcıların yasadışı içerikleri şikâyet edebileceği bir sistem kurmakla yükümlü tutulmuştur. Yasa gereği, sosyal medya platformları, suç teşkil eden içerikleri bilgilendirildikten sonra 24 saat içerisinde kaldırmak veya erişimini engellemek zorundadır. Bu yükümlülüğe uymayan sosyal medya şirketlerine 50 milyon Euro'ya kadar para cezası uygulanabilmektedir.

Ayrıca NetzDG, sosyal medya platformlarının altı ayda bir şikâyetler hakkında detaylı bir rapor sunmasını zorunlu kılmaktadır. Bu raporlar hem kamuya açık olarak paylaşılmalı hem de Alman yetkililerine iletilmelidir. Bunun yanı sıra, Almanya'daki sosyal medya platformlarının, adli makamların bilgi taleplerine yanıt verebilecek bir temsilciye sahip olmaları gerekmektedir.

Almanya'da 2020 yılında yapılan yasal değişikliklerle birlikte, sosyal medya platformlarının yalnızca yasadışı içerikleri kaldırmakla kalmayıp, aynı zamanda bu içerikleri Federal Emniyet Teşkilatı'na bildirme yükümlülüğü getirilmiştir. Özellikle ölüm tehdidi ve şiddete teşvik içeren içerikler, yetkililere doğrudan bildirilmek zorundadır. Bunun yanı sıra, internet üzerinden fiziki veya cinsel saldırı tehdidinde

bulunan kişilere üç yıla kadar hapis cezası, hakaret suçu işleyenlere ise iki yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür.

Bu düzenlemeler, Almanya'yı sosyal medya düzenlemeleri konusunda öncü ülkelerden biri yapmış ve diğer Avrupa ülkeleri için bir model oluşturmuştur. Ancak, bazı eleştirmenler, NetzDG'nin ifade özgürlüğünü kısıtlayabileceği ve sosyal medya platformlarının keyfi sansür uygulamalarına yol açabileceği konusunda endişelerini dile getirmektedir.

1.7.2. Fransa

Almanya'dakine benzer bir düzenleme, Fransa'da da gündeme gelmiş ve Fransa Ulusal Meclisi tarafından "İnternet Üzerinde Nefret İçerikleriyle Mücadele Hakkında Avia Yasası" 13 Mayıs 2020'de onaylanmıştır. Bu yasa, sosyal medya platformlarının nefret söylemi, cinsel taciz ve terör içerikli paylaşımları belirli süreler içinde kaldırmasını zorunlu kılmaktadır.

Fransa'daki düzenlemeye göre:

- Irk, din, cinsel yönelim ve cinsiyet temelli nefret söylemi içeren içeriklerin 24 saat içinde kaldırılması gerekmektedir.
- Terör ve çocuk istismarı içeren içeriklerin kaldırılması için öngörülen süre 1 saat olarak belirlenmiştir.
- Bu yükümlülükleri uymayan bireylere 250 bin Euro'ya, sosyal medya şirketlerine ise 1,2 milyon Euro'ya varan para cezaları uygulanabilmektedir.
- Fransa'daki ilgili düzenleyici kurum olan Görsel-İşitsel Üst Konseyi (CSA), sürekli ve tekrarlanan ihlaller için sosyal medya şirketlerine küresel cirolarının %4'üne kadar ceza verme yetkisine sahiptir.

Ancak, Fransa Anayasa Konseyi, Avia Yasası'nın bazı maddelerini iptal etmiştir. Özellikle yasada yer alan "idarenin sosyal medya içeriklerine doğrudan müdahale edebilmesi" hükmü, ifade özgürlüğüne orantısız müdahale olarak değerlendirilmiş ve hukuki güvence eksikliği nedeniyle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Bu karar sonucunda, yasanın uygulanabilirliği büyük ölçüde ortadan kalkmış, ancak nefret söylemi ve yasa dışı içeriklerin kaldırılmasına yönelik düzenlemeler yürürlükte kalmıştır. Fransa'nın sosyal medya düzenlemeleri, ifade özgürlüğü ile kamu güvenliği arasındaki dengenin sağlanması konusunda hukuki bir örnek teşkil etmektedir. Ancak, anayasal

engeller nedeniyle yürürlüğe konulamayan bazı maddeler, Fransa'daki sosyal medya düzenlemelerinin etkinliğini kısıtlamıştır.

Almanya ve Fransa'da uygulanan sosyal medya düzenlemeleri, internet ortamındaki suçlarla mücadelede öncü hukuki çerçeveler sunmaktadır. Almanya, NetzDG yasası ile sosyal medya platformlarını sorumlu tutarken, Fransa'da Avia Yasası ile nefret söylemi ve yasa dışı içeriklerle mücadele hedeflenmiştir. Ancak her iki ülkede de ifade özgürlüğü ile internet denetimi arasındaki denge tartışmalara yol açmış ve yasal düzenlemelerin etkinliği konusunda farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, Türkiye gibi ülkeler, internet düzenlemelerini oluştururken Almanya ve Fransa'daki modelleri inceleyerek daha dengeli ve insan haklarını gözeten bir yasal çerçeve geliştirmeyi hedeflemelidir. Özellikle internet suçlarıyla mücadelede etkin yaptırımlar oluştururken, bireylerin ifade özgürlüğünü ihlal etmeyecek hukuki mekanizmalar geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

1.7.3. İngiltere

İngiltere'de sosyal medya düzenlemeleri, özellikle 2017 yılında yaşanan bir intihar vakasının ardından hükümetin bu konuda harekete geçmesiyle gündeme gelmiştir. Bu olayın ardından sosyal medya platformlarının çevrimiçi güvenliği artırma ve kullanıcıları zararlı içeriklerden koruma yükümlülükleri daha kapsamlı bir şekilde tartışılmaya başlanmıştır. 2 Mayıs 2021'de İngiltere hükümeti tarafından "Çevrimiçi Güvenlik Yasası Taslağı" yayınlanmıştır. Bu yasa tasarısı, Almanya'daki NetzDG yasasına benzer şekilde sosyal medya platformlarının içerik denetim süreçlerini düzenlemeyi amaçlamaktadır.

İngiltere'deki Çevrimiçi Güvenlik Yasası, çevrimiçi platformların nefret söylemi, intihara teşvik, çocuk istismarı, dezenformasyon ve sahte yatırım dolandırıcılığı gibi suç unsuru taşıyan içeriklere karşı sorumluluklarını artırmaktadır. Medya düzenleme kurumu Ofcom, bu yasanın uygulanmasından sorumlu tutulmuş ve geniş yetkilerle donatılmıştır. Yasa kapsamında Ofcom'un büyük teknoloji şirketlerine 18 milyon sterline veya küresel cirolarının %10'una kadar ceza kesebilme yetkisi verilmiştir. Ayrıca, belirlenen kurallara uymayan sitelere erişim engeli getirme yetkisi de Ofcom'un yetki alanına dahil edilmiştir. İngiltere'nin sosyal medya düzenlemelerini diğer demokratik ülkelerden ayıran en önemli özelliklerden biri, ifade özgürlüğünü güvence altına alan mekanizmaların da getirilmiş olmasıdır. Örneğin, sosyal medya platformlarının içerik kaldırma kararlarını verirken

içeriğin neden paylaşıldığına ilişkin siyasi bağlamı da dikkate almaları gerektiği belirtilmiştir. Bu düzenleme, özellikle haber siteleri ve bağımsız gazeteciler açısından sansürün önüne geçmeyi hedeflemektedir.

Ayrıca yasa tasarısı, kullanıcıları çevrimiçi dolandırıcılık, sahte yatırım fırsatları ve aşk dolandırıcılığı gibi suçlardan korumak için özel hükümler içermektedir. Büyük sosyal medya platformları, yasa dışı olmayan ancak zararlı içerikler konusunda da önlem almakla yükümlü kılınmıştır. Ancak bu geniş kapsamlı düzenlemeler, sosyal medya platformlarının içerik moderasyonu yaparken ifade özgürlüğünü nasıl dengeleyeceği konusunda tartışmalara neden olmuştur.

1.7.4. ABD ve AB Ülkeleri

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği ülkeleri de sosyal medya platformlarının düzenlenmesi konusunda çeşitli yasal reformlar gerçekleştirmiştir. Denge ve Denetleme Ağı (DDA) raporunda, Avrupa Birliği'nin "Dijital Hizmetler Yasası" ve ABD'nin "Tüketici Şeffaflığı ve Platform Hesap Verebilirliği Kanunu" üzerinde durulmuştur.

Avrupa Birliği tarafından hazırlanan "Dijital Hizmetler Yasası", sosyal medya platformlarının içerik moderasyonu, algoritmik öneri sistemleri ve kullanıcıların ifade özgürlüğünü etkileyebilecek faaliyetlerine dair detaylı raporlama zorunlulukları getirmiştir. Bu yasa kapsamında, büyük sosyal medya platformları düzenli olarak içerik kaldırma süreçleri, kullanıcı raporları ve algoritmik değişikliklerle ilgili kamuya açık raporlar sunmak zorundadır. Ayrıca, AB düzenlemeleri çerçevesinde sosyal medya şirketlerinin dezenformasyon ve yasa dışı içeriklerle daha etkin mücadele etmesi beklenmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde ise Tüketici Şeffaflığı ve Platform Hesap Verebilirliği Kanunu yenilenerek sosyal medya platformlarının kullanıcı içeriklerine yönelik tüm faaliyetlerini detaylı bir şekilde raporlamaları zorunlu hâle getirilmiştir. Bu düzenleme, AB'deki düzenlemeye benzer bir şekilde, platformların kullanıcı içeriklerini kaldırma veya engelleme kararlarını keyfi olarak almalarını önlemek amacıyla tasarlanmıştır.

ABD'de sosyal medya düzenlemeleri, genellikle ifade özgürlüğü ile denge içinde ele alınmaktadır. Örneğin, ABD Anayasası'nın Birinci Ek Maddesi (First Amendment), ifade özgürlüğünü mutlak bir hak olarak tanımlamakta ve devletin bu özgürlüğe müdahale etmesini sınırlandırmaktadır. Ancak son yıllarda dezenformasyon, nefret söylemi ve sahte

haberlerin yayılmasını önlemek için sosyal medya şirketlerine daha fazla sorumluluk yükleme eğilimi güçlenmiştir.

ABD’de tartışmalı olan bir diğer konu ise "Bölüm 230" olarak bilinen yasal düzenlemedir. 1996 tarihli İletişim Ahlakı Yasası’nın (Communications Decency Act) 230. maddesi, internet şirketlerini kullanıcıların oluşturduğu içeriklerden sorumlu tutmamaktadır. Ancak, özellikle sosyal medya şirketlerinin içerik kaldırma ve sansür uygulamaları nedeniyle bu düzenlemenin değiştirilmesi gerektiği yönünde siyasi tartışmalar devam etmektedir. Avrupa Birliği ve ABD’deki bu düzenlemeler, sosyal medya şirketlerinin içerik kaldırma ve sansür uygulamalarında daha şeffaf ve hesap verebilir olmalarını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Ancak bu düzenlemelerin ifade özgürlüğü ile sansür arasında nasıl bir denge sağlayacağı tartışma konusu olmaya devam etmektedir (DDA, 2022).

1.7.5. Dünya Örneklerinin Türkiye’ye Yönelik Değerlendirilmesi

Dijital platformlara ilişkin yasal düzenlemeler, ülkelerin politik ve hukuki yapılarından bağımsız düşünülemeyecek şekilde farklılık göstermektedir. Almanya, Fransa, İngiltere ve ABD gibi ülkeler, sosyal medya platformlarının denetimini artıran yasal çerçeveler oluştururken, bu süreçte demokratik haklar ve ifade özgürlüğünün korunmasına da özen göstermektedir. Buna karşın, Rusya ve Çin gibi ülkelerde sosyal medya düzenlemeleri daha katı sansür mekanizmalarına dayanmakta, devlet denetimi daha baskıcı şekilde uygulanmaktadır (DDA, 2022). Türkiye’de son yıllarda sosyal medya düzenlemeleri alanında yapılan yasal değişiklikler, demokratik ülkelerdeki uygulamalardan bazı yönleriyle farklılaşmakta, ancak aynı zamanda otoriter rejimlerde görülen ağır sansür politikalarından da ayrılmaktadır.

Denge ve Denetleme Ağı (DDA) tarafından yayımlanan rapor, Türkiye’deki sosyal medya düzenlemelerinin ifade özgürlüğü, platform denetimi, yargı bağımsızlığı ve kullanıcı güvenliği açısından denge içinde oluşturulması gerektiğini vurgulamaktadır (DDA, 2022). Özellikle Almanya ve Fransa gibi ülkelerde uygulanan sosyal medya düzenlemelerinin, hukuki mekanizmalarla desteklendiği ve yargı denetimine tabi olduğu görülmektedir. Türkiye’de yürürlüğe giren sosyal medya yasalarının, hukukun üstünlüğüne dayanması, içerik kaldırma süreçlerinin şeffaf olması ve bireylerin temel haklarını ihlal etmeyecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Sosyal medya

platformlarının devlet denetimine tabi olması, bir yandan dijital suçlarla mücadele açısından önemli bir gelişme olarak değerlendirilirken, ifade özgürlüğü üzerindeki etkilerinin dikkatle ele alınması gerekmektedir.

1.7.5.1. Yargı Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı

Sosyal medya düzenlemeleri konusunda yargının bağımsızlığı, demokratik bir hukuk devleti açısından büyük önem taşımaktadır. Türkiye’de sosyal medya platformlarına yönelik hukuki süreçlerin bağımsız mahkemeler tarafından yürütülmesi, bireylerin ifade özgürlüğünün korunmasını sağlamalıdır. Özellikle sosyal medya içeriklerine ilişkin erişim engelleme veya içerik kaldırma taleplerinin, hukuki denetime tabi olması gerekmektedir (Karaman, 2023). Almanya ve Fransa gibi ülkelerde, sosyal medya platformlarına yönelik denetim mekanizmaları oluşturulmuş, ancak bu süreçlerin bağımsız mahkemeler tarafından yönetilmesi sağlanmıştır (NetzDG, 2017). Türkiye’de, sosyal medya düzenlemeleri kapsamında içerik kaldırma yetkisinin, siyasi otoriteler tarafından değil, bağımsız yargı organları tarafından yürütülmesi gerekmektedir.

Özellikle Almanya’da yürürlüğe giren NetzDG yasası, içerik kaldırma süreçlerinde bağımsız bir denetim mekanizması oluşturmuş, bu sürecin şeffaf bir şekilde yürütülmesini zorunlu kılmıştır (NetzDG, 2017). Türkiye’de de benzer bir uygulamanın hayata geçirilmesi, içerik kaldırma süreçlerine ilişkin şeffaflığın artırılması açısından önemli olacaktır. Yargının bağımsız olmadığı bir ortamda, sosyal medya platformları üzerinde keyfi sansür uygulamalarının gerçekleşmesi, bireylerin demokratik haklarını kısıtlayabilir. Dolayısıyla, Türkiye’de sosyal medya düzenlemelerinin, bağımsız ve tarafsız yargı mekanizmalarıyla denetlenmesi, hukukun üstünlüğünün korunması açısından büyük önem taşımaktadır.

1.7.5.2. İçerik Kaldırma Süreçlerinde Şeffaflık

Sosyal medya platformlarında nefret söylemi, dezenformasyon, terör propagandası ve çocuk istismarı gibi suç unsuru taşıyan içeriklerin kaldırılması gerekliliği konusunda geniş bir toplumsal uzlaşısı bulunmaktadır. Ancak bu süreçlerin keyfi şekilde yönetilmemesi ve hukuki denetim mekanizmalarına tabi olması gerekmektedir (Yıldız, 2021). Avrupa Birliği’nin Dijital Hizmetler Yasası (DSA), sosyal medya platformlarının içerik kaldırma kararlarını belirli kriterlere göre almalarını zorunlu kılmaktadır (DSA,

2022). Buna göre, bir içeriğin kaldırılmasına yönelik talepler, kullanıcılar tarafından itiraz edilebilecek şekilde düzenlenmeli ve sosyal medya platformları belirli şeffaflık raporları yayımlamakla yükümlü olmalıdır.

Türkiye’de de 2020 yılında yürürlüğe giren sosyal medya yasası kapsamında, platformların kendilerine iletilen içerik kaldırma taleplerine 48 saat içinde yanıt vermesi zorunlu hale getirilmiştir (5651 Sayılı Kanun, 2020). Ancak bu düzenlemenin şeffaflık ilkesi çerçevesinde yürütülmesi ve içerik kaldırma süreçlerinin bağımsız yargı denetimine tabi olması gerekmektedir. Kullanıcıların içerik kaldırma kararlarına karşı hukuki yollara başvurabilmesi, sosyal medya düzenlemelerinin demokratik meşruiyetini artıracaktır.

1.7.5.3. Veri Güvenliği ve Kişisel Verilerin Korunması

Sosyal medya platformlarında veri güvenliği, bireylerin özel hayatının gizliliğini koruma açısından kritik bir öneme sahiptir. Avrupa Birliği’nde yürürlüğe giren Genel Veri Koruma Yönetmeliği (GDPR), kullanıcı verilerinin korunması konusunda en kapsamlı düzenlemelerden biri olarak kabul edilmektedir (GDPR, 2018). Türkiye’de de Kişisel Verileri Koruma Kanunu (KVKK), bireylerin dijital ortamda kişisel bilgilerinin korunmasını amaçlamaktadır. Ancak, Türkiye’de sosyal medya platformlarının kullanıcı verilerini yurtiçinde saklamasını zorunlu kılan yasal düzenlemelerin, kullanıcıların gizlilik haklarını ihlal etmeyecek şekilde uygulanması gerekmektedir (KVKK, 2020).

DDA raporuna göre, kullanıcı verilerinin korunması, sosyal medya platformlarının şeffaflık yükümlülükleriyle desteklenmelidir (DDA, 2022). Platformlar, hangi verilerin toplandığını, bu verilerin kimlerle paylaşıldığını ve nasıl saklandığını açık bir şekilde beyan etmelidir. Türkiye’de kişisel verilerin korunmasına yönelik yasal düzenlemeler artırılmalı ve sosyal medya platformlarının bu konuda daha fazla sorumluluk alması sağlanmalıdır.

Türkiye’de sosyal medya düzenlemeleri, ifade özgürlüğünü güvence altına alırken, dijital suçlarla da etkin bir şekilde mücadele etmelidir. Almanya, Fransa, İngiltere ve ABD gibi ülkelerdeki sosyal medya düzenlemeleri, Türkiye’nin internet politikalarını oluştururken dikkate alması gereken örneklerdir. Ancak, bu süreçte hukuki denge sağlanmalı, ifade özgürlüğüne zarar vermeyecek bir yasal çerçeve oluşturulmalı ve bireylerin temel hakları korunmalıdır. DDA raporunda vurgulandığı gibi, Türkiye’nin dijital ortamı düzenlerken, demokratik ülkelerde uygulanan şeffaf ve hesap verebilir mekanizmaları benimsemesi

gerekmektedir (DDA, 2022). Sosyal medya düzenlemelerinin sansür mekanizmasına dönüşmemesi için, bağımsız yargı denetimi ve ifade özgürlüğüne saygı gösterilmesi büyük önem taşımaktadır.

2. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde, araştırmanın konusu, amacı, çalışma grubu, yöntemi ve problem durumları ele alınmaktadır. Araştırma, nitel analiz yöntemi kullanılarak yürütülmüş olup, dijital ortamda çocuklar tarafından işlenen suçlara dair Yargıtay Ceza Genel Kurulu ve Ceza Daireleri kararları üzerinden, döküman analizi yapılmıştır.

2.1. Araştırmanın Konusu

Bu araştırmanın temel konusunu, sosyal ağlar (Facebook, X, Instagram, WhatsApp gibi uygulamalar) ve internet ortamındaki alışveriş siteleri veya bankalar olmak üzere dijital platformlar üzerinden çocukların işlediği suçların incelenmesi oluşturmaktadır. Doğrudan bilişim suçları ile bilişim yoluyla işlenen hakaret, tehdit, özel hayatın gizliliğini ihlal, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi, dolandırıcılık, cinsel istismar ve müstehcenlik gibi suçlar, Yargıtay kararları bağlamında ele alınarak hukuki ve sosyal yönleriyle değerlendirilecektir.

Araştırmada, dijital platformlarda çocukların nasıl ve ne tür suçları işlediği, suç mağduru veya suça sürüklenen çocukların yargı kararlarında nasıl ele alındığı ve ceza davalarının nasıl sonuçlandığı incelenecektir. Ayrıca, bu suçlarla mücadelede alınması gereken hukuki ve sosyal tedbirlerin belirlenmesi de araştırmanın amaçları arasında yer almaktadır.

2.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın temel amacı, internet siteleri (alışveriş-bankacılık) ve sosyal medya gibi dijital ağlarda işlenen doğrudan veya dolaylı bilişim suçlarının, suça sürüklenen çocuklar üzerindeki hukuki sonuçlarını, mağdurlara olan yansımalarını Yargıtay kararları bağlamında analiz etmektir.

Bu araştırma, çocukların dijital ortamda işlediği suçların, çocuklar yönünden hukuki sonuçlarını analiz ederek, yasal ve sosyal politikaların şekillendirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Dijital çağda çocukların suç işlemesini önlemek, çocuk veya yetişkin mağdurların dijital ağlardaki suçlara karşı korunmalarına yönelik çalışmalar yapmak, adil yargılama için etkili çözümler geliştirmek hem akademik hem de pratik açıdan büyük önem taşımaktadır.

2.3. Araştırmanın Çalışma Grubu ve Sınırlılıkları

Bu araştırmanın kapsamını, Yargıtay Karar Arama internet sayfasında erişime açık olan kararlar ile özel bir içtihat programındaki 2016-2025 yılları arasında dijital ağlarda çocukların işlediği suçlara dair 34 adet Yargıtay Ceza Dairesi ve Ceza Genel Kurulu kararı oluşturmaktadır.

Çalışmanın bazı sınırlılıkları şu şekilde özetlenebilir:

- Araştırma, yalnızca Yargıtay Ceza Daireleri ve Ceza Genel Kurulu'nun kararlarından oluşmaktadır.
- Yargıtay (ceza) karar arama web sitesinde 24 Kasım 2024 tarihinde "sosyal medya", "internet", "bilişim", "suça sürüklenen çocuk" ve "çocuk" aramasına göre bulunan erişime açık 25 adet karar ile aynı kriterlerle 31 Temmuz 2025 tarihinde özel bir içtihat programındaki 9 adet güncel kararlar olmak üzere toplam 34 adet Yargıtay kararı seçilmiştir.
- Araştırmada suç faillerini sadece suça sürüklenen çocuklar oluşturmaktadır.
- Araştırmada sadece dijital ağlarda (doğrudan bilişim veya bilişim yoluyla) işlenen suçlar ele alınmıştır.
- Araştırma 2016-2025 yılları arasında Yargıtay tarafından verilmiş kararlarla sınırlıdır.
- Araştırmada belge (doküman) analizi yöntemi kullanılmıştır. Belgeler tematik kodlama tekniği (2024 Maxqda programı) ile analiz edilmiştir.

2.4. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan belge üzerinde "Doküman Analizi" yöntemi kullanılmıştır. Belge analizi, yazılı veya elektronik ortamda yer alan belgelerin sistematik olarak incelenmesini içeren bir veri toplama tekniğidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Belge analizi yöntemi, belgeler üzerinden anlamlı temalar oluşturmayı, verileri sınıflandırmayı ve belirlenen temalar çerçevesinde yorumlamayı amaçlayan bir analiz tekniğidir. Bu yöntemin tercih edilme nedenleri şunlardır:

- Doğrudan gözlem veya görüşme yoluyla elde edilmesi zor olan verileri sistematik bir şekilde analiz etmeyi sağlar.

- Belirli bir konuya ilişkin geçmişte yaşanmış vakaları inceleyerek hukuki süreçleri anlamaya katkı sunar.
- Elde edilen verileri belirli temalar çerçevesinde gruplandırarak analiz yapmayı mümkün kılar (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmada önceden oluşturulan kodlar kapsamında veri seti içinde söz konusu kodlara karşılık gelecek direkt veya dolaylı kavram ve bilgiler aranarak bunlara ilişkin sonuçlar üzerinden temalar oluşturulmuştur.

Bu bağlamda, Yargıtay Ceza Daireleri ve Ceza Genel Kurulu'nun internet ve sosyal medya yoluyla işlenen suçlara ilişkin 34 adet kararı detaylı bir şekilde incelenerek araştırmacı tarafından belirlenen temalar, kod-alt kodlar üzerinden, analiz yapılmıştır.

Bu yöntemde çalışmada ele alınacak kodlar araştırmacı tarafından tümdengelim yöntemi ile literatür veya ilgili teoriler üzerinden, kod ve alt kodların listelendiği bir çerçevede oluşturulur. Hınız, G., & Yavuz, A. (2023).

Nitel araştırmalarda kod, “genellikle dil tabanlı veya görsel verilerin bir bölümü için özetleyici, önemli, özü yakalayan ve/veya çağrışımlı bir nitelik atayan sembolik bir kelime veya kısa ifadedir” (Saldaña, 2016, s. 4). Kodlar tanımlayıcı, özetleyici, kavramsal veya çıkarımsal etiketler olabilir ancak kodlama, araştırmacının veriyi ilgili araştırma sorusu bağlamında ele alarak öbekler halinde anlamlandırma sürecidir (Braun & Clarke, 2021). Kodların bir kısmı veri içinde açıkça belirtilen unsurlar üzerinden oluşturulan anlamsal veya daha dolaylı çıkarımlara dayanan, araştırmacının çıkarımlar ortaya koyduğu gizil öbekler olabilir (Braun & Clarke, 2021). Kodlama işlemi yapılırken araştırma sorularına yönelik kodlanacak alan belirlenir ve kısa ifadelerden veya kelimelerden oluşan kod ismi veya etiketi oluşturulur. Kodlama organik bir süreçtir: kodlar sürekli ve tekrarlı bir şekilde gözden geçirilir, gerektiğinde yeniden isimlendirilir, değiştirilir, birleştirilir veya ayrılır. Hınız, G., & Yavuz, A. (2023).

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada, Yargıtay kararlarının incelenmesi sonucunda temalar; Suç öznesi (fail ve mağdur), suç türü, suç adresi, mahkeme adı, mahkeme kararı, Yargıtay kararı (temyiz sonucu) kodlarından oluşmaktadır.

Belirli kavramlar ve temalara göre oluşturulan bu kodlar çerçevesinde Maxqda 2024 yazılım programı kullanılmıştır. Maxqda programı, nitel ve karma araştırma yöntemleri

için kullanılan, roportajlar, anketler, belgeler, tablolar, resimler, videolar ve web sayfaları gibi verileri organize eden, analiz eden, gorselleştirebilen ve dışarı aktaran bir programdır. Bu kapsamda oluşturulan temalar kodlanarak şekiller oluşturulmuş, bu şekiller üzerinden araştırma planına uygun şekilde analizler yapılmış, sayısal değerleri içeren şekiller oluşturulmuş ve yorumlamalar yapılmıştır.

Bu programda kod-alt kod ekleme, değiştirme, silme, düzeltme, kodları renklendirme, belge üzerinden kontrol sağlama, sayısal verilere ulaşma, frekanslara göre şekil veya tablolar oluşturma, belgeyi kodlar yansıtarak dışarı aktarma gibi çok çeşitli fonksiyonlar bulunmaktadır. Verilerin analizinde, yansıtıcı tematik analiz gerçekleştirilmiştir. Bu tür analizde kodlar, araştırmacının araştırma sorusu bağlamında verinin belli bölümlerine anlam yükledikleri en küçük örüntü parçalarıdır. Bu nedenle yansıtıcı tematik analizde verinin tamamını veya her satırının veya her kelimenin kodlaması gerekmez. Yapılan kodlamada da örneğin kod suç türü, alt kod özel hayatın gizliliğini ihlal ise, bir Yargıtay kararında bu alt kod sadece bir kez kodlanmaktadır. Çünkü araştırmanın amacı bir kararda kaç kez bu temanın (suçun) geçtiği değil, 34 Yargıtay kararının kaçında yer aldığıdır. Bu 34 Yargıtay kararının sadece 3 tanesi bu suçla ilgili olduğundan, bu üç kararda daha fazla sayıda o temanın geçmesinin önemi yoktur.

Araştırma sorusu ve problemine ilişkin bulgular tespit edilerek ilgili öbekler, kelimeler veya kavramlar etiketlemektir. Eğer ilgili veri bölümü araştırma sorusuna, bağlamına ve araştırmanın amacına ilişkin bir bilgi sunmuyorsa ilgili satır, cümle veya paragraf atlanabilir. Öte yandan bir satır, cümle veya paragraf üzerinde birden fazla kod oluşturmak da mümkündür.

3. BÖLÜM: BULGULAR

Araştırmada belirlenen amaca ulaşmak için mevcut dokümanlar ayrıntılı bir şekilde incelenmiş olup incelemeler sonucunda çözümlemeler yapılarak ifade ettikleri anlamlara göre kodlanmıştır. Bu kodlar yardımıyla elde edilen veriler araştırmanın amacı ve alan yazın dikkate alınarak kodlara göre sınıflandırılmıştır. Çalışmanın nitel bulguları suçun öznesi, suç türü, suç adresi, mahkeme kararı, Yargıtay kararı (temyiz sonucu) kodlarından oluşmaktadır.

3.1. Kod-1: Suçun Özneleri

Suç öznesi olarak fail ve mağdura ilişkin kod-alt kod modeli Şekil 1’de gösterilmiştir. Fail, suçu işleyen kişi, mağdur da suçtan dolayı etkilenen ve zarar gören kişidir. Fail kodu altında suça sürüklenen çocuk, mağdur kodu altında ise çocuk ve yetişkin yer almaktadır. İncelenen kararların öznesini çocuk oluşturduğundan, özellikle tüm kararlar suça sürüklenen çocukların fail olduğu kararlardır. Mağdurlar ise 2. alt kod oluşturularak ele alınmıştır. Kararlarda özellikle mağdur çocuklar ayrı bir kod ile ele alınmış, mağdurun özellikle çocuk olarak belirtilmediği veya özellikle yetişkin olarak belirtildiği kararlarda ise mağdurun yetişkin olduğu varsayımına göre kodlama yapılmıştır. Bu analize göre 18 yaş altı olan suça sürüklenen çocukların, üç kararda açıkça mağdur çocuklara karşı, diğer kararlarda yetişkinlere karşı suç işledikleri tespit edilmiştir.

Örneğin; Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2020/629 E. 2021/17 K. sayılı kararı;

“...katılanın cinsel ve fiziksel mahremiyetine ilişkin çıplak görüntülerini, onun bilgisi dışında, ifşa eden suça sürüklenen çocukların eyleminde, TCK’nın 134/2. maddesinde tanımlanan özel hayatın gizliliğini ihlal suçunun yanı sıra toplumun sahip olduğu ortak ar ve haya duygularını, yerleşik edep kurallarını incitici ve genel ahlâka aykırı nitelikteki resimlerin ifşası sırasında 12 yaşındaki katılana ait müstehcen görüntünün yayınlanması nedeniyle 226/5. maddesinde düzenlenen müstehcenlik suçunun da oluştuğu...”

şeklinde olup burada mağdur olan, suçtan zarar gören ve davaya müdahale talebinde bulunma yetkisi olan katılan, aynı zamanda 12 yaşında bir çocuktur.

Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2020/1121 E. 2020/6363 K. Kararında;

“16 yaşındaki suça sürüklenen çocuk ...’le internette tanışıp arkadaş olan ve onunla farklı yerlerde yaşadığı anlaşılan 14 yaşındaki tanık ...’ın, sınıf arkadaşı olan 13

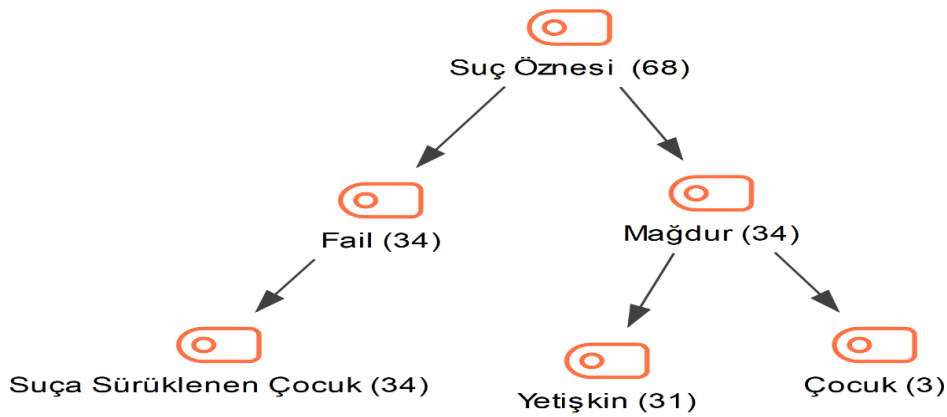
yaşındaki mağdur ...'ya sınıftaki arkadaş gruplaşmasından dolayı kızgın olduğu dönemde, suça sürüklenen çocuğu, azmettirmesi sonucu suça sürüklenen çocuk tarafından mağdurun kullanımındaki cep telefonu numarasının "Hande Y." isimli sahte facebook hesabında yayımlandığı iddiasına konu olayda, Suça sürüklenen çocuğun, soruşturma evresinde alınan; "... isimli bayanı facebook üzerinden tanıyorum."

şeklinde ifadeler yer almakta olup bu karara göre de suça sürüklenen çocuğun yaşının 16, katılanın yani mağdur çocuğun yaşının da 13 olduğu açıkça belirtilmiştir.

Katılan mağdurun yaşının özellikle belirtildiği ve çocuk olduğu diğer bir karar ise Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2019/4170 E. 2019/11965 K. Sayılı kararıdır. Buna göre;

"Mağdurun fiziksel mahremiyetine ilişkin yarı çıplak fotoğrafını, onun bilgisi ve rızası dışında ifşa eden 14 yaşındaki suça sürüklenen çocuğun eyleminde ... görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçunun yasal unsurlarının oluştuğu; ayrıca, 14 yaşındaki mağdurun, ... müstehcen görüntüsünü, internet üzerinden yayımlayan suça sürüklenen çocuğun TCK'nın 226/5. madde ve fıkrasında tanımlanan müstehcenlik suçunu da işlediği,"

şeklinde ifadeler içeren Yargıtay kararında, suçun faili olan SSÇ ile mağdur çocuğun yaşının 14 olduğu anlaşılmaktadır. Bunların dışındaki kararlarda suçun mağdurlarının yaşı açıkça belirtilmemiş, somut olayın özelliklerine ve içeriklere göre, yetişkin olarak değerlendirilmiştir.

Şekil 1: Suçun Öznesi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.2. Kod-2: Suç Türü

Mevcut dokümanlardan elde edilen verilere ilişkin ait kod-alt kod modeli Şekil 2’de gösterilmiştir. Suç, kanunlarda düzenlenen hukuka aykırı ve cezai yaptırıma bağlanmış eylemdir. Buna göre, suç türü kodu altında, nitelikli (bilişim yoluyla) dolandırıcılık, bilişim (sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme) suçları, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme, özel hayatın gizliliğini ihlal, tehdit, şantaj, müstehcenlik, cinsel istismar ve hakaret alt kodlarından oluşmaktadır. Yapılan analize göre en çok nitelikli (bilişim yoluyla) dolandırıcılık suçu işlendiği tespit edilmiştir. İkinci sırada direkt bilişim suçları olarak da tanımlanan bilişim sistemine girme, sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme suçu göze çarpmaktadır. Üçüncü sırada ise verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçu yer almıştır. Daha sonra ise sırasıyla özel hayatın gizliliğini ihlal, tehdit ve şantaj, müstehcenlik, cinsel istismar ve hakaret suçları sıralanmıştır.

İncelenen dökümanlara göre, birden fazla suç türünün yer aldığı karar, Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2021/1911 E. 2021/6594 K. Sayılı kararı olup buna göre,

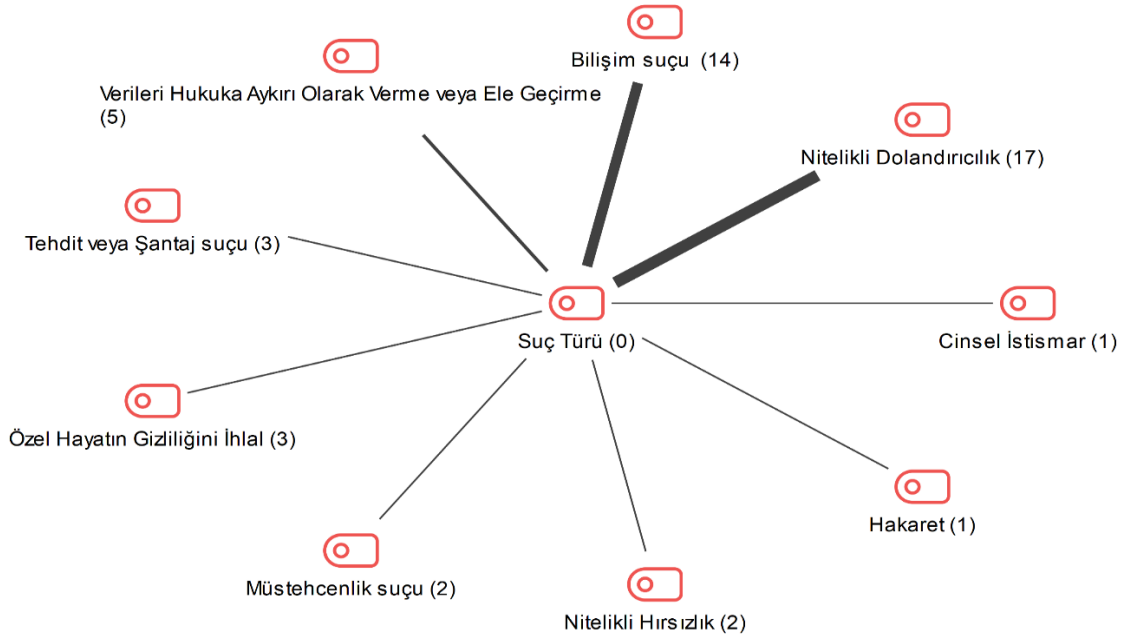
“Suça sürüklenen çocuk ...’in hakaret, bilişim sistemine girme, görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçlarından CMK’nın 223/2-e maddesi gereğince ayrı ayrı beraatine ilişkin hükümler Hakaret ve verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçlarından sanık ... hakkında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin kararlar ile bilişim sistemine girme, tehdit suçlarından sanık ...’ın ve hakaret, bilişim sistemine girme, görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçlarından suça sürüklenen çocuk ...’in beraatlerine ilişkin hükümler, katılan vekili tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü;”

şeklinde olup bozma ve neticede düşme kararı verilmiştir.

Çok sayıda suç türünün yer aldığı bir diğer karar ise Çocukların cinsel istismarı, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, şantaj, görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçlarını içeren Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2019/4170 E. 2019/11965 K. Sayılı kararıdır. Bu karara göre;

“Mağdurun fiziksel mahremiyetine ilişkin yarı çıplak fotoğrafını, onun bilgisi ve rızası dışında ifşa eden 14 yaşındaki suça sürüklenen çocuğun eyleminde TCK’nın 134/2. madde ve fıkrasında tanımlanan görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçunun yasal unsurlarının oluştuğu; ayrıca, 14

yaşındaki mağdurun, ... müstehcen görüntüsünü, internet üzerinden yayımlayan suçta sürüklenen çocuğun TCK'nın 226/5. madde ve fıkrasında tanımlanan müstehcenlik suçunu da işlediği, bir fiili ile birden fazla farklı suçun oluşmasına neden olan suçta sürüklenen çocuğun, TCK'nın 44. maddesi gereğince, daha ağır cezayı gerektiren müstehcenlik suçundan cezalandırılması gerekirken, mağdura ait fotoğrafların onun rızası olmaksızın internette yayımlandığı kabul edilmesine rağmen mağdurun yaşı ve tespit edilen fotoğrafların özellikleri dikkate alınmaksızın, eylem sadece görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçu kapsamında değerlendirilerek, yazılı şekilde hüküm kurulması,” şeklinde müstehcenlik suçunun da yer alması gerektiğine dair karar verilmiştir.

Şekil 2: Suç Türü

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.3. Kod-3: Suç Adresi

Mevcut dokümanlardan elde edilen verilere ilişkin ait kod-alt kod modeli Şekil 3'te gösterilmiştir. Suç adresi, suçun işlendiği yer veya platformdur. Buna göre, suç adresi kodu altında, sosyal medya araçları, alışveriş- internet sitesi ve internet bankacılığı kodları oluşturulmuştur. Sosyal medya araçları alt kodunda Facebook ve WhatsApp, alışveriş siteleri alt kodunda ise en çok sahibinden.com suç adresleri olarak kodlanmıştır.

Reklam yasağı, KVKK ve gizlilik ilkesi çerçevesinde bazı alışveriş siteleri ve markaların isimleri belirtilmeden kodlanması gerekmiştir. İncelenen Yargıtay kararlarına göre suç adresi olarak en çok online alışveriş siteleri kullanılmıştır. 2016-2025 yılları arasında suç adresi bakımından sosyal medya platformu olarak en çok Facebook kullanılmıştır. Bunun nedeni 2020’li yılların başına kadar Facebook’un çok yoğun kullanılmasıdır. Nitekim incelenen kararlarda 2025 kararının dahi Yargıtay’a gidiş tarihi 2021 olup, suçun işlendiği tarihin ise yine en az 2-3 yıl öncesi olduğu varsayıldığında, bu suçların işleniş tarihleri çok daha önceki yıllara aittir. Bu da o dönemin dijital medya tercihinin yansıtan bir olgudur. Instagram ise 2020’den sonra yoğun olarak kullanılmaya başlanmıştır. İleriki yıllarda tercih ve kullanım yoğunluğuna bağlı olarak, Yargıtay karar içeriklerinde suç adresi olarak sosyal medya platformları farklılık arz edebilecektir. X ise genelde çocukların değil, yetişkinlerin ve özellikle siyasilerin tercih ettiği bir sosyal medya aracıdır. Bunların dışında internet bankacılığı da suç adresi olarak göze çarpmaktadır. Başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçu, bu adres kapsamında işlenmiştir.

Örneğin 2021 yılında temyiz edilen 2025 tarihli Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 2021/29970 E. 2025/1136 K. Sayılı kararında;

“Suça sürüklenen çocuğun ücret karşılığında garantili iddia oyunu kuponu düzenleyerek gönderdiğinden bahisle Facebook sayfası oluşturup, kendisiyle internet üzerinden iletişime geçen müşterinin verdiği hesaba 70,00 TL yatırmasını sağladıktan sonra müşterinin mesajlarına cevap vermeyip müşteriyi engellemek suretiyle yüklenen suçu işlediği sübuta erdiği halde beraat kararı verilmesi, bozmayı gerektirmiş,”

şeklinde ifadeler yer almaktadır. Bu karara göre SSÇ Facebook sayfası üzerinden “garantili iddia oyunu kuponu” vaadi ile müşteriden haksız kazanç elde etmiştir.

Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 2023/501E., 2024/6524 K. Sayılı kararı

“Dava konusu olay, suça sürüklenen çocuğun, mağdura ait kredi kartı bilgilerini, mağdurun rızası dışından ele geçirip kullanarak internet üzerinden alışveriş yapıp başkaları adına düzenlenmiş kimlik bilgilerini kullanıp kargo şirketi şubesine gidip alışveriş ürünlerini teslim almaya çalışmak suretiyle başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçunu işlediği iddiasına ilişkindir.”

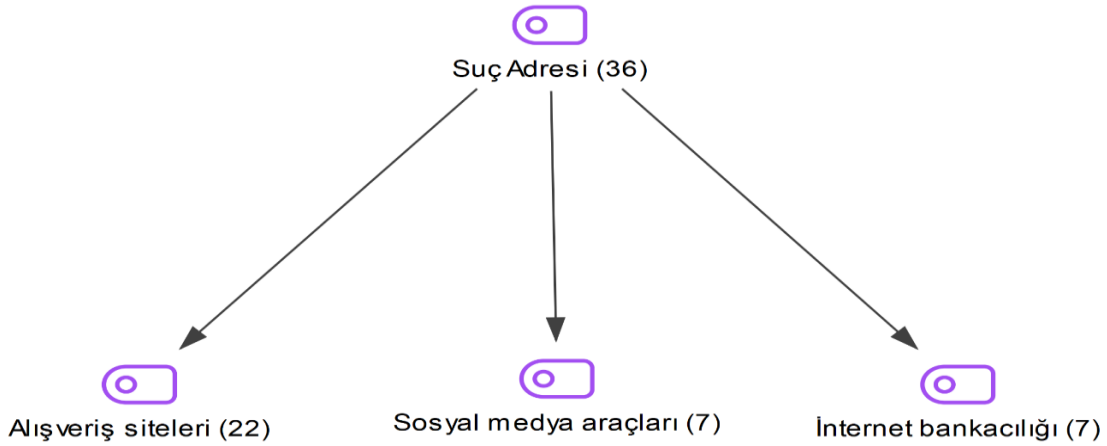
şeklindedir.

Yine Ekler bölümünde 17. sırada yer alan en çok kodlanan kararlardan olan Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2019/4170 E. 2019/11965 K. Sayılı kararına göre; “Suça sürüklenen çocuk ile aynı lisede öğrenim gören mağdurun tanışıp, sevgili oldukları dönemde, mağdurun çıplak ve yarı çıplak resimlerini, Whatsapp adlı uygulama üzerinden suça sürüklenen çocuğa gönderdiği, bir müddet sonra, tarafların anlaşamaması ve mağdurun ayrılmak istediğini söylemesi üzerine, suça sürüklenen çocuğun, mağdurun üzerinde düz beyaz renkli atlet varken yataкта uzanıp, bacağına kaldırarak çektiği yarı çıplak fotoğrafını, onun adını ve soyadını da açıklayarak, ... isimli Facebook hesabından 18.05.2014 tarihinde yayımladığı ve mağdura ait çıplak görüntülerin mağdurun yaşıtı olan arkadaşları tarafından görülmesine olanak sağladığı anlaşıldığından,”

şeklinde olup suç adresi hem Whatsapp hem de Facebook olarak göze çarpmaktadır. Yargıtay’ın pek çok kararında, internet yoluyla yapılan alışverişlerde suç adresi olarak çok geniş bir içeriğe ve kapsama sahip olan sahibinden.com adlı alışveriş sitesinin adı geçmektedir. Bu kapsamda Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2019/5262 E. 2020/5414 K. kararında;

“Katılan ...’ın www.sahibinden.com isimli internet sitesinde satılık ikinci el Golf marka araç ilanı gördüğü, irtibat numarası üzerinden görüştüğünde fiyat konusunda anlaştığı şahsın kendisinden kapore talep ettiği, suça sürüklenen çocuk ... hesabına 24/01/2012 tarihinde 500 TL yatırdığı ancak sonrasında tüm aramalara rağmen ilan sahibi kişiye ulaşamadığı, söz konusu paranın ... şubesi ... ATM’ sinden çekildiği, suça sürüklenen çocuk ...’nın alınan savunmasında olay tarihi öncesinde ... isimli şahsın işyerine gittiğinde bu şahsın arkadaşı olan ... ile orada tanıştığını, İ’nin yanında ...’nın olduğunu, kendisine bir yerden para geleceğini söyleyerek kartını istediklerini, güvenerek ... bankası şubesine ait kartını şifresi ile birlikte verdiğini,”

şeklinde ifadeler yer almaktadır.

Şekil 3: Suç Adresi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.4. Kod-4: Mahkeme Adı

Mevcut dokümanlardan elde edilen verilere ilişkin ait kod-alt kod modeli Şekil 4’de gösterilmiştir. Mahkeme, bir davanın veya yargılamanın ilk olarak yapıldığı ve karara bağlandığı, ilk derece ve yerel mahkemedir. Bundan sonraki aşama ise istinaf mercii olan bölge adliye mahkemesidir. Mahkeme kodu altında, ilk derece mahkemeleri olan ağır ceza mahkemesi, çocuk ağır ceza mahkemesi, çocuk mahkemesi ve asliye ceza mahkemesi alt kodları incelenmiştir. Mahkemeler arasında suçların niteliğine göre en çok ağır ceza mahkemeleri kodlanmış olup, yargılamaların bu mahkemelerde yapılmasının nedeni özel olarak o ilde çocuk ağır ceza mahkemelerinin olmaması nedeniyledir. Ancak bu mahkemeler davalara SSÇ’ ler için çocuk ağır ceza mahkemesi sıfatı ile ve o usulde bakmaktadırlar. Çocuk mahkemesi ile asliye ceza mahkemeleri ise eşit sayıda çıkmıştır. Yine Çocuk ağır ceza mahkemelerini de bu kapsamda değerlendirirsek nitelikli suçlarda 16, diğer suçlarda 18 mahkemenin yargılama yaptığı tespit edilmiştir. Çocukların çocuk mahkemesi değil de ağır ceza veya asliye ceza mahkemelerinde yargılanmalarının diğer bir nedeni de dosyada suça sürüklenen çocuklarla birlikte yetişkinlerin de birlikte fail olmaları nedeniyle çocuk mahkemesi dosyalarının asliye ceza mahkemeleri ile birleşmeleri ve orada davaya devam etmeleri nedeniyledir.

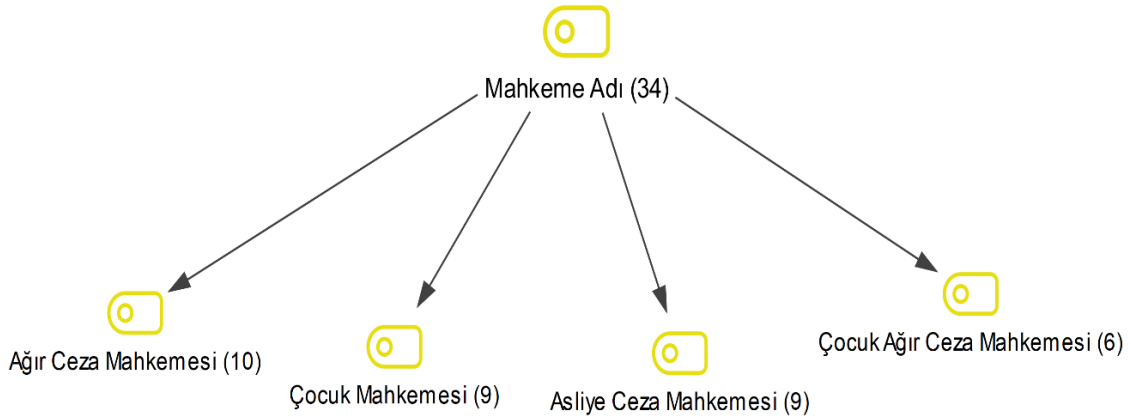
Yargılama yapan ilk derece mahkemeleri aşağıdaki Şekil.4’e göre belirlenmiş ise de bazı mahkemelerin görevi Yargıtay tarafından doğru bulunmamış ve bozma nedeni

yapılmıştır. Şöyle ki Yargıtay (Kapatılan)15. Ceza Dairesi 2021/4145 E. 2021/5209 K. sayılı karara göre Asliye Ceza Mahkemesinde görülen davada;

“Sanık ve suça sürüklenen çocuğa yüklenen eylemlerin TCK’nın 158/1-f maddesinde düzenlenen bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle nitelikli dolandırıcılık suçunu oluşturup oluşturmayacağına ilişkin delilleri takdir ve değerlendirmek görevinin üst dereceli ağır ceza mahkemesine ait olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yargılamaya devamla yazılı şekilde hüküm kurulması,”

bozmayı gerektirmiştir.

Yine Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2017/6156 E. 2019/2700 K. s. kararına göre, Çocuk mahkemesinde görülen bir dava için “Bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle nitelikli dolandırıcılık suçunu oluşturup oluşturmayacağına ilişkin delilleri takdir ve değerlendirme görevinin üst dereceli Çocuk Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken,” diyerek çocukların işlediği nitelikli suçların Çocuk Mahkemesinde değil Çocuk ağır ceza mahkemesinde bakılması gerektiğine hükmetmiştir. Bu kararlar Şekil.4’teki sonuçları etkileyecek niteliktedir.

Şekil 4: Mahkeme Adı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.5. Kod-5: Mahkeme Kararı

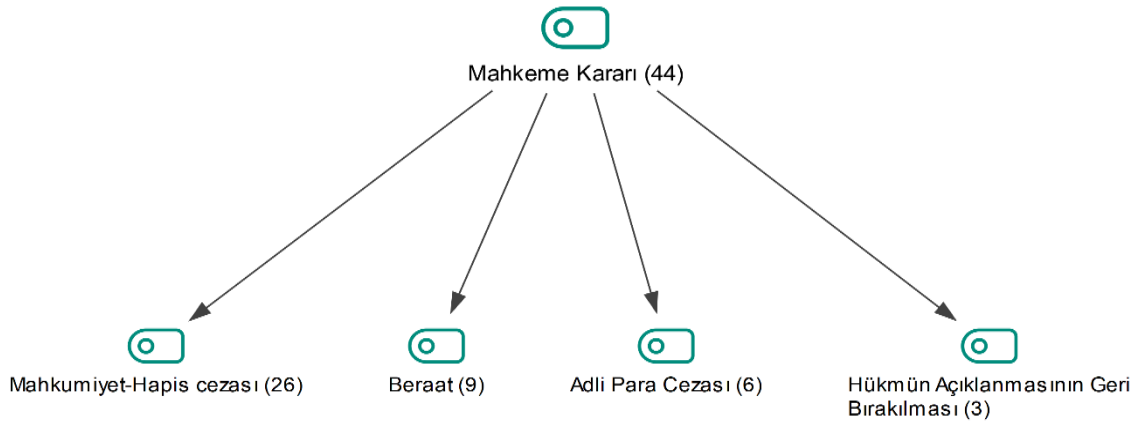
Mevcut dokümanlardan elde edilen verilere ilişkin ait kod-alt kod modeli Şekil 5’te gösterilmiştir. Yerel mahkeme kararı, bir davanın veya yargılamanın ilk olarak yapıldığı, Bölge Adliye Mahkemesi de istinaf aşaması da denilen ikinci üst mercedir. Buna göre,

mahkeme kararı kodu altında, mahkûmiyet, beraat, hükmün açıklanmasını geri bırakılması ve adli para cezası alt kodlarından oluşmaktadır. 34 adet ilk derece mahkemesince bazı davalarda suç sayısının fazla veya çeşitlilik göstermesinden dolayı, birden fazla yani 44 adet karar verilmiştir. Bu kararlardan 26'sı Mahkumiyet (hapis cezası), 6'sı Adli Para Cezası, 9'u Beraat ve 3'ü de Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması (HAGB) şeklindedir. Buradaki mahkumiyet ile anlaşılan (hürriyeti bağlayıcı) hapis cezasıdır. Adli para cezası da bir mahkumiyet kararı olmasına rağmen ayrı bir kod altında bulunmasının nedeni hürriyeti kısıtlayıcı bir nitelik taşıyamaması ve kararlarda açıkça belirtilmesi nedeniyle.

Örneğin Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2020/629 E. 2021/17 K. sayılı karara göre ilk derece mahkemesi olan Çocuk Mahkemesi tarafından;

“1- Suça sürüklenen çocuklar ... hakkında CMK'nın 223/2-e maddesi gereğince beraat 2- Suça sürüklenen çocuk ... hakkında TCK'nın 136/1, 31/2, 62, 50/3, 52/2-4. maddeleri gereğince mahkumiyet 3- Suça sürüklenen çocuk ... hakkında TCK'nın 136/1, 31/2, 62, 50/3, 52/2-4, CMK'nın 231. maddeleri gereğince hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair...”

beraat, mahkumiyet ve HAGB kararları vermiş ve bu kararlar temyize konu olmuştur.

Şekil 5: Mahkeme Kararı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.6. Kod-6: Yargıtay Kararı

Mevcut dokümanlardan elde edilen verilere ilişkin ait kod-alt kod modeli Şekil 6' da gösterilmiştir. Yargıtay, yerel ve bölge adliye mahkeme kararlarını esas ve usul yönünden denetleyen üst makamdır. Yargıtay (Ceza-Hukuk) Dairelerinin üzerinde Yargıtay (Ceza-

Hukuk) Genel Kurulu vardır. Buna göre, Yargıtay kararı (temyiz sonucu) kodu altında, bozma, onama ve düşme alt kodları yer almaktadır. Suç, fail veya mağdur sayıları fazla ise sonuçlar da kısmen onama, bozma veya düşme olarak sonuçlanmıştır. Aşağıdaki tabloda gözüktüğü üzere, incelenen kararlara göre Yargıtay, Yerel Mahkeme kararlarını büyük oranda hukuka aykırı bularak ya esas yönden ya usulen ya da suç vasfında hata nedeniyle bozmuş, bir kısım kararlarda da zamanaşımı nedeniyle düşme kararı vermiştir. Her ne kadar yerel mahkeme karar sayısı 44 adet olsa da Yargıtay aynı mahkeme içinde birden fazla suçun veya suçlunun olması nedeniyle, temyizen inceleme sonucuna göre çocuklar hakkında kararları onama, bozma veya düşme kararı vermek suretiyle kendi içinde 37 farklı karar vermiştir.

Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 2024/362 E., 2024/4092 K. s. Kararına göre;

“Dava konusu olay, suça sürüklenen çocuk ...'ın, ... 'nin kimlik bilgisi ile ... 'ya ait kredi kartı ile katılan ...'e ait internet sitesinden 14.11.2014 tarihinde 741,33TL değerinde notebook satın aldığı, ... Sakarya 2.Ağır Ceza Mahkemesinin, 07.04.2016 tarihli kararı ile suça sürüklenen çocuk hakkında başkasına ait banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan mahkumiyet kararı verilmiştir. ...herhangi bir hukuka aykırılık görülmediğinden, suça sürüklenen çocuk müdafinin temyiz sebeplerinin reddiyle hükmün, Tebliğname' ye uygun olarak, oy birliğiyle ONANMASINA”

şeklindedir. Bu kararda olay tarihi (2014), ilk derece mahkemesi kararı (2016) ve Yargıtay kararı (2024) arasındaki geçen süre de dikkat çekici olup, ülkemizde ceza yargısındaki bazı davaların ne kadar çok uzun sürdüğüne de örnek teşkil etmektedir.

Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 2023/1277 E., 2024/1094 K. sayılı kararında;

“Mahkemece; suça sürüklenen çocuğun üzerine atılı suçun manevi unsurunun oluşmadığı gerekçesiyle beraatine karar verilmiştir. Bölge Adliye Mahkemesi, Suça sürüklenen çocuğun ikrar içeren savunması, katılanın şikayeti, D... A.Ş' nin yazı cevabı, Adli Tıp Kurumu raporu ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde ... mahkumiyetine karar verilmiştir. Adli sicil kaydında kasıtlı suçtan mahkumiyet hükmü bulunmayan ve suç tarihinde 18 yaşından küçük olan suça sürüklenen çocuğa verilen kısa süreli hapis cezasının 5237 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca aynı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen seçenek yaptırım ya da tedbirlerden birine çevrilmesinin kanunen zorunlu olduğunun gözetilmemesi hukuka aykırı bulunmuş, oy birliğiyle BOZULMASINA,”

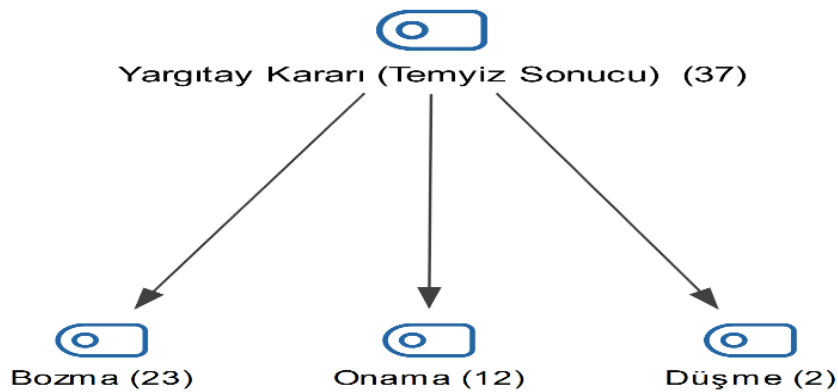
şeklindedir.

Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2014/24553 E. 2017/11097 K. sayılı kararına göre;

“1-Suçu sürüklenen çocuğun internet sitesine ilan vermek suretiyle eylemini gerçekleştirmesi karşısında; eyleminin TCK'nın 158/1-f maddesinde düzenlenen bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçunu oluşturduğu gözetilmeksizin suç vasfında hataya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması, 2-Çocuk Koruma Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğin 20/1-7. maddesi ve 5395 sayılı Kanun'un 35. maddesi uyarınca; fiil işlendiği sırada 15 yaşını doldurmuş olup da 18 yaşını doldurmamış çocukların işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin olup olmadığının takdiri bakımından, sosyal yönden inceleme yaptırılmasının gerekli olduğu, ... gerekçesinin kararda gösterilmesi zorunluluğuna uyulmaması, kanuna aykırı olup, suça sürüklenen çocuk müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmüş olduğundan hükmün BOZULMASINA,”

şeklinde olup hem suç vasfında hata hem de çocuk için sosyal inceleme raporu alınmaması bozma nedeni sayılmıştır.

Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2021/1911 E. 2021/6594 K. ve Yargıtay 8. Ceza Dairesi 2016/12067 E. 2017/6651 K. s. kararlarına göre de bozma ve zamanaşımı nedeniyle düşme kararları verilmiştir. Bu da bir kısım davaların zamanaşımına uğrayacak kadar uzun sürdüğü sonucuna ulaştırmaktadır.

Şekil 6: Yargıtay Kararı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

SONUÇ

Bu araştırmada, internet ve sosyal medya aracılığıyla çocukların işlediği suçlar kapsamında fail olarak yer aldığı Yargıtay kararları, nitel bir yöntem olan doküman analizi tekniğiyle incelenmiştir. Dijital ağlar yoluyla işlenen suçlara dair 2016–2025 yılları arasında verilmiş 34 Yargıtay ceza kararı ışığında yapılan değerlendirmeler, dijital platformların çocuklar açısından ciddi hukuki riskler barındırdığını açık biçimde ortaya koymuştur. Araştırma kapsamında ulaşılan bulgular, çocukların dijital ortamlarda en çok nitelikli (bilişim yoluyla) dolandırıcılık suçu işlediğini ortaya koymuştur. İkinci sırada direkt bilişim suçları olarak da tanımlanan bilişim sistemine girme, sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme suçu göze çarpmaktadır. Üçüncü sırada ise verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçu yer almıştır. Daha sonra ise sırasıyla özel hayatın gizliliğini ihlal, tehdit ve şantaj, müstehcenlik, cinsel istismar ve hakaret suçları sıralanmıştır. Bu suçların işleniş şekilleri, dijital çağın çocukları yalnızca bilgiye erişen bireyler olmaktan çıkarıp aynı zamanda suçun öznesi haline getirdiğini kanıtlamaktadır. Suçun özneleri yönünden 34 kararda 18 yaş altı olan suça sürüklenen çocukların, 3 kararda açıkça mağdur çocuklara karşı, diğer kararlarda (31) ise yetişkinlere karşı (açıkça mağdur ya da katılan çocuk ifadesi geçmediğinden yetişkin olarak değerlendirilmiştir) suç işledikleri tespit edilmiştir.

İncelenen Yargıtay kararlarına göre 2016-2025 yılları arasında suç adresi olarak en çok online alışveriş siteleri, bunlar arasında da çok geniş bir ilan ve alışveriş alanına sahip olan sahibinden.com kullanılmıştır. Sosyal medya platformu olarak en çok Facebook kullanılmıştır. Bunun nedeni 2020’li yılların başına kadar Facebook’un çok yoğun kullanılmasıdır. Bu da o dönemin dijital medya tercihini yansıtan bir olgudur. Bunların dışında internet bankacılığı da suç adresi olarak göze çarpmaktadır. Başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçu, bu suç adresi kapsamında işlenmiştir.

Yargıtay öncesi aşamadaki ilk karar merci olan ilk derece mahkemeleri arasında suçların niteliğine göre en çok ağır ceza mahkemelerinde yargılamalar yapılmıştır. Bu yargılamaların çocuklara özgü değil de bu mahkemelerde yapılmasının nedeni özel olarak o ilde çocuk ağır ceza mahkemelerinin olmaması nedeniyledir. Ancak bu mahkemeler davalara SSÇ’ ler için çocuk ağır ceza mahkemesi sıfatıyla ve çocuklara özgü usulle

bakılmaktadırlar. 34 davadan sadece 9'u Çocuk mahkemesinde 6'sı Çocuk Ağır Ceza Mahkemesinde görülmüştür.

İlk derece mahkeme kararlarına göre 34 karardan 26'si Mahkumiyet (hapis cezası), 6'sı Adli Para Cezası ile sonuçlanmıştır. Yine bu dosyalardan 9 Beraat ve 3 Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması (HAGB) kararı verilmiştir. Bu kararlar Yargıtay'da temyiz incelemesine tabi tutulmuş ve incelenen 34 kararın 23 tanesi hakkında Bozma, 12'si hakkında Onama ve 2'si hakkında da sonuç olarak Düşme kararları verilmiştir. Bu da ilk derece mahkeme kararlarının önemli bir kısmında eksik inceleme, suç vasfında hata yapılması veya zamanaşımı gibi durumların dikkate alınmaması gibi hukuka aykırılıkların olduğunu göstermektedir.

İncelenen dökümanlara göre dikkat çeken bir husus da kararlarda, çocukların yargılamaında ceza hukuku ile çocuk koruma hukukunun birlikte değerlendirildiğidir. Özellikle 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun hükümlerinin uygulanmasında yaşanan eksiklikler, bazı dosyalarda sosyal inceleme raporlarının temin edilmemesi veya uzman desteği alınmadan karar verilmesi gibi sorunlar yargı kararlarına da yansımaktadır. Bu durum, çocuk adalet sisteminin yalnızca cezalandırma temelli değil, aynı zamanda rehabilitasyon ve topluma yeniden kazandırma işlevi göreceğ şekilde yeniden yapılandırılması gerektiğini göstermektedir.

Elde edilen bulgular, sosyal medyanın yaygınlaşmasının çocukları hem fail hem de mağdur konumuna sürüklediğini ortaya koymaktadır. Tartışma bölümünde, elde edilen bu bulgular ilgili literatür ve kavramsal çerçevede yer alan kuramsal yaklaşımlarla karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır.

Döküman analizi kapsamında incelenen Yargıtay kararları, çocukların dijital ortamlarda dolandırıcılık, bilişim suçları, cinsel istismar, müstehcenlik, özel hayatın gizliliğini ihlal, tehdit, hakaret ve kişisel verilerin izinsiz kullanımı gibi çeşitli suçlara karıştığını ya da bu suçların mağduru olduğunu göstermiştir. Bu bulgu, Krug ve Dahlberg'in (2006) bireyin gelişim sürecinde maruz kaldığı çevresel faktörlerin suça yönelimde belirleyici olabileceğini savunan kuramıyla örtüşmektedir. Sosyal medya platformlarının çocuklar için denetimsiz alanlar yaratması, onların dijital kimlikleri üzerinden hedef alınmalarına ya da suç işlemelerine zemin hazırlamaktadır.

İlk olarak, araştırma kapsamında en çok rastlanan suç türlerinden biri olan nitelikli dolandırıcılık, dijital ortamlarda çocukların fail pozisyonunda yer aldığı suç tiplerinden

biridir. Bu durum, çocukların bilişim teknolojileri konusundaki yetkinliklerinin, suç aracı olarak kullanılmasına neden olabildiğini göstermektedir. Suçun genellikle *sahibinden.com* gibi pek çok alanı ve markayı içeren alışveriş sitelerinde gerçekleştirildiği ve çocukların ikinci el eşya satışı bahanesiyle mağdurları dolandırdığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, Castells'in (2005) belirttiği bilgi toplumunda bireylerin bilişim teknolojilerine erişiminin, suç potansiyeli ile doğrudan ilişkili olduğunu vurgulayan görüşle örtüşmektedir. Ayrıca, çocukların suç eylemlerinde sosyal medya platformlarını etkin biçimde kullanması, bu araçların aynı zamanda birer "kriminolojik fırsat alanı" haline geldiğini göstermektedir.

Yine bir kararda, çocuk failin internet üzerinden kontör satışı bahanesiyle şifreli sistemleri kötüye kullanarak kazanç sağlaması hem nitelikli dolandırıcılık hem de bilişim sistemlerine müdahale suçu olarak değerlendirilmiştir. Bu noktada suça sürüklenen çocuğun bilişim bilgilerini kasıtlı biçimde zarar vermek amacıyla kullanması, bilişim hukuku eğitimlerinin ilköğretim düzeyinden itibaren sistemli şekilde verilmesini zorunlu kılmaktadır.

Araştırmada dikkat çeken bir diğer sonuç, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi ve ifşası suçlarının çocuklar arasında yaygın olmasıdır. Özellikle Facebook ve WhatsApp gibi platformlar üzerinden çocukların yaşlıtlarına ait telefon numaralarını veya özel fotoğraflarını paylaşmaları, suçun oluşmasına neden olmaktadır. Bu durum, özellikle gelişimsel psikoloji açısından değerlendirildiğinde, çocukların dijital mahremiyetin sınırlarını henüz tam olarak kavrayamadıklarını ve bilişsel olarak bu tür eylemlerin hukuki sonuçlarını öngöremediklerini ortaya koymaktadır. Erikson'un psikososyal gelişim kuramına göre, 12-18 yaş arası bireyler kimlik kazanımı sürecindedir ve bu süreçte sosyal kabul görme arzusu ön plandadır. Bu durum, çocukların arkadaş çevresine kendini kanıtlama isteğiyle hukuki sınırları zorlamalarına neden olabilir.

Bulgulara göre, kişisel verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçu, cinsel içerikli görüntülerin paylaşılması, müstehcenlik, özel hayatın gizliliğini ihlal, tehdit ve şantaj suçlarında, çocukların mağduriyet yaşadığı tespit edilmiştir. Yargıtay kararlarında çocukların özel fotoğraflarının sosyal medyada paylaşılması gibi vakaların müstehcenlik suçu kapsamında değerlendirildiği görülmektedir. Mağdur çocukların maruz kaldığı bu sonuçlar, Uluslararası Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin 16. maddesinde düzenlenen "çocuğun özel yaşamının korunması" ilkesine açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Literatürde benzer durumların çocukların psikososyal gelişimini olumsuz etkilediği ve uzun vadeli travmalara neden olduğu belirtilmektedir (Yıldırım, 2022).

Bulgular, mağdur çocuklara karşı işlenen kişisel verilerin hukuka aykırı kullanımı ve özel hayatın gizliliğini ihlal suçlarının Yargıtay tarafından sadece hukuki değil aynı zamanda psikolojik ve sosyal etki bakımından yorumlandığını göstermektedir. Bazı Yargıtay kararlarında, çocukların rızaları dışında paylaşılan görselleri veya kişisel bilgilerden dolayı hem farklı suç türlerini oluşturduğu hem de mağdur yönünden psikolojik travmalara ve sosyal itibar kaybına neden olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu bağlamda, çocukların dijital ortamdaki varlıklarının korunması sadece bireysel haklar kapsamında değil, aynı zamanda gelişimsel bütünlükleri açısından da ele alınmalıdır. Nissenbaum (2010), mahremiyetin yalnızca bilginin gizli kalması değil, aynı zamanda sosyal normlara uygun bağlamlarda paylaşılması gerektiğini vurgulamaktadır. Çocukların verilerinin rızaları dışında ifşası, sadece mahremiyet ihlali değil, aynı zamanda güven duygusunun zedelenmesine yol açmaktadır.

Yine bulguların gösterdiği üzere, çocuklara yönelik cinsel istismar suçlarının önemli bir kısmı sosyal medya platformları üzerinden işlenmekte ve fail ile mağdur arasında kurulan dijital temaslar, suçun başlangıç noktasını oluşturmaktadır. Özellikle anonimlik sağlayan platformların, failin kimliğini gizleyebilmesi, çocukların daha kolay manipüle edilmesine yol açmaktadır. Bu durum, Cassell ve Cramer (2008)'ın çevrimiçi ortamlarda kimlik manipülasyonuna ilişkin bulgularıyla örtüşmektedir. Dijital kimliklerin çoğul ve değiştirilebilir olması, çocukları hedef haline getirmenin önündeki engelleri ortadan kaldırmakta; suistimal riskini arttırmaktadır.

Hakaret, tehdit ve şantaj suçları da sosyal medya üzerinden işlendiği tespit edilen suç türleri arasındadır. Özellikle sosyal medya grupları ve mesajlaşma uygulamaları üzerinden yapılan hakaretler, bireyler arası çatışmaların tırmanmasına ve çocukların ruhsal sağlıklarını tehdit edecek sonuçların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yapılan bir araştırmada, sosyal medyada yoğun hakaret maruziyetinin çocuklarda depresyon, anksiyete ve okul başarısında düşüşle doğrudan bağlantılı olduğu gösterilmiştir (Tang ve Fox, 2021). Bu durum, dijital ortamdaki sözlü saldırıların çocukların gelişimsel dengesini ne derece etkilediğini göstermektedir. Bu bağlamda dijital mecralarda çocukların dil kullanımındaki agresyon, sosyal normlardan uzaklaşma eğilimleriyle örtüşmektedir. Goffman'ın (1959) bireyin sahne önünde ve sahne arkasında farklı roller üstlendiğine dair

dramaturjik kuramı, sosyal medya ortamında çocukların dijital kimlikleriyle sergiledikleri davranışların bu “sahne” üzerinde oynandığını ve bu rollerin suça evrilmeye potansiyeli taşıdığını göstermektedir. Mahkemeler, bu tür vakalarda genellikle tehdit içerikli mesajların ekran görüntüleri ve tanık beyanlarıyla sabit olmasını karar gerekçesinde ön koşul olarak belirlemiştir.

Araştırmada ortaya çıkan dikkat çekici bir diğer bulgu ise, çocuklar arasındaki suçlarda azmettirme ve sahte kimlik kullanımı gibi unsurların rol oynadığıdır. Facebook üzerinden açılan sahte hesaplarla sınıf arkadaşlarının bilgilerinin yayılması, çocukların bireysel suç işlemelerinin ötesinde organize eylemlere de karışabildiklerini göstermektedir. Bu noktada Bandura’nın sosyal öğrenme kuramı önem kazanmaktadır. Bandura’ya göre çocuklar, çevrelerinde gördükleri davranışları model alarak öğrenir ve uygular. Dijital ortamda ise bu modellemeler çok daha anonim ve sınır tanımaz biçimde gerçekleşmektedir.

Yargıtay kararlarının içerdiği bir diğer önemli tema, mahkeme kararlarındaki çeşitlilik olup; bazı vakalarda çocuklar hakkında mahkûmiyet, bazılarında beraat, hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) ya da para cezası kararları verildiği görülmektedir. Yerel veya Bölge Adliye Mahkemesi kararları, temyiz edilmekle, Yargıtay tarafından bir kısmı onanmakta bir kısmı hakkında ise bozma veya düşme kararları verilebilmektedir. Kararlardaki bu değişkenlik ve çeşitlilik, yargının çocukların cezai sorumluluğu konusundaki değerlendirme kıstaslarının, olayın somut koşulları, failin yaşı ve gelişim düzeyi gibi kriterlerle şekillendiğini ortaya koymaktadır. Nitekim 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında, suça sürüklenen çocukların rehabilitasyonu esas alınmakta ve ceza yerine tedbir uygulanması önerilmektedir. Ancak bazı kararlarda, sosyal inceleme raporu alınmaksızın hüküm kurulması gibi hukuki eksiklikler dikkat çekmektedir. Bu durum, literatürde eleştirilen “cezalandırıcı yaklaşımın çocuk adalet sistemi ile bağdaşmaması” sorununu tekrar gündeme getirmektedir (Özbek, 2021).

Araştırmanın bir diğer dikkat çekici yönü ise suçun işlendiği dijital platformlara ilişkin bulgulardır. Facebook, WhatsApp gibi sosyal medya platformları ile sahibinden.com, n11 gibi dijital alış-veriş platformları öne çıkmaktadır. Ayrıca marka ismi belirtmediğimiz ticari firmaların online satış veya sosyal medya adresleri ile bankalar da suçun işlendiği yerler olarak dikkat çekmektedir. Bu bulgu, çocukların dijital araçları yalnızca iletişim

aracı olarak değil, aynı zamanda suçun planlama ve icra aracı olarak kullandıklarını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, dijital medya okuryazarlığı eksikliği çocukların hem suça karışmasına hem de mağdur olmasına neden olmaktadır. Literatürde dijital medya okuryazarlığının erken yaşta kazandırılmasının, dijital ortamların daha güvenli hale getirilmesinde önemli bir önleyici unsur olduğu vurgulanmaktadır (Karakuş, 2020).

Bulgular ayrıca çocukların hukuki süreçlerde savunma hakkının ne derece korunduğu, ifadelerinin nasıl alındığı ve mahkeme sürecine nasıl katıldıkları gibi konularda çeşitli uygulama farklılıklarını da gözler önüne sermektedir. Bazı kararlarda çocukların ifade alma sürecinde pedagojik destek almadığı ya da sosyal hizmet uzmanı bulunmadan ifadesine başvurulduğu anlaşılmaktadır. Bu eksiklikler, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin adil yargılanma hakkına ilişkin 6. maddesi çerçevesinde çocukların yeterince korunmadığını göstermektedir.

Yargıtay kararlarının bir diğer dikkat çekici yönü ise, çocukların dijital suçlardaki sorumluluğunun belirlenmesinde mahkemelerin yaş, bilişsel yeterlilik ve failin kastı gibi unsurları farklı biçimlerde değerlendirmesidir. Bazı kararlarda fail çocuğun yaşının küçük olması nedeniyle cezada indirim yapılırken, bazı durumlarda eylemin ağırlığı ve niteliği gerekçe gösterilerek cezada ağırlaştırma yoluna gidilmiştir. Bu çeşitlilik, yargılamanın kişiselleştirilmesi ve çocuğun bireysel koşullarının dikkate alınması açısından olumlu olmakla birlikte, zaman zaman benzer olaylarda farklı sonuçlara ulaşılması açısından tutarsızlık yaratabilmektedir. Bu tutarsızlık, özellikle çocukların internet ortamındaki eylemlerine yönelik hukuki yaklaşımların daha net ve standartlara bağlanması gerektiğini göstermektedir (Akbulut, 2019).

Çalışmanın ortaya koyduğu önemli bir sonuç da suçların oluşum biçiminde sosyal medyanın teknik altyapısının rolüdür. Anlık mesajlaşma, hikâye paylaşımı, canlı yayın gibi özelliklerin suistimal edilmesi yoluyla suçlar daha hızlı ve iz bırakmadan işlenebilmektedir. Bu bağlamda platformların yazılım düzeyinde önlemler alması, örneğin müstehcen içerik tespiti algoritmaları veya kullanıcı şikâyetlerinin daha hızlı sonuçlandırılması gibi yapısal müdahaleler, suçların önlenmesine katkı sağlayabilir (Kerr ve Earle, 2020). Platformların yalnızca hukuki düzenlemelere uyması değil, aynı zamanda etik sorumluluklarını da yerine getirmesi beklenmektedir.

Araştırmanın temel bulgularına göre, incelenen kararların hepsinde çocuklar fail konumunda yer almaktadır. Bu durum, dijital ortamların yalnızca bir mağduriyet üretme

zeminini olmadığını, aynı zamanda çocukların toplumsal kuralları ihlal etme potansiyelini de besleyen bir yapı sunduğunu göstermektedir. Literatürde, bu ikili durumun çocuğun sosyal medya üzerindeki davranışlarında karmaşık psikososyal dinamiklerin etkili olduğunu ortaya koyan çalışmalar yer almaktadır (Çakır ve Oğuzhan, 2020). Bu bağlamda, internet ortamında çocukların karşı karşıya kaldığı içerikler, yalnızca onları pasif izleyici olmaktan çıkarıp fail veya mağdur olmaya sürükleyebilecek etkiler yaratmaktadır. Bir örnekte, suça sürüklenen çocuk tarafından dolandırılan mağdurun da çocuk olması, fail ve mağdur rollerinin yaş açısından benzerliği nedeniyle davaların sosyal inceleme raporlarıyla desteklenmesi gereğini doğurmuştur. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 35. maddesi gereği bu tür durumlarda çocuğun davranışlarını yönlendirme kapasitesine ilişkin sosyal inceleme raporunun eksikliği, kararlarda bozma gerekçesi olmuştur.

İncelenen kararlarda mağdurların bir kısmı yetişkin iken bir kısmı da çocuklardan oluşmaktadır. Gerçekte daha fazla çocuk mağduriyeti varken, ebeveynlerin farkındalık düzeyinin düşük olması, çocukların yaşadıkları mağduriyetleri gizlemelerine ya da ifade edememelerine neden olabilmektedir. UNICEF'in 2022 verileri, çocukların çevrimiçi suçlara maruz kaldıktan sonra destek alma konusunda en çok ailelerinin tepkisinden çekindiklerini ortaya koymuştur.

Tüm bu örnekler, internetin suç ortamına dönüşme potansiyelini net biçimde göstermektedir. Ancak dikkat çeken önemli bir husus da suçların çoğunlukla bireysel eylemlerden oluşmasıdır. Grup suçu ya da organize yapıların yer aldığı örnekler daha azdır. Bu da sosyal medya tabanlı suçlarda bireysel dijital davranışların ön planda olduğunu ortaya koymaktadır.

Yargı kararlarında verilen mahkeme türlerinin çeşitliliği de çocuğa özgü adaletin uygulama sahasına ilişkin bazı boşlukları işaret etmektedir. Her ne kadar çocuk mahkemeleri ve çocuk ağır ceza mahkemeleri ön planda olsa da bazı kararların yetişkin ağır ceza veya asliye ceza mahkemelerinde verilmesi, uygulamada uzmanlaşmanın tam olarak sağlanamadığını göstermektedir. Bunun bir nedeni de iştirak halinde işlenen bazı suçlarda faillerden bir kısmının çocuk olmasına rağmen diğerlerinin yetişkin olmasından kaynaklanmaktadır. Bu mahkemeler çocuklara özgü olmasa da usul ve işleyiş, çocuklara özgü yapılmaktadır. Buna göre SSCÇ' ler yönünden kapalı duruşma yapılması, mağdur çocuklar yönünden pedagog eşliğinde, mahkeme salonundan ayrı olarak sadece çocuklar

için hazırlanmış bir odada, videokonferans yolu ile duruşmaya katılarak beyanının alınması gibi çocuklara özgü kriterlere göre davalar yürütülmektedir.

Yapılan literatür araştırmalarında, ergenlik dönemindeki çocukların internet kaynaklı olası zararlardan korunması ve teknolojiyle olan bağlantılarının kontrollü olması için, din eğitiminin önemi savunulmaktadır. Ergenlere rehberlik etmenin sosyal kültür, değerler ve yeni kimliklerinin oluşumu sürecinde topluma uyum sağlamak için hayati görevinin altını çizmektedir. Sonuç olarak ise ergenlerin sosyalleşmesine yön verebilecek temel araçlar olan teknoloji ve internetin, doğru ve bilinçli kullanıldığı takdirde aile, okul, sosyal çevre ve kitle iletişim araçlarının bu bireylerin sosyalleşmesi açısından önemli etkileyici faktörler olduğu üzerine vurgu yapılmış ve bu sürecin olumlu yönde etkilenebileceği belirtilmiştir. Reid Chassiakos ve ark. (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, dijital medya kullanımına dengeli bir yaklaşıma duyulan ihtiyacın altı çizilerek, dijital platformların hem potansiyel faydalarını hem de genç nüfusun refahını korumak için ilgili riskleri ele alma zorunluluğu olduğu vurgulanmaktadır. Elda Tartari (2015), çalışmasında sosyal medyanın çocuklar ve gençler tarafından yaygın kullanımını ele almış ve özellikle onların gelişimleri üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerine odaklanmıştır. (Katırcı ve Bulut, 2024)

2020-2021 yıllarında pandemi döneminde evlerde geçirilen zamanın artmasıyla, sosyal ortamdaki uzaklaşan çocuklar evde dijital ortamda daha fazla zaman geçirmeye başlamıştır. Bu bağlamda, suça karışan çocuk vakalarının arttığı yönünde bilgiler aktarılmıştır (Wells ve Fotheringham, 2021; Stickle ve Felson, 2020).

TÜİK verilerine dayanarak suça sürüklenen çocuklar ve sıklıkla işlenen suç türlerine göre yapılan araştırmada, 2020 yılından sonra bilişim suçlarına karışan çocuk sayısında bir artış olduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak da Pandemi ile beraber öğrencilerin uzaktan eğitime geçmesi ve telefon, tablet gibi araçları daha fazla kullanması olarak düşünülmektedir. Erten ve Ertay (2023).

Genel olarak değerlendirildiğinde, dijital ortamda çocukların suçla ilişkilenme biçimleri, sadece hukuki değil, aynı zamanda psikolojik, sosyolojik ve eğitsel boyutlarıyla ele alınmalıdır. Çocukların dijital becerileri ile hukuki farkındalık düzeyleri arasındaki makas büyüdükçe, suça sürüklenme riski de aynı oranda artmaktadır. Bu nedenle, çocukların dijital vatandaşlık bilinciyle yetiştirilmesi, suçla mücadelede sadece yasal değil, aynı zamanda sosyal önlem olarak da değerlendirilmelidir.

İnternet ve sosyal medya gibi araçların yaşamın ayrılmaz bir parçası haline geldiği dijital çağda, çocukların bu ortamlarda maruz kaldığı ya da fail olduğu suçların kapsamlı biçimde analiz edilmesi gereklidir. Bu bağlamda, yüksek yargı kararlarının içerik temelli analiziyle elde edilen veriler, çocukların korunmasına yönelik daha etkili hukuki, eğitsel ve sosyal önlemlerin geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. İlerleyen çalışmalarda, farklı yaş grupları, cinsiyet dağılımları ve sosyo-ekonomik düzeyler dikkate alınarak daha derinlemesine analizler yapılması, çocukların dijital ortamlarda daha güvenli bir şekilde var olabilmesi için önemli bir adım olacaktır.

Bu çalışma kapsamında yapılan analizler sonucunda, çocukların sosyal medya ve internet ortamlarında hem suça sürüklenme hem de mağduriyet yaşama riskinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Çocukların dijital ortamda karşılaştıkları hukuki risklerin azaltılmasına yönelik hem bireysel hem de toplumsal sistematik bir eğitim ve politika uygulamalara öncelik vermek gerekmektedir. Çocukların dijital güvenliği, sadece bireysel kullanıcı bilinciyle değil; okul, aile, yargı organları ve politika yapıcıların ortak sorumluluğuyla ele alınmalıdır. Özellikle dijital vatandaşlık, medya okuryazarlığı ve çevrimiçi etik gibi konuların erken yaşlardan itibaren eğitim müfredatına dahil edilmesi, suça sürüklenme oranlarını azaltmak açısından büyük önem taşımaktadır.

İnternet ve sosyal medya gibi araçların yaşamın ayrılmaz bir parçası haline geldiği dijital çağda, çocukların bu ortamlarda maruz kaldığı ya da fail olduğu suçların kapsamlı biçimde analiz edilmesi gereklidir. Bu bağlamda, yüksek yargı kararlarının içerik temelli analiziyle elde edilen veriler, çocukların korunmasına yönelik daha etkili hukuki, eğitsel ve sosyal önlemlerin geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. İlerleyen çalışmalarda, farklı yaş grupları, cinsiyet dağılımları ve sosyo-ekonomik düzeyler dikkate alınarak daha derinlemesine analizler yapılması, çocukların dijital ortamlarda daha güvenli bir şekilde var olabilmesi için önemli bir adım olacaktır.

Yargıtay kararları çerçevesinde ulaşılan bulgular, çocukların dijital ortamlarda korunması için çok yönlü ve bütüncül önlemlerin alınması gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda aşağıda, yöneticilere, yargı organlarına, eğitimcilere, ailelere ve sosyal medya platformlarına yönelik önerilere yer verilmiştir:

- ✓ Dijital Okuryazarlık ve Dijital Vatandaşlık Eğitimi Yaygınlaştırılmalıdır.

Çocukların dijital ortamlarda karşılaştığı tehlikeleri önceden fark edebilmeleri, bilinçli ve etik dijital davranışlar sergileyebilmeleri için okul öncesi dönemden itibaren dijital okuryazarlık derslerinin müfredata eklenmesi gerekmektedir. Medya okuryazarlığı, siber güvenlik, çevrimiçi etik kurallar ve sosyal medya kullanımı gibi konular, öğrencilere yaş düzeylerine uygun şekilde kazandırılmalıdır.

✓ Ailelere Yönelik Bilinçlendirme Programları Uygulanmalıdır.

Araştırma bulgularına göre, çocukların interneti denetimsiz kullanmaları, ailelerin dijital riskler hakkında yeterince bilgi sahibi olmamasından da kaynaklanmaktadır. Bu nedenle ebeveynlere yönelik seminerler, rehber kitapçıklar ve kamu spotları aracılığıyla çocukların dijital davranışlarının nasıl izleneceği ve olası suçlara karşı nasıl önlem alınacağına dair farkındalık artırıcı çalışmalar yürütülmelidir.

✓ Yargı Süreçlerinde Çocuk Merkezli Yaklaşım Benimsenmelidir.

Yargıtay kararlarında dikkat çeken önemli hususlardan biri, bazı davalarda çocukların sadece ceza hukuku kapsamında değerlendirilmeleridir. Oysa çocukların fail ya da mağdur olarak yargı süreçlerinde yer alması, Çocuk Koruma Kanunu'nun ilke ve esaslarına uygun şekilde yürütülmelidir. Sosyal inceleme raporları çocuğun yaşı, eğitimi, ailesi, çevresi, ekonomik ve sosyal durumuna göre daha detaylı kriterler esas alınarak yapılmalı, çocuk psikolojisi konusunda uzman bilirkişilerce destek sağlanmalıdır.

✓ Sosyal Medya Platformlarının Sorumlulukları Arttırılmalıdır.

Sosyal medya şirketleri, çocukların güvenliğini sağlamak adına daha şeffaf politikalar geliştirmelidir. Özellikle çocuk kullanıcıları tespit edip yaşa uygun içerik filtrelemeleri, şikâyet mekanizmalarının etkin çalışması ve içerik kaldırma süreçlerinin hızlandırılması sağlanmalıdır. Türkiye'de temsilci bulundurma yükümlülüğü gibi hukuki araçlar bu amaçla daha etkili biçimde kullanılmalıdır.

✓ Çocuklara Yönelik Siber Suçlara Özgü Birimler Genişletilmelidir.

İl Emniyet Müdürlüklerinde “Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü” içerisinde çocuklarla ilgili sadece “Çevrimiçi Çocuk Müstehcenliği ve Tacizi ile Mücadele Büro Amirliği” mevcut olup merkezi Amerika'da bulunan NCMEC tarafından verilen raporlara göre adli işlemler başlatılmaktadır. Diğer suçlar yönünden de emniyet birimleri ve adli teşkilatlar içerisinde, yalnızca çocuklara yönelik dijital suçlarla ilgilenecek uzman ekiplerin oluşturulması, olaylara daha hassas ve hızlı müdahale edilmesini sağlayacaktır. Bu birimlerde bilişim teknolojileri, çocuk gelişimi ve hukuk alanında uzman

profesyoneller birlikte çalışmalı ve suçların önlenmesine yönelik stratejiler geliştirilmelidir.

✓ Hukuki Düzenlemeler Geliştirilip Güncellenmelidir.

Çalışmada tespit edilen bazı suç türlerinin, özellikle dijital ortamlarda işleme biçimleri mevcut mevzuatta yeterince karşılık bulmamaktadır. Bu nedenle Türk Ceza Kanunu'nda ve 5651 sayılı Kanun'da dijital suçlara yönelik özel hükümlerin daha kapsamlı şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca çocukların kişisel verilerinin korunmasına yönelik özel düzenlemelerin getirilmesi, Anayasa'nın 20. maddesi ile uyumlu yeni yasal adımların atılmasını gerektirmektedir.

✓ Akademik ve Uygulamalı Çalışmalar Teşvik Edilmelidir.

Sosyal medya ve çocuk temalı çalışmaların hem akademik hem de pratik uygulama alanlarında daha fazla desteklenmesi önemlidir. Üniversiteler, barolar, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimler iş birliği içinde projeler geliştirerek, saha çalışmaları ile çocukların internet kullanımına dair eğilimleri, risk algıları ve suçla temasları üzerine veri toplayarak politika üretimine katkı sağlamalıdır.

✓ Çocuklar İçin Güvenli ve Eğitsel Dijital Alanlar Oluşturulmalıdır.

Devlet destekli güvenli sosyal medya uygulamaları, eğitsel dijital oyunlar ve çocuklara özel korumalı platformların geliştirilmesi çocukların bilinçsizce tehlikeli alanlara yönelmelerini engelleyecektir. Bu tür teknolojik çözümler, çocukların dijital dünyada hem öğrenmelerini hem de güvenli vakit geçirmelerini teşvik edecektir.

Bu öneriler yalnızca cezalandırıcı hukuki önlemlerle değil; eğitici, koruyucu, önleyici ve sistematik çözümlerle çocukların internet ortamında güvenli bir biçimde yer almalarını sağlamaya yöneliktir. Çocukların dijital ortamlarda oluşturdukları veya maruz kaldıkları tehditler çok yönlü bir yaklaşımla ele alınmalı; yargı, eğitim, aile ve sosyal medya iş birliğiyle çocuk dostu dijital bir alan oluşturulmalıdır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Akyüz, E. (2024). *Çocuk hukuku: Çocukların Hakları Ve Korunması*. Pegem Akademi.
- Doğan, V. (2021). *Türk Hukukunda Çocuk Hakları Ve Korunması*. Adalet Yayınevi.
- Doğan, V. (2021). *Türk Hukukunda Çocuk Hakları*. Seçkin Yayıncılık.
- Eryalçın, M., ve Duyan, V. (2021). *Suçta Sürüklenen Çocuk Ve Gençler* (Vol. 120). Yeni İnsan Yayınevi.
- Türk Dil Kurumu [TDK]. (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tezler, Makaleler ve Bildiriler

- Alioğlu, N. (2016). Duygusal Tatmin Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Alan Araştırması. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/224552> “E.T. 14/04/2025”
- Aslan, Y. (2021). Suça Sürüklenen Çocuklarla İlgili Yapılan Yayınların İncelenmesi. *Anatolian Journal of Health Research*, 2(3), 79-86.
- Atabay, E., ve Ada, S. (2024). Sosyal Medyada Tartışma Gündemi Olan Muhasebe Konuları: Twitter Tabanlı Bir Araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 22(Özel Sayı: Endüstri 4.0 ve Dijitalleşmenin Sosyal Bilimlerde Yansımaları), 1392-1416.
- Baş, Ö., Audry, A. S., İnceoğlu, İ., Kaya, Y. B., Cöbek, G., ve Alkurt, S. V. (2023). Türkiye’de Genç Yetişkinlerin Sosyal Medya Kullanımları Ve Paylaşım Türlerinin İncelenmesi. *Intermedia International e-Journal*, 10(18), 136-159.
- Bayrak, D. (2021). Risk Faktörleri Bağlamında Suça Sürüklenen Çocuk. In *International Marmara Social Sciences Congress (Autumn 2021)* (p. 226).
- Bulut, M., ve Kırbaş, A. (2021). Sosyal Medya Kullanımı Bağlamında Popüler Kültürün Türkçeye Etkilerine İlişkin Türkçe Ve Türk Dili Ve Edebiyatı Öğretmeni Adaylarının Görüşleri. *EKEV Akademi Dergisi*, (88), 311-348.
- Cengiz, G. (2021). Siber Suçlar, Sosyal Medya Ve Siber Etik. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 7(3), 407-424.
- Coşkuntürk, O. S., Kurcan, K., Yel, K., ve Güzel, S. (2023). Teknolojik Gelişmelerin Hareketsiz Yaşama Ve Çocuklarda Psiko-Motor Gelişime Etkileri. *Dede Korkut Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 48-59.
- Elitaş, S. (2020). Sosyal Medyanın Toplumsal Dönüştürücülüğü: Sosyal Medya Kullanan Ergenlerin Aile İçi İletişim Süreçlerine Katılım Düzeyleri Üzerine Nicel Bir Araştırma.

- Erörs, H. (2024). Yapay Zeka İle Sosyal Medya Uygulamalarında Sahte Haber Tespiti (Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Türkiye).
- Erten, M. ve Ertay, Y. (2023). TÜİK Sistemlerine Göre Suça Sürüklenen Çocuklar Ve Sıklıkla İşlenen Suç Türleri. *Uluslararası Düzce Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 91-113.
- Güneş, D. B. (2021). Mağdur Hakları Kanunu Taslağı'nın Çocuk Teslimi Ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi.
- Hınız, G., & Yavuz, A. (2023). Yansıtıcı Tematik Analiz: Bir Doktora Tez Çalışması Örneği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 19(2), 388-408. <https://doi.org/10.17244/eku.1300330> “E.T. 14/04/2025”
- İhtiyaroğlu, U. (2020) Bilişim Sistemine Girme Suçunun Yargı Kararları Bağlamında İncelenmesi. *Hacettepe HFD*, 10(2) 2020, ss. 406-440 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hacettepehfd/issue/57712/726568> “E.T. 12/04/2025”
- İri, R. (2023). 2023 Türkiye Deprem Sürecinde Yaşanan Ve Gelişen Olaylarda Sosyal Medya Kullanımının Önemi: Niğde Ve Yöresi Sosyal Medya Kullanıcılarına Yönelik Bir Araştırma. *Uşak Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 44-66.
- Kandemir, H. S. (2025). Suça Sürüklenen Çocuk Kavramı Ve Uygulamalar Üzerine. *Topkapı Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 60-67.
- Karakaya, N. K., ve Ömeroğlu, E. (2023). Anne-Babaların Çocukların Sosyal Medya Kullanımlarına Yönelik Görüşleri Ölçeği: Geçerlilik Güvenirlilik Çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43(2), 857-881.
- Karaman, A. (2023). Türkiye’de Sosyal Medya Düzenlemeleri Ve Hukuki Çerçeve.
- Kardaş, Ö., ve Öncel, S. (2023). Medya Maruziyetinin Dil Ve Konuşma Gelişimine Etkisi. *Türkiye Klinikleri Social Pediatrics-Special Topics*, 4(1), 9-13.
- Katırcı, E. K. ve Bulut, S. (2024). Sosyal Medyanın Çocuk Ve Ergenler Üzerindeki Etkileri: Bir Literatür İncelemesi. *İbn Haldun Çalışmaları Dergisi*, 9(2), 125-144. <https://journal.ihu.edu.tr/index.php/ihu1/article/view/192/276> “E.T. 25/05/2025”
- Keleş, Ö., Akça, U., Curabaz, B. ve Akıncı, I. (2023). İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığının Sosyal Hayatları Üzerindeki Etkisi. *Türk Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 32-45.
- Kılıç, B., ve Kaya, S. (2021). Yeni Medya Çağında Çocuk Youtuberlar Üzerinden Çocukluğun Yok Oluşu. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(3), 1141-1156.
- Kır Elitaş, S. (2020). Sosyal Medyanın Toplumsal Dönüştürücülüğü: Sosyal Medya Kullanan Ergenlerin Aile İçi İletişim Süreçlerine Katılım Düzeyleri Üzerine Nicel

Bir Araştırma. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(30), 2616-2632. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1230155> “E.T. 12/04/2025”

Korkmaz, F. (2024). Çocuk Düşürme Suçunda Mağdurun Kim Olduğu Sorunu Ve Ceninin Hukuki Niteliği. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (59), 273-298.

Wells, L., & Fotheringham, S. (2021). A global review of violence prevention plans: Where are the men and boys? *International Social Work*, 002087282096343. <https://doi.org/10.1177/0020872820963430>

Odacı, B., ve Gökalp, E. (2020). Üniversiteli Gençlerin Sosyalleşme Ve Kimlik İnşası Süreçlerinde Konum Bazlı Sosyal Medya Ağlarının Rolü. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Aralık 2020, 21(2), 561-586 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1274024>

Oymak, H. (2022). Kamuoyunda Dezenformasyon Yasası Olarak Bilinen, 7418 Sayılı “Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” un getirdikleri.

Özkaya, P. (2023). Dijital Dünyada Çevrimiçi Riskler, Bilişim Suçları Ve Mağdur Çocuk. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (53), 13-42.

Öztat, F., ve Gülnar, B. (2024). Yalnızlık, Olumlu Ve Olumsuz Deneyim Düzeyleri İle Sosyal Medya Kullanım İlişkisi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (34), 801-827.

Sönmez, Ü. (2017). Bilişim Sistemleri Aracılığıyla Dolandırıcılık Suçu. *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi*, 1(2), 47-68.

Şener, S., ve Yiğit, B. N. (2021). Sosyal Medyanın Gençlerin Düşünce Ve Değerlerine Etkisi. *Apjir/ e-ISSN: 2602-2893 Cilt: 5, Sayı: 3, 2021, ss. 529-553.* <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1911980> “E.T. 10/02/2025”

Turan, Y. (2024). Sosyal Medyada Gözetim ve Mahremiyet Algısı: Instagram Kullanıcıları Üzerine Bir İnceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* (47), 146-169. <https://doi.org/10.31123/akil.1427283>

Uysal, M., ve Köroğlu, M. A. (2024). Siber Suçlarla Mücadelede Sosyal Hizmet. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(1), 1-22.

Yanmış, M., ve Kahraman, B. (2013). Gençlerin Dini Ve Etnik Kimlik Algısı: Diyarbakır Örneği. *Akademik İncelemeler Dergisi*. 8(2), 117-153. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/17720>

Yavuziğit, S., Genç, Y., ve Yavuziğit, Y. K. (2022). Çocuk adalet sistemindeki koruyucu-önleyici ve iyileştirici uygulamaların sosyal hizmet açısından değerlendirilmesi. *Journal of Academic Social Science Studies*, 15(92).

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, İ. (2021). Sosyal Medya, Dijital Bağımlılık Ve Siber Zorbalık Ekseninde Değişen Aile İlişkileri Üzerine Bir Değerlendirme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(5), 1237-1258.

Yıldız, E., ve Özmen, Ş. Y. (2023). Sosyal Medya Platformlarıyla Birlikte Habercilik Pratiklerinin Dönüşümü. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 1-30.

İnternet Kaynakları ve Blog Yazıları.

Baran Doğan. (2025). Bilişim Suçları Ve Cezası.
<https://barandogan.av.tr/blog/ceza-hukuku/bilisim-suclari-nelerdir.html>
“E.T. 28/03/2025”

Baran Doğan (2025). İnternette Sosyal Medya Üzerinden Tehdit Suçu Cezası.
<https://barandogan.av.tr/blog/ceza-hukuku/internette-sosyal-medya-uzerinden-tehdit-sucu-cezasi.html> “E.T. 04/02/2025”

Baran Doğan (2025). TCK Madde 107: Şantaj Suçu.
<https://barandogan.av.tr/blog/mevzuat/tck-madde-107-santaj-sucu.html> “E.T. 04/02/2025”

Denge ve Denetleme Ağı (DDA) Raporu. (2023). *Biz kimiz?*
<https://www.dengedenetleme.org/5/Biz-Kimiz> “E.T. 10/06/2023”

Denktas Hukuk Bürosu. (2025). Şantaj cezası. Blog Yazısı.
<https://denktas.av.tr/ceza-hukuku/santaj-cezasi> “E.T. 04/02/2025”

Gazete Duvar. (2023). Dünyada Sosyal Medya Düzenlemelerine Karşılaştırmalı Bakış.
<https://www.gazeteduvar.com.tr/dunyada-sosyal-medya-duzenlemelerine-karsilastirmali-bakis-haber-1564798> “E.T. 10/06/2023”

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2022). *5187 Sayılı Basın Kanunu*.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5187.pdf> “E.T. 10/06/2023”

Resmî Gazete. (2022). *Sosyal Medya Yasası*.
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/10/20221018-1.htm> “E.T. 10/06/2023”

Safsöz, R. Sertan (2024). NCMEC Raporu İle Müstehcenlik Suçu Davaları.
<https://www.safsoz.av.tr/ncmec-raporu-ile-mustehcenlik-sucu-davalari> “E.T. 10/04/2024”

Sosyal Medya Yasası. (2022). *Avukat Mehmet Genç'in blog yazısı*.
<https://avmehmetgenc.com/blog/sosyal-medya-yasasi/92> “E.T. 10/06/2023”

TC. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (2025) <https://www.uab.gov.tr/haberler/sosyal-medya-kullanimi-artiyor?PageSpeed=noscript> “E.T. 01/05/2025”

Resmî Mevzuat, Kanun ve Belgeler

5187 Sayılı Basın Kanunu. (2004). *Resmî Gazete Sayısı: 25504*

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu. (2004). *Resmî Gazete Sayısı: 25611*

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu. (2004). *Resmî Gazete Sayısı: 25673*

5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hk. Kanun. (2004). *Resmî Gazete Sayısı: 25685*

5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun. (2007). *Resmî Gazete, (26530)*.

Avia Yasası. (2020). Fransa Nefret Söylemi Düzenlemesi.

Avrupa Birliği Dijital Hizmetler Yasası (DSA). (2022).

Avrupa Birliği. (2022). *Dijital Hizmetler Yasası*.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi. (1989). *Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete, (22184)*.

Çevrimiçi Güvenlik Yasası. (2021). İngiltere.

Çocuk Koruma Kanunu. (2005). *Resmî Gazete, (25876)*.

Denge ve Denetleme Ağı (DDA) Raporu. (2022).

Fransa Avia Yasası. (2020).

Genel Veri Koruma Yönetmeliği (GDPR). (2018).

İş Kanunu. (2003). *Resmî Gazete, (25134)*.

Kişisel Verileri Koruma Kanunu (KVKK). (2020).

NetzDG. (2017). *Almanya Sosyal Medya Düzenlemesi*.

T.C. Anayasası. (1982).

Tüketici Şeffaflığı ve Platform Hesap Verebilirliği Kanunu. (2022). *Amerika Birleşik Devletleri*.

Türk Medeni Kanunu [TMK]. (2001). *Resmî Gazete, (24607)*.

Yargıtay Ceza Daireleri Kararları.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları.

EK

Ek 1: Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 2021/29970 E., 2025/1136 K.

MAHKEMESİ: Ağır Ceza Mahkemesi

SUÇ: Bilişim sistemleri banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık

HÜKÜM: Beraat.

Yapılan ön inceleme neticesinde; suça sürüklenen çocuk hakkında bozma üzerine kurulan hükmün temyiz edilebilir olduğu, temyiz edenin hükmü temyize hak ve yetkisinin bulunduğu, temyiz isteğinin süresinde olduğu, temyiz isteğinin reddini gerektirir bir durumun bulunmadığı tespit edilmekle, gereği düşünüldü:

Suçta sürüklenen çocuğun ücret karşılığında garantili iddia oyunu kuponu düzenleyerek gönderdiğinden bahisle facebook sayfası oluşturup, kendisiyle internet üzerinden iletişime geçen müştekinin verdiği hesaba 70,00 TL yatırmasını sağladıktan sonra müştekinin mesajlarına cevap vermeyip müştekiyi engellemek suretiyle yüklenen suçta işlediği sübuta erdiği halde beraat kararı verilmesi,

Yasaya aykırı, Cumhuriyet savcısının temyiz nedenleri bu itibarla yerinde görüldüğünden, hükmün 5320 sayılı Kanun'un 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'un 321. maddesi uyarınca Tebliğname'ye uygun olarak, oy birliğiyle BOZULMASINA, 22.01.2025 tarihinde karar verildi.

Ek 2: Yargıtay 11. Ceza Dairesi, 2021/33119 E., 2024/16068 K.

MAHKEMESİ: Ağır Ceza Mahkemesi

SUÇ :Basın ve yayın araçlarının sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle dolandırıcılık

HÜKÜMLER : Mahkûmiyet (2 kez) Yapılan ön inceleme neticesinde; suça sürüklenen çocuk hakkında kurulan hükümlerin temyiz edilebilir olduğu, temyiz edenin hükümleri temyize hak ve yetkisinin bulunduğu, temyiz isteminin süresinde olduğu, temyiz isteminin reddini gerektirir bir durumun bulunmadığı tespit edilmekle, gereği düşünüldü:

Suçta sürüklenen çocuğun, internet üzerinden satış ilanı vermek suretiyle gerçekleştirdiği eylemin 5237 sayılı TCK'nın 158/1-f maddesinde yer alan bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçunu oluşturduğu ve suç tarihinde yürürlükte bulunan 5237 sayılı TCK'nın 158/1-f son hükmünün ikinci cümlesine göre hükmolunacak adli para cezasının suçtan elde edilen menfaatin iki katından az olamayacağı gözetilmeden suça sürüklenen çocuk hakkında 5237 sayılı TCK'nın 158/1-g maddesinde yer alan basın ve yayın araçlarının sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle dolandırıcılık suçundan hüküm kurulmak suretiyle eksik ceza tayini, aleyhe temyiz bulunmadığından bozma nedeni yapılmamıştır. Yargılama sürecindeki işlemlerin usûl ve kanuna uygun olarak yapıldığı, aşamalarda ileri sürülen iddia ve savunmaların toplanan tüm delillerle birlikte gerekçeli kararda gösterilip tartışıldığı, eylemlerin suça sürüklenen çocuk tarafından gerçekleştirildiğinin saptandığı, vicdanî kanının dosya içindeki belge ve bilgilerle uyumlu olarak kesin verilere dayandırıldığı, eylemlere uyan suç vasfı ile yaptırımların doğru biçimde belirlendiği anlaşılmakla, suça sürüklenen çocuğun temyiz nedenleri yerinde görülmediğinden hükümlerin,

Tebliğname'ye uygun olarak, oy birliğiyle ONANMASINA, Dava dosyasının, Mahkemesine gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 19.12.2024 tarihinde karar verildi.

Ek 3: Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 2023/501E., 2024/6524 K.

MAHKEMESİ: Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Dairesi

İLK DERECE MAHKEMESİ: Çocuk Mahkemesi

SUÇ: Başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama

HÜKÜM: Mahkumiyet

İlk Derece Mahkemesince verilen hükme yönelik istinaf incelemesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesi tarafından verilen kararın; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (5271 sayılı Kanun) 286 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca temyiz edilebilir olduğu, 260 ıncı maddesinin birinci fıkrası gereği temyiz edenlerin hükmü temyize hak ve yetkisinin bulunduğu, 291 inci maddesinin birinci fıkrası gereği temyiz istemlerinin süresinde olduğu, 294 üncü maddesinin birinci fıkrası gereği temyiz dilekçelerinde temyiz sebeplerine yer verildiği, 298 inci maddesinin birinci fıkrası gereği temyiz istemlerinin reddini gerektirir bir durumun bulunmadığı yapılan ön inceleme neticesinde tespit edilmekle, gereği düşünüldü:

I. HUKUKÎ SÜREÇ

1.İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 10.10.2017 tarihli iddianamesiyle suça sürüklenen çocuk hakkında "Başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama" suçundan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (5237 sayılı Kanun) 245 inci maddesinin birinci fıkrası, 31 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca cezalandırılması istemiyle dava açılmıştır.

2. İstanbul Anadolu 6. Çocuk Mahkemesinin 16.10.2017 tarihli kararıyla suçun işlendiği yerin Bakırköy olması nedeniyle yetkisizlik kararı verilmiş, Bakırköy 2. Çocuk Mahkemesinin 20.12.2017 tarihli kararıyla da karşı yetkisizlik kararı verilmiş, yetki uyuşmazlığı üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 13. Ceza Dairesi'nin 29.01.2018 tarihli kararıyla; Bakırköy 2. Çocuk Mahkemesinin 20.12.2017 tarihli yetkisizlik kararı kaldırılmıştır.

3.Bakırköy 2. Çocuk Mahkemesinin 06.04.2021 tarihli kararıyla suça sürüklenen çocuğun bilişim sistemi veya sistemdeki verilere zarar vermek suretiyle haksız çıkar sağlama suçundan 5237 sayılı Kanun'un 37 nci maddesinin yollamasıyla 244 üncü maddesinin birinci ve dördüncü üçüncü fıkraları, 31 inci maddesinin ikinci fıkrası, 52 nci maddesinin ikinci fıkrası ve 51 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları gereğince 1 yıl 4 ay hapis ve 400 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına, hapis cezasının ertelenmesine ve 1 yıl 6 ay süre ile denetim süresinin belirlenmesine karar verilmiştir.

4.Bakırköy 2. Çocuk Mahkemesinin 06.04.2021 tarihli kararının suça sürüklenen çocuk müdafii tarafından istinaf edilmesi üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 26. Ceza Dairesinin, 07.12.2022 tarihli kararı ile istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi tarafından kurulan mahkumiyet hükmü kaldırılarak suça sürüklenen çocuğun başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan 5237 sayılı Kanun'un 245 inci maddesinin birinci fıkrası, 31 inci maddesinin ikinci fıkrası, 62 nci maddesinin ikinci fıkrası ve 51 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları gereğince 1 yıl 3 ay hapis ve 20 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına, 5271 sayılı Kanun'un 283 üncü maddesi aleyhe istinaf olmadığından

neticeten 1 yıl hapis ve 20 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına, hapis cezasının ertelenmesine ve 1 yıl 3 ay denetim süresinin belirlenmesine karar verilmiştir.

II. TEMYİZ SEBEPLERİ

A-Suçta sürüklenen çocuğun temyiz isteği; kararın usul ve kanuna aykırı olduğuna ilişkindir.

B-Suçta sürüklenen çocuk müdafinin temyiz isteği;

1-Suçta sürüklenen çocuk hakkında işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneğinin gelişmemiş olduğuna dair rapor dikkate alınmadan ceza verilmesinin usul ve kanuna aykırı olduğuna,

2-Eksik inceleme ile karar verildiği nedenlerine ilişkindir.

III. OLAY VE OLGULAR

1.Dava konusu olay, suçta sürüklenen çocuğun, şikayetçiye ait kredi kartı bilgilerini şikayetçinin bilgisi ve rızası dışında ele geçirerek farklı internet sitelerinden toplam 5.194,62 TL'lik harcama yaptığı iddiasına ilişkindir.

2. Şikayetçinin 5437 **** * 3348 numaralı ... Bankası A.Ş.'den verilme kredi kartı ekstresinin incelenmesinde; 16.07.2015 tarihinde Doğal Hayatı Koruma Vakfı'na 5 TL, ...com.tr'den 230,75-TL, ... com'dan 1.904,39 TL ve 29,48 TL, Turkcell 3D Data yüklemekten 25,00 TL, kimseyokmu.org.tr'den ayrı ayrı 3000 TL ve 3000 TL harcama işlemlerinin gerçekleştiği görülmüştür.

3. ... Elektronik Hizmetler ve Ticaret A.Ş'nin 23.03.2016 tarihli yazı cevabında; 16.07.2015 tarihinde 1.904,39 TL'lik taşınabilir bilgisayar satın alındığı, teslimat bilgilerinde yer alan kişinin hakkında başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan verilen mahkumiyet hükmü kesinleşen ve suçta sürüklenen çocuğun akrabası olan ... olduğu belirtilmiştir.

4. ... aşamalarındaki beyanında; ... isimli şahsın kuzeni olan suçta sürüklenen çocuğa ve kendisine başkalarına ait kredi kartı numaralarını vererek internetten alışveriş yaptırdığını, kargoya gelen eşyaları da suçta sürüklenen çocukla birlikte teslim aldıktan sonra ... isimli şahsa vererek karşılığında prim aldıklarını belirtmiştir.

5.Adli Tıp 6. İhtisas Kurulu'nun 20.11.2020 tarihli raporunda; suçta sürüklenen çocuğun olay tarihi olan 16.07.2015 tarihinde işlediği başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçunun hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmiş olduğu belirtilmiştir.

6. 27.03.2018 tarihli sosyal inceleme raporunda; suçta sürüklenen çocuğun üzerine atılı suçun anlamını bildiği ve sonuçlarını öngörebildiği, eylem ile suç kavramı arasında ilişkilendirme yapabildiği belirtilmiştir.

7.Şikayetçi beyanında; olay tarihinde kredi kartının birden çok kez kullanıldığını ancak alışverişleri hemen iptal ettirdiğini ve maddi zararının bulunmadığını belirtmiştir.

8.Suçta sürüklenen çocuk savunmasında; facebook sosyal paylaşım sitesinde zaman zaman ... tarafından paylaşılan kredi kartı bilgilerini kullanarak kuzeni ... ile birlikte 3D güvenlik koruması olmayan sitelerden ürün satın alarak harcamalar yaptığını, harcamalar sonucunda gelen ürünleri satarak parayı paylaştıklarını, şikayetçiyi tanımadığını beyan etmiştir.

A. İlk Derece Mahkemesinin Kabulü

Suçta sürüklenen çocuğun kuzeni ...'nın; suçta sürüklenen çocuk ...'in isteği üzerine olay tarihlerinde adına kargodan gelen eşyaları, kargodan alıp suçta sürüklenen çocuğa verdiğini, daha sonra ...'in başkalarının kredi kartı ile benzer işlemler yaptığını öğrendiğini belirtmesi, suçta sürüklenen çocuk ...'in savunmasında; teyzesinin oğlu ... ile

birlikte söz konusu eylemi gerçekleştirdiğini, o tarihte facebook sosyal paylaşım sitesi üzerinde, belli sayfalarda vatandaşların kredi kartı bilgilerinin paylaşıldığını, kendisi ve ...'in bu kredi kartı bilgileri ile internette çeşitli sitelerde alışveriş yaptıklarını belirterek suçlamayı kabul etmesi nedenleriyle suça sürüklenen çocuğun bilişim sistemi veya sistemdeki verilere zarar vermek suretiyle haksız çıkar sağlama suçunu işlediği kabul edilmiştir.

B. Bölge Adliye Mahkemesinin Kabulü

Suçta sürüklenen çocuğun sabit görülen fiilinin başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçunu oluşturduğu ve suça sürüklenen çocuğun 12-15 yaş grubu içerisinde yer aldığı, hakkında verilen para cezasının ertelenemeyeceğinin gözetilmemesi, hapis cezasının alt sınırdan tayin edilmesine rağmen adli para cezasında gerekçe gösterilmeksizin alt sınırdan uzaklaşarak ceza belirlenmesinin usul ve kanuna aykırı belirtilerek suça sürüklenen çocuk hakkında ilk derece mahkemesince bilişim sistemi veya sistemdeki verilere zarar vermek suretiyle haksız çıkar sağlama suçundan kurulan mahkumiyet hükmü kaldırılarak başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan mahkumiyetine karar verilmiştir.

IV. GEREKÇE

A-Suçta sürüklenen çocuk müdafinin 1 nolu temyiz sebebi yönünden;

Oluşa ve dosya kapsamına göre; olay tarihinde suça sürüklenen çocuğun, şikayetçiye ait Türkiye İş Bankası'ndan verilme kredi kartı bilgilerini ele geçirerek şikayetçinin bilgisi ve rızası dışında sırasıyla ... Vakfı'ndan 5 TL, ...com.tr' den 230,75 TL, ...com' dan 1904,39 TL ve 29,48 TL, Turkcell 3D Data Yüklemeden 25 TL, ...org.tr' den ayrı ayrı 3000'er TL olmak üzere toplam 5.194,62 TL'lik harcama işlemleri gerçekleştirdiği ve şikayetçinin harcamalara ilişkin bilgilendirme mesajı üzerine olaydan haberdar olduğu somut olayda; Suça sürüklenen çocuğun ikrar içeren savunması,...'nün olayın oluş şekline dair suça sürüklenen çocuğun savunmasıyla doğrulanıp desteklenen tutarlı anlatımı, ... Elektronik A.Ş' ye ait yazı cevabında mağdura ait kredi kartı bilgisi kullanılarak satın alınan ürünü teslim alacak ve adına fatura düzenlenen kişinin ... olduğu, suça sürüklenen çocuk hakkında düzenlenen ATK 6. İhtisas Kurulu raporundaki tespitler dikkate alındığında; fiilin suça sürüklenen çocuk tarafından gerçekleştirildiği sabit görülmüş ve suça sürüklenen çocuk müdafinin 1 nolu temyiz itirazı reddedilmiştir.

B-Suçta sürüklenen çocuk müdafinin 2 nolu temyiz sebebi ve suça sürüklenen çocuğun temyiz sebebi yönünden;

1-5237 sayılı Kanun'un 245 inci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen kredi kartını kötüye kullanma suçunun oluşabilmesi için başkasına ait kredi kartı ya da kart bilgileri kullanılarak menfaat sağlanması gerekmekte olup, Somut olayda; şikayetçinin aşamalarda olay tarihi olan 16.07.2015 günü kredi kartı bilgilerinin kullanıldığına dair cep telefonuna ... Bankası A.Ş. tarafından gönderilen bilgilendirme mesajı üzerine işlemleri iptal ettirdiğini beyan etmesi, ... Bankası A.Ş' nin 08.01.2016 tarihli yazı ekinde suça konu kart bilgileriyle yapılan harcamaların kredi kartına iade edildiğinin belirtilmesi, kredi kartıyla yapılan harcamalara konu ürünlerin teslim edilip edilmediğine dair teslimat belgesi veya herhangi bir belgenin bulunup bulunmadığının araştırılmaması karşısında; ... Bankası A.Ş' ye yazı yazılarak 16.07.2015 tarihinde şikayetçinin kredi kartından yapılan harcamaların hangi tarihte iptal edildiğinin sorulması, harcamaların gerçekleştirildiği internet sitelerinden alışverişe konu ürünlerin teslim edilip edilmediği, edilmiş ise teslimata dair belge veya bilgilerin araştırılması ve bu şekilde suça sürüklenen çocuk tarafından menfaatin sağlanıp sağlanmadığı tespit

edildikten sonra sonucuna göre suça sürüklenen çocuk hakkında teşebbüs hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına tartışılmadan eksik araştırma ile yazılı şekilde hüküm kurulması,

2- Suça sürüklenen çocuğun aynı suç işleme kararının icrası kapsamında suça konu kredi kartı bilgileriyle farklı internet sitelerinden harcama işlemi gerçekleştirmesi nedeniyle hakkında verilen cezada 5237 sayılı Kanun'un 43 üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince zincirleme suç hükümlerinin uygulanmaması suretiyle eksik ceza tayini,

3- 5271 sayılı Kanun'un 283 üncü maddesinin birinci fıkrasında "İstinaf yoluna yalnız sanık lehine başvurulmuşsa, yeniden verilen hüküm, önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır olamaz" düzenlemesine yer verilmiştir. İlk derece Mahkemesince suça sürüklenen çocuk hakkında 1 yıl 4 ay hapis ve 400 TL adli para cezasına ve hapis cezasının ertelenmesine karar verildiği, bu kararın suça sürüklenen çocuk tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince daha az cezayı içeren 1 yıl 3 ay hapis ve 20 TL adli para cezasına karar verildiği gözetilmeden; somut olayda şartları oluşmayan kazanılmış hak hükümleri uygulanarak suça sürüklenen çocuk hakkında eksik ceza tayin edilmesi hukuka aykırı bulunmuştur.

V. KARAR

Gerekçe bölümünün B bendinde açıklanan nedenlerle suça sürüklenen çocuk ve müdafinin temyiz istemleri yerinde görüldüğünden İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 26. Ceza Dairesinin, 07.12.2022 tarihli ve 2021/1126 Esas, 2022/2368 Karar sayılı kararının 5271 sayılı Kanun'un 302 nci maddesinin ikinci fıkrası ve aynı Kanun'un 307 nci maddesinin 5 inci fıkrası uyarınca kazanılmış hakkı saklı tutularak Tebliğnameye aykırı olarak, oy birliğiyle BOZULMASINA,

Dava dosyasının, 5271 sayılı Kanun'un 304 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 26. Ceza Dairesine gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 11.09.2024 tarihinde karar verildi.

Ek 4: Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 2024/362 E., 2024/4092 K.

MAHKEMESİ: Ağır Ceza Mahkemesi

SUÇ: Başkasına ait banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suretiyle yarar sağlama

HÜKÜM: Mahkûmiyet

Suçta sürüklenen çocuk hakkında kurulan hükmün; karar tarihi itibarıyla 6723 sayılı Kanun'un 33 üncü maddesiyle değişik 5320 sayılı Kanun'un 8 inci maddesi gereği yürürlükte bulunan 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun (1412 sayılı Kanun) 305 inci maddesi gereği temyiz edilebilir olduğu, karar tarihinde yürürlükte bulunan 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 260 ıncı maddesinin birinci fıkrası gereği temyiz edenin hükmü temyize hak ve yetkisinin bulunduğu, 1412 sayılı Kanun'un 310 uncu maddesi gereği temyiz isteğinin süresinde olduğu, aynı Kanun'un 317 nci maddesi gereği temyiz isteğinin reddini gerektirir bir durumun bulunmadığı yapılan ön inceleme neticesinde tespit edilmekle, gereği düşünüldü:

I. HUKUKÎ SÜREÇ

1.Sakarya Cumhuriyet Başsavcılığını n02.04.2015 tarihli iddianamesi ile suça sürüklenen çocuk hakkında zincirleme şekilde nitelikli dolandırıcılık suçundan dava açılmıştır.

2. Sakarya 2.Ağır Ceza Mahkemesinin, 07.04.2016 tarihli kararı ile suça sürüklenen

çocuk hakkında başkasına ait banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan mahkumiyet kararı verilmiştir.

II. TEMYİZ SEBEPLERİ

Suçta sürüklenen çocuk müdafinin temyiz istemi, atılı suçu işlediğine dair yeterli delil olmadığı, lehe hükümlerin uygulanmamasının usul ve kanuna aykırı olduğu ve benzeri nedenlere ilişkindir.

III. OLAY VE OLGULAR

Dava konusu olay, suçta sürüklenen çocuk ...'ın, ... 'nin kimlik bilgisi ile 'ya ait kredi kartı ile katılan ...'e ait internet sitesinden 14.11.2014 tarihinde 741,33TL değerinde notebook satın aldığı, ürünü 17.11.2014 tarihinde kargo firmasından teslim aldığı, yine 'nin kimlik bilgisi ile 'ye ait kredi kartı ile katılana ait internet sitesinden 19.11.2014 tarihinde 1.501,8TL değerinde notebook satın aldığı, 22.11.2014 tarihinde kargo firmasından teslim aldığı, ... 'nin kimlik bilgisi ile 'ye ait kredi kartı ile katılana ait internet sitesinden 24.11.2014 tarihinde 3.392,35 TL değerinde notebook satın aldığı, ancak ürün teslim almadığı, suçta sürüklenen çocuğun internet üzerinden gerçeğe aykırı bilgiler kullanarak alışveriş yapmak suretiyle katılan ...'i dolandırdığı, suçta sürüklenen çocuğun böylece zincirleme şekilde bilişim sistemleri banka veya kredi kurumlarını araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçunu işlediği iddiasına ilişkindir.

IV. GEREKÇE

Suçta sürüklenen çocuk ...'ın kart sahipleri ve 'ye ait kredi kart bilgileri harcama yapmak suretiyle her kart sahibi mağdura karşı atılı suçu ayrı ayrı işlediği halde kart sahibi mağdurlardan sadece 'ya başkasına ait banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suretiyle yarar sağlama suçunu işlemesi nedeniyle tek hüküm kurulması ve suçta sürüklenen çocuk hakkında hapis cezası yanında doğrudan uygulanan adli para cezasına ilişkin hesap hatası sonucu eksik ceza tayini aleyhe temyiz olmadığından bozma nedeni yapılmamıştır.

Oluşa ve tüm dosya kapsamına göre suçta sürüklenen çocuğun 'ya ait kredi kart bilgileri ile internet üzerinden alışveriş yaptığı ve alışverişe konu ürünü teslim alarak başkasına ait banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suretiyle yarar sağlama suçunu işlediği anlaşılmakla yargılama sürecindeki işlemlerin usul ve kanuna uygun olarak yapıldığı, aşamalarda ileri sürülen iddia ve savunmaların toplanan tüm delillerle birlikte gerekçeli kararda gösterilip tartışıldığı, eylemin suçta sürüklenen çocuk tarafından gerçekleştirildiğinin saptandığı, vicdanî kanının dosya içindeki belge ve bilgilerle uyumlu olarak kesin verilere dayandırıldığı, eyleme uyan suç vasfı ile yaptırımların doğru biçimde belirlendiği anlaşıldığından, suçta sürüklenen çocuk müdafinin yerinde görülmeleyen diğer temyiz sebepleri de reddedilmiştir.

Suçta sürüklenen çocuğun adli sicil kaydı, suçun işlenmesindeki özellikler itibari ile tekrar suç işlemekten çekineceği yönünde kanaat oluşturmayan suçta sürüklenen çocuk hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması ve hapis cezasının ertelenmesi hükümlerinin uygulanmamasına yönelik mahkemenin takdirinde bir isabetsizlik görülmemiştir.

V. KARAR

Gerekçe bölümünde açıklanan nedenlerle Sakarya 2.Ağır Ceza Mahkemesinin, 07.04.2016 tarihli ve ... Karar sayılı kararında suçta sürüklenen çocuk müdafii tarafından öne sürülen temyiz sebepleri ve dikkate alınan sair hususlar yönünden herhangi bir hukuka aykırılık görülmediğinden, suçta sürüklenen çocuk müdafinin temyiz sebeplerinin reddiyle hükmün, Tebliğname'ye uygun olarak, oy birliğiyle ONANMASINA,

Dava dosyasının, Mahkemesine gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 14.05.2024 tarihinde karar verildi.

Ek 5: Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 2023/1277 E., 2024/1094 K.

MAHKEMESİ: Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Dairesi, 2022/2221 E, 2023/78 K.
İLK DERECE MAHKEMESİ: Asliye Ceza Mahkemesi

SUÇ: Başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçu.

İlk Derece Mahkemesince verilen hükme yönelik istinaf incelemesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesi tarafından verilen kararın; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (5271 sayılı Kanun'un) 286 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca temyiz edilebilir olduğu, 260 ncı maddesinin birinci fıkrası gereği temyiz edenin hükmü temyize hak ve yetkisinin bulunduğu, 291 inci maddesinin birinci fıkrası gereği temyiz isteminin süresinde olduğu, 294 üncü maddesinin birinci fıkrası gereği temyiz dilekçesinde temyiz sebeplerine yer verildiği, 298 inci maddesinin birinci fıkrası gereği temyiz isteminin reddini gerektirir bir durumun bulunmadığı yapılan ön inceleme neticesinde tespit edilmiştir.

I. HUKUKÎ SÜREÇ

1. Gerede Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 04.08.2016 tarihli iddianamesi ile suça sürüklenen çocuk hakkında, başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan cezalandırılması istemiyle dava açılmıştır.

2. Gerede Asliye Ceza Mahkemesi'nin, 06.12.2018 tarihli kararı ile suça sürüklenen çocuk hakkında başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan suçun unsurlarının oluşmadığı 5271 sayılı Kanun'un 223 üncü maddesinin ikinci fıkrasının a bendi gereğince beraatine karar verilmiştir.

3. Gerede Asliye Ceza Mahkemesi'nin 06.12.2018 tarihli kararının Cumhuriyet savcısı tarafından istinaf edilmesi üzerine suça sürüklenen çocuğun Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 8. Ceza Dairesi'nin 12.11.2019 tarihli kararı ile başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlamaya teşebbüs suçundan 5 ay hapis ve 20 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına, hükmolunan bu cezanın 5271 sayılı Kanun'un 231 inci maddesinin beşinci fıkrası ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 23 üncü maddesinin birinci fıkrası gereği hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilerek 3 yıl denetim süresinin belirlenmesine karar verilmiş ve bu karara yapılan itirazın reddi ile 04.12.2019 tarihinde kesinleşmiştir.

4. Suça sürüklenen çocuk hakkında uygulanan 3 yıllık denetim süresi içerisinde, kasten yeni bir suç işlemesi nedeniyle Gebze 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nin, 13.01.2022 tarihli ... kararı ile ihbarda bulunulması üzerine Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 8. Ceza Dairesi'nin 12.11.2019 tarihli kararı ile suça sürüklenen çocuk hakkında kurulan hüküm açıklanarak, başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlamaya teşebbüs suçundan 5 ay hapis ve 20 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

II. TEMYİZ SEBEPLERİ

Suçta sürüklenen çocuk müdafinin temyiz istemi;

- 1-Suçun maddi ve manevi unsurunun oluşmadığına,
- 2- Kararın usul ve kanuna aykırı olduğuna,

3- Suça sürüklenen çocuk hakkında verilen cezanın 5237 sayılı Kanun'un 51 inci maddesi gereğince ertelenmesi gerektiğine ilişkindir.

III. OLAY VE OLGULAR

Temyizin kapsamına göre;

A. İlk Derece Mahkemesinin Kabulü

1.Dava konusu olay; katılana ait kredi kartı bilgilerinin internette bir takım paylaşım sitelerinde paylaşıldığını gören suça sürüklenen çocuğun bu kredi kartı bilgilerini ele geçirerek katılanın bilgisi ve rızası dışında n11.com isimli internet sitesinden 12.99 TL'lik alışveriş gerçekleştirmek suretiyle başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçunu işlediği iddiasına ilişkindir.

2. Katılana ait kredi kartından yapılan harcamaları gösterir listede; 18.10.2014'te saat 12:00'da n11.com isimli siteden yapılmak istenen 12.99 TL'lik alışverişin kayıp kart-red statüsünde olduğu belirtilmiştir.

3. Katılana ... Bankası A.Ş'den verilme 4543 ...5341 nolu kredi kartına ait 2010 yılı Ekim ayı hesap ekstresinin incelenmesinde 12.99 TL'lik harcamasının bulunmadığı tespit edilmiştir.

4. D... Ticaret ve Bilişim Hizmetleri A.Ş'nin 24.12.2014 tarihli yazı cevabında; n11.com isimli alışveriş sitesinden 18.10.2014 tarihinde saat 12:00'da 12.99 TL'lik Atatürk imzalı köstekli cep saati siparişi verildiği, kargo ve fatura adresinin ... olarak belirtildiği, kargo ve fatura adresinin; ...olarak belirtildiği, alışveriş durumunda "geçersiz" ibaresine yer verildiği görülmüştür.

5. ... A.Ş' nin 13.05.2015 tarihli yazı cevabında; n11.com isimli firmadan suça konu alışverişin gerçekleştirdiği belirtilen 88*****129 nolu IP'nin ... adına kayıtlı olduğu, bağlantı tarihinin 18.10.2014 günü saat 11:35 ile 19.10.2014 günü saat 09:49 arasında gerçekleştiği tespit edilmiştir.

6. Suça sürüklenen çocuğa ait nüfus kaydında ...'ın suça sürüklenen çocuğun babası olduğu görülmüştür.

7. Adli Tıp Kurumu Kocaeli Şube Müdürlüğü'nün 24.11.2017 tarihli raporunda; suça sürüklenen çocuğun 18.10.2014 tarihinde işlediği iddia olunan banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama fiilinin hukuki anlam ve sonuçlarını algıladığı, davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmiş olduğu kanaatine varıldığı tespit edilmiştir.

8. 04.08.2017 tarihli bilirkişi raporunda; suça sürüklenen çocuğun kullandığı 882*****29 IP nolu bilgisayardan n11.com'dan suça sürüklenen çocuğun sipariş verdiği tespitine yer verilmiştir.

9.Katılan beyanında; kredi kartı bilgileri kullanılarak n11.com isimli internet sitesinden alışveriş yapıldığını ...Bankası A.Ş'den cep telefonuna mesaj gönderilmesi üzerine haberdar olduğunu, olay tarihinde kredi kartı bilgileriyle birden çok harcama yapıldığını, zararlarının n11.com ve katılan banka tarafından karşılandığını belirtmiştir.

10. Suça sürüklenen çocuk müdafii huzurunda savunmasında; internette oyun oynadığı sırada oyun hilelerini araştırırken alborac.com isimli siteye yönlendirildiğini, çeviri yardımıyla bu siteye girdiğini, Türk kullanıcısının paylaşımlarını ve forumdaki paylaşımda linkler gördüğünü, linklerden birini tıkladığında alışveriş yapılmış ve tüm bilgiler girilmiş halde ekranın çıktığını, kendisinin sadece adres ve kimlik bilgilerini girdiğini, kendisine herhangi bir ürün teslim edilmediğini, suç işleme kastıyla hareket etmediğini beyan ederek suçlamayı kabul etmemiştir.

11. Sanık savunmasında; katılanlar ve mağduru tanımadığını, olay tarihinde ATM cihazına kopyalama aparatı takmadığını ve banka kartlarını kopyalamadığını beyan ederek suçlamaları kabul etmemiştir.

12.Mahkemece; suça sürüklenen çocuğun yaşının verdiği tecrübesizlikle reklam yönlendirmesi sonucu katılanı zarara uğratacağını bilmeden ve katılanı zarara uğratmayı istemeden olayın yaşandığı ve suça sürüklenen çocuğun üzerine atılı suçun manevi unsurunun oluşmadığı gerekçesiyle beraatine karar verilmiştir.

B. Bölge Adliye Mahkemesi Kabulü

Suçta sürüklenen çocuğun ikrar içeren savunması, katılanın şikayeti, D... A.Ş' nin yazı cevabı, Adli Tıp Kurumu raporu ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde suça sürüklenen çocuğun üzerine atılı suçu işlediğinin sait olduğu anlaşıldığından suça sürüklenen çocuk hakkında verilen beraat hükmünün kaldırılarak başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlamaya teşebbüs suçundan mahkumiyetine karar verilmiştir.

IV. GEREKÇE

Somut olayda; 18.10.2014 günü suça konu katılana ait kredi kartı bilgisiyle harcama yapılmak istenen n11.com isimli firmanın yazı cevabında alışveriş durumunun "geçersiz" ,katılana ait kredi kartından yapılan harcamaları gösterir listede 12.99 TL'lik alışverişin "kayıp kart-red" statüsünde olduklarının belirtilmesi, katılanın sunduğu ve ... Bankası ile n11.com isimli site tarafından karşılandığını beyan ettiği zarar ve elde edilmek istenen haksız menfaati gösterir listede suça konu alışverişin bulunmaması, suça sürüklenen çocuğun da kendisine ürün gönderilmediğine ve bu nedenle maddi menfaati elde etmediğine dair savunması, 04.08.2017 tarihli bilirkişi raporunda; suça sürüklenen çocuğun kullandığı 882*****29 IP nolu bilgisayardan n11.com'dan suça sürüklenen çocuğun sipariş verdiği tespitine yer verilmemesi karşısında;

Olay günü suça sürüklenen çocuğun n11.com isimli alışveriş sitesinden gerçekleştirmek istediği işlemin "geçersiz" veya "kayıp kart-red" statüsünde bulunması sebebinin kredi kartının bağlı olduğu ... Bankası A.Ş' den sorularak, suça konu kredi kartının suç tarih ve saati itibarıyla kullanıma açık olup olmadığı araştırılıp, iptal edilmesi nedeniyle kullanılmasının imkansız hale gelmesinden dolayı karta el konulduğu takdirde işlenemez suç hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağının değerlendirilmesi gerekirken eksik incelemeye dayanarak yazılı şekilde hüküm kurulması,

Kabule göre de;

Adli sicil kaydında kasıtlı suçtan mahkumiyet hükmü bulunmayan ve suç tarihinde 18 yaşından küçük olan suça sürüklenen çocuğa verilen kısa süreli hapis cezasının 5237 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca aynı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen seçenek yaptırım ya da tedbirlerden birine çevrilmesinin kanunen zorunlu olduğunun gözetilmemesi hukuka aykırı bulunmuştur.

V. KARAR

Gerekçe bölümünde açıklanan nedenlerle suça sürüklenen çocuk müdafinin temyiz istemi yerinde görüldüğünden Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 8. Ceza Dairesi'nin 12.11.2019 tarihli kararının 5271 sayılı Kanun'un 302 nci maddesinin ikinci fıkrası gereği, Tebliğname'ye uygun olarak, oy birliğiyle BOZULMASINA,

Dava dosyasının, 5271 sayılı Kanun'un 304 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi uyarınca takdiren Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 8. Ceza Dairesine gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 08.02.2024 tarihinde karar verildi.

Ek 6: Yargıtay 8.Ceza Dairesi, 2021/10223 E., 2023/10023 K.

MAHKEMESİ: Çocuk Mahkemesi

SUÇ: Başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama

HÜKÜM: Mahkûmiyet

Suçta sürüklenen çocuk hakkında kurulan hükmün; karar tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan usul hükümleri gereği temyiz edilebilir olduğu, temyiz edenin hükmü temyize hak ve yetkisinin bulunduğu, temyiz isteğinin, sanığın bilinen adreslerine çıkartılan tebligatların usulüne uygun olmadığı anlaşıldığından, süresinde olduğu ve reddini gerektirir bir durumun bulunmadığı yapılan ön inceleme neticesinde tespit edilmekle, gereği düşünüldü:

I. HUKUKÎ SÜREÇ

1.İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından düzenlenen 17.12.2014 tarihli iddianame ile suça sürüklenen çocuk hakkında başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan cezalandırılması istemiyle dava açılmıştır.

2.İstanbul 7. Çocuk Mahkemesinin, 09.06.2016 tarihli kararı ile suça sürüklenen çocuk hakkında başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan 1 yıl 1 ay 10 gün hapis ve 660,00 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

II. TEMYİZ SEBEPLERİ

Suçta sürüklenen çocuk müdafinin temyiz isteği, suçun unsurlarının oluşmadığına, suçun teşebbüs aşamasında kaldığına, cezalandırmaya yeterli delil bulunmadığına, beraat kararı verilmesi gerektiğine, etkin pişmanlık hükümlerinin ve lehe hükümlerin uygulanmadığına ilişkindir.

III. OLAY VE OLGULAR

Dava konusu olay, suça sürüklenen çocuğun mağdura ait kredi kartı bilgilerini, mağdurun rızası dışından ele geçirip kullanarak internet üzerinden alışveriş yapıp başkaları adına düzenlenmiş kimlik bilgilerini kullanıp kargo şirketi şubesine gidip alışveriş ürünlerini teslim almaya çalışmak suretiyle başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçunu işlediği iddiasına ilişkindir.

IV. GEREKÇE

... isimli kişinin kredi kartı kullanılarak 05.10.2014 tarihinde, 3.888,09 TL tutarında yapılan alışveriş nedeniyle de İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından düzenlenen 17.12.2014 tarihli iddianame ile suça sürüklenen çocuk hakkında dava açıldığı ancak hüküm kurulmadığı anlaşılmakla, söz konusu eylem bakımından suça sürüklenen çocuk hakkında zamanaşımı süresi içerisinde hüküm kurulması mümkün görülmüştür.

Suçta sürüklenen çocuk müdafii tarafından sunulan temyiz dilekçesinin, içeriğine göre suça sürüklenen çocuk hakkında kişisel verilerin hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi suçundan kurulan beraat kararının gerekçesine yönelik olmadığı, hükmü temyiz etmekte hukuki menfaati bulunmadığı ve resmi belgede sahtecilik suçundan suça sürüklenen çocuk hakkında dava açılmasına karşın hüküm kurulması unutulmakla birlikte, bu suç bakımından 5 yıl 4 aylık olağan dava zamanaşımı süresinin suça sürüklenen çocuğun kovuşturma aşamasında 20.01.2015'te alınan ilk savunma tarihinden temyiz inceleme tarihine kadar dolduğu belirlenerek yapılan incelemede:

1.Olayın intikal şekli ve zamanı, banka cevabi yazıları, suça sürüklenen çocuğun aşamalarda savunmaları, 29.06.2015 tarihli bilirkişi raporu, kargo şirketi çalışanı

Y.K'nın beyanları, ...Bilişim A.Ş. cevabi yazısı, suça sürüklenen çocuğun ikinci kez kargo almaya geldiğinde kolluk görevlileri tarafından yakalandıktan sonra tutulan 09.10.2014 tarih ve 19.45 saatli tutanak ve tüm dosya kapsamına göre, yargılama sürecindeki işlemlerin usûl ve kanuna uygun olarak yapıldığı, aşamalarda ileri sürülen iddia ve savunmaların toplanan tüm delillerle birlikte gerekçeli kararda gösterilip tartışıldığı, eylemin sanık tarafından gerçekleştirildiğinin saptandığı, vicdanî kanının dosya içindeki belge ve bilgilerle uyumlu olarak kesin verilere dayandırıldığı, eyleme uyan suç vasfının ve yaptırımının doğru biçimde belirlendiği görülmekle, sanık müdafinin suçun unsurlarının oluşmadığına, cezalandırmaya yeterli delil bulunmadığına, beraat kararı verilmesi gerektiğine, etkin pişmanlık hükümlerinin ve lehe hükümlerin uygulanmadığına yönelik temyiz itirazları reddedilmiştir.

Bununla birlikte, ... Bilişim A.Ş tarafından gönderilen mail içeriği ve tüm dava dosyası kapsamına göre, suça sürüklenen çocuğun 23.09.2014 tarihinde mağdur ...'ın kredi kartı bilgileri kullanılarak satın alınan ürünleri kargo şirketine gelip teslim almak istediğini söylediği ancak kargoların henüz gelmediğinin söylenmesi üzerine suça sürüklenen çocuğun ürünleri almadan oradan ayrıldığı, sonrasında da ürünlerin satın alınmasına ilişkin işlemin iptal edildiği anlaşılmakla, elde edilmek istenen menfaatin gerçekleşmediği, dolayısıyla suçun teşebbüs aşamasında kaldığı gözetilmeden, suça sürüklenen çocuk hakkında yazılı şekilde tamamlanmış suçtan hüküm kurulması,

2. Başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan hüküm kurulurken, temel hapis cezası alt sınırdan tayin edildiği halde, aynı gerekçelerle adli para cezasına esas birim gün sayısının, alt sınırın üstünde belirlenerek hükümde çelişkiye neden olunması hukuka aykırı bulunmuştur.

V. KARAR

Gerekçe bölümünde açıklanan nedenlerle İstanbul 7. Çocuk Mahkemesinin 09.06.2016 tarihli, ... kararına yönelik suça sürüklenen çocuk müdafinin temyiz isteği yerinde görüldüğünden hükmün, 1412 sayılı Kanun'un 321 inci maddesi gereği, Tebliğnameye uygun olarak, oy birliğiyle BOZULMASINA,

Dava dosyasının, Mahkemesine gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 14.12.2023 tarihinde karar verildi.

Ek 7: Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 2021/847 E., 2023/7516 K.

MAHKEMESİ: Asliye Ceza Mahkemesi

SUÇ: Başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama.

HÜKÜM: Mahkûmiyet

Sanıklar hakkında kurulan hükümlerin; karar tarihi itibarıyla temyiz edilebilir olduğu, karar tarihinde yürürlükte bulunan usul hükümlerine göre temyiz edenlerin hükmü temyize hak ve yetkilerinin bulunduğu, temyiz isteklerinin süresinde olduğu ve reddini gerektirir bir durumun bulunmadığı yapılan ön inceleme neticesinde tespit edilmekle gereği düşünüldü:

I. HUKUKÎ SÜREÇ

1.Adana Cumhuriyet Başsavcılığı'nın, 26.04.2013 ve 10.05.2013 tarihli iddianameleri ile sanık ve suça sürüklenen çocuk hakkında başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan dava açılmıştır.

2. Adana 11. Asliye Ceza Mahkemesinin, 03.02.2016 tarihli kararı ile sanık ve suçta sürüklenen çocuk hakkında başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan mahkûmiyet kararı verilmiştir.

II. TEMYİZ SEBEPLERİ

1.Suçta sürüklenen çocuk müdafinin temyiz isteği; suçun unsurlarının oluşmadığına, suçta sürüklenen çocuğun suç işleme kastı bulunmadığına, katılanların zararı olmadığına,

2.Sanığın temyiz isteği; hükmün hakkaniyete aykırı olduğuna ve suç işleme kastı olmadığına ilişkindir.

III. OLAY VE OLGULAR

1.Dava konusu olay; sanık ... ile suçta sürüklenen çocuk ...'in eylem ve fikir birliği içerisinde müştekilere ait kredi kartı bilgilerini ele geçirerek www com isimli internet sitesinden birden fazla kullanmak suretiyle sinema bileti aldıkları ve bu biletleri satmak suretiyle menfaat temin ettikleri iddiasına ilişkindir.

2. Adli Bilişim Büro Amirliği inceleme raporu, Yapı Kredi ve Finansbank yazıları, 04.03.2015 tarihli bilirkişi raporu dosyadadır.

3. Sanık ve suçta sürüklenen çocuk suçunu ikrar etmiştir.

IV. GEREKÇE

Çocuk Koruma Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğin 20/1-7. maddesi ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 35 inci maddesi uyarınca; fiil işlendiği sırada 15 yaşını doldurmuş olup da 18 yaşını doldurmamış çocukların işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin olup olmadığının takdiri bakımından, sosyal yönden inceleme yaptırılmasının gerekli olduğu, mahkemece sosyal inceleme raporuna gerek görülmediği takdirde ise gerekçesinin kararda gösterilmesinin zorunlu olduğu, buna karşın mahkemece suç tarihinde 15-18 yaş grubunda olan suçta sürüklenen çocuk hakkında bu rapor aldırılmadığı gibi bu hususta herhangi bir gerekçe de gösterilmeden hüküm kurulmuş ise de suçta sürüklenen çocuğun dosyaya yansıyan fiilleri, kişiliği de dikkate alındığında temyiz inceleme tarihi itibariyle 27 yaşında olduğu, belirtilen eksikliğin telafisinin suçta sürüklenen çocuğun yaşı itibariyle imkansız bulunduğu ve muhakemeye bir katkı sağlamayacağı anlaşıldığından bozma nedeni yapılmamıştır.

Dosyadaki olgular, banka yazıları, bilirkişi raporları, müşteki ve katılan beyanları ile sanıkların ikrarları dikkate alındığında, sanık ... ile suçta sürüklenen çocuk ...'in fikir ve eylem birliği içerisinde hareket ederek katılan ... ve şikayetçiler ... ve ...'a ait kredi kartı bilgilerini ele geçirdikleri, alışveriş merkezinde bulunan sinemaya gelerek ... AVM'ye ait bilgisayardan, katılan ... Bilgi İletişim Sistemleri Ltd. Şti.'ye ait internet sitesine girerek, katılan ... Yıldız'ın ... Bankası'na ait 4506****9281 numaralı kredi kartı ile ...ismine 4 adet, şikayetçi ...'ın ... Bankasına ait 4912****0718 numaralı kredi kartı ile ...ismine 5 adet ve katılan ...'nın ...bank'a ait 4022****3372 numaralı kredi kartı ile ..., ... ve ...ismine 8 adet sinema bileti aldıkları, sanık ve suçta sürüklenen çocuğun internet üzerinden almış oldukları biletleri sinema önüne gelen müşterilere daha düşük fiyatta sattıkları sırada yakalandıkları, sanık ve suçta sürüklenen çocuğun yapılan üst aramalarında ele geçirilen cep telefonu ve flash belleğin incelenmesi ile sanık ... ve suçta sürüklenen çocuk ...'ın \"... Koruma Vakfı Türkiye Şubesi\" ne ait web sitesinin veri tabanından elde edilen bağışçılara ait kredi kartı bilgilerini kullanarak www.....com adresinden sinema bileti satın aldıkları, almış oldukları sinema biletlerini satarak maddi kazanç elde ettikleri anlaşılmakla; eyleme uyan suç vasfı ile yaptırımların doğru biçimde

belirlendiği anlaşıldığından, suça sürüklenen çocuk müdafii ve sanığın yerinde görülmeyen diğer temyiz sebepleri de reddedilmiştir.

V. KARAR

Gerekçe bölümünde açıklanan nedenlerle Adana 11. Asliye Ceza Mahkemesinin, 03.02.2016 tarihli kararında suça sürüklenen çocuk müdafii ve sanık tarafından öne sürülen temyiz sebepleri ve dikkate alınan sair hususlar yönünden herhangi bir hukuka aykırılık görülmediğinden suça sürüklenen çocuk müdafinin ve sanığın temyiz sebeplerinin reddiyle hükmün, Tebliğnameye kısmen uygun olarak, oy birliğiyle ONANMASINA,

Dava dosyasının, Mahkemesine gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 16.10.2023 tarihinde karar verildi.

Ek 8: Yargıtay 2. Ceza Dairesi, 2023/21010 E., 2023/5014 K.

MAHKEMESİ: Asliye Ceza Mahkemesi

SUÇ: Bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle hırsızlık

HÜKÜM: Mahkûmiyet

Bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle hırsızlık suçundan sanık ...'nın 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 142/2-e, 32/1 ve 62. maddeleri gereğince 1 yıl 4 ay 20 ... hapis cezası ile cezalandırılmasına, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231/5. maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair Samsun 6. Asliye Ceza Mahkemesinin 10/04/2018 tarihli ve 2017/369 Esas, 2018/188 Karar sayılı kararının 10/09/2018 tarihinde kesinleşmesini müteakip, sanığın denetim süresi içerisinde 12/11/2019 tarihinde işlediği 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun'a muhalefet suçundan mahkum edildiğinin ihbar edilmesi üzerine, hükmün açıklanması ile sanığın 5237 sayılı Kanun'un 142/2-e, 32/1 ve 62. maddeleri gereğince 1 yıl 4 ay 20 ... hapis cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Samsun 6. Asliye Ceza Mahkemesinin 23/11/2021 tarihli ...kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığınca verilen 12.05.2023 ... ve 94660652-105-55-19702-2022-Kyb sayılı kanun yararına bozma talebine dayanılarak dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 05.07.2023 ... ve 2023/60857 sayılı tebliğnamesiyle dairemize gönderilmekle okundu. Kanun yararına bozma isteyen tebliğnamede;

1- Kayden 14/10/1999 doğumlu olan sanık hakkında, Samsun Cumhuriyet Başsavcılığının 16/06/2017 tarihli ve 2017/5647 Esas sayılı iddianamesi ile kamu davası açıldığı, suç tarihinin ise iddianamede 2017 yılı olarak gösterildiği anlaşılmakla, 15-18 yaş grubunda olduğu anlaşılan sanık hakkında tayin olunan cezadan 5237 sayılı Kanun'un 31/3. maddesi gereğince indirim uygulanmamasında,

2- Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 20/11/2018 tarihli ve 2016/6-986 Esas, 2018/554 Karar sayılı içtihadında belirtildiği üzere Çocuk Koruma Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğin 20 ve 21. maddeleri ile 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 35. maddesi uyarınca; fiil işlendiği sırada 15-18 yaş grubu içerisinde bulunan suça sürüklenen çocuğun işlediği fiillerin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiillerle ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin olup olmadığının takdiri bakımından, mahkemece sosyal inceleme raporu alınmadan veya alınmaması durumunda gerekçesi kararda gösterilmeden yazılı şekilde hüküm kurulmasında,

3-Suçun işlendiği tarihte 18 yaşından ... bulunan sanık hakkındaki kamu davasına, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 26/1. maddesi uyarınca, Çocuk Mahkemesi tarafından bakılması gerektiğinden 5271 sayılı Kanun'un 3 ve 5. maddeleri uyarınca görevsizlik kararı verilerek dosyanın Çocuk Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekirken yargılamaya devamla yazılı şekilde hüküm kurulmasında, 4-5237 sayılı Kanun'un 53/4. maddesinde yer ... "Kısa süreli hapis cezası ertelenmiş veya fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz." şeklindeki düzenleme karşısında, fiili işlediği sırada 18 yaşını doldurmamış olan sanık hakkında, aynı Kanun'un 53/1. maddesinde belirtilen hak yoksunluklarına hükmedilmesinde isabet görülmediğinden 5271 sayılı Kanun'un 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu kanun yararına bozma talebine dayanılarak ihbar olunmuştur.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Katılanın ...Bank nezdinde bulunan kredi kartı bilgileri ele geçirilmek ve internet bankacılığı sistemi kullanılmak suretiyle katılanın kredi kartından hakkında ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilen tanık A.U.C.'nin Türkiye Katılım Bankası nezdinde bulunan TR(...) (...) (...) (0001) numaralı banka hesap numarasına 27.07.2016 günü saat 14.46-14.50 saatleri arasında 3.400,00 TL tutarındaki paranın EFT edilmesi, ancak söz konusu hesaba bloke konulması sebebiyle paranın çekilememesi şeklinde gerçekleşen olayda, katılanın kredi kartından rızası dışında EFT yoluyla havale yapıldığı, durumun anlaşılması üzerine tanık A.U.C.'nin hesabına bloke konulduğu ve suça sürüklenen çocuğun parayı çekemediği, ancak EFT ile sanığın fiilî hakimiyet alanına geçtiği ve suçun tamamlandığı, bu andan sonra suça sürüklenen çocuğun parayı bankadan çekememesinin suçun tamamlanmış olmasına etki etmeyeceği anlaşılmakla, suça sürüklenen çocuğun katılana yönelik eylemi tamamlandığı halde, teşebbüs hükümleri uygulanmak suretiyle eksik ceza tayini hususu da belirlenmiş olup, bu yönden de kanun yararına bozma isteminde bulunulup bulunulmayacağıın takdiri için dosyanın Adalet Bakanlığına sunulmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına GÖNDERİLMESİNE, 02.10.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Ek 9: Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 2020/16261 E., 2023/3942 K.

MAHKEMESİ: Çocuk Mahkemesi

SUÇ: Başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama.

HÜKÜM: Beraat

Suçta sürüklenen çocuk hakkında kurulan hükmün; karar tarihi itibarıyla uygulanan usul hükümleri gereği temyiz edilebilir olduğu, temyiz edenin hükmü temyize hak ve yetkisinin bulunduğu, temyiz isteğinin süresinde olduğu, temyiz isteğinin reddini gerektirir bir durumun bulunmadığı yapılan ön inceleme neticesinde tespit edilmekle, gereği düşünüldü:

I. HUKUKÎ SÜREÇ

1.İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 14.12.2012 tarihli iddianamesi ile suça sürüklenen çocuk hakkında başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan dava açılmıştır.

2. İstanbul 3. Çocuk Mahkemesinin, 29.12.2015 tarihli ve 2014/262 Esas, 2015/808 Karar sayılı kararı ile sanık hakkında başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçundan, beraat kararı verilmiştir.

II. TEMYİZ SEBEPLERİ

Katılan vekilinin temyiz isteği; eksik inceleme ile karar verildiği, dava dışı bir kişinin bu suçtan çok sayıda davası olması nedeniyle bu suç da onun işlediği yolunda kanaate ulaşılarak beraat verilmesinin yerinde olmadığı, cep telefonunu satın alan kişinin suçta sürüklenen çocuk olduğu ve satın alırken kullanılan kartın başkasına ait olduğu sabit olmakla atılı suçtan mahkumiyet yerine beraat kararı verilmesinin mümkün olmadığı ve benzerine ilişkindir.

III. OLAY VE OLGULAR

1. Dava konusu olay, mağdura ait kredi kartını her ne şekilde temin etti ise veya her ne şekilde ilişkilendirdi ise bilgisi ve rızası dışında kullanarak katılan şirket ... San.ve Tic. A.Ş. den 441,25 TL'lik alışveriş yaptığı ve evrak içindeki yurtiçi gönderi takip evrakından anlaşılacağı gibi ürünün kendisine teslim edildiği, suçta sürüklenen çocuğun böylece başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlama suçunu işlediği iddiasına ilişkindir.

2. Katılan vekili, başkasına ait kredi kart bilgileri kullanılarak internet üzerinden cep telefonu satın alındığı, ürünün teslim edildiği, kart sahibinin itirazı üzerine bankanın firmadan harcama bedelini tahsil ettiği, zarara uğradıklarından bahisle şikayetçi olmuştur.

3. X bank A.Ş. 12.01.2012 tarihli yazı cevabında, mağdur ...'a ait kartın herhangi bir hesaba bağlı olmadığı, 31.03.2011 tarihinde saat 23.11'de 441,25 TL ... iş yerinden satış yapıldığı, itiraz üzerine firma tarafından 31.05.2011 tarihinde iade yapıldığı belirtilerek hesap özeti gönderildiği anlaşılmıştır.

4. X... 31.03.2011 tarihli internet satış sözleşmesinde ... Bankası karşında No 8 Nizip adresi ile suçta sürüklenen çocuk ... adına ... GSM hattı ile 441,25 TL Nokia cep telefonu satışı yapıldığı işlemin sanal pos ile şifresiz yapıldığı bildirilmiştir.

5. Faturada yazılı olan siparişi teslim alacak kişi olarak gösterilen ...'nin GSM numaralarından ... numaralı cep telefonunun suç tarihindeki sahibinin kim olduğu ile ilgili yazılan yazıya cevap geldiği ... adlı bir şahsa ait olduğu bildirildiği ve onunla ilgili abonelik sözleşmesinin gönderildiği ... numaralı cep telefonunun da ... adlı bir şahsa ait olduğu ve onunla ilgili abonelik sözleşmesinin gönderildiği anlaşılmıştır.

6. Suçta sürüklenen çocuğun kuzeni olan tanık M.K. hakkında başkalarının kredi kartlarının kullanılması yolu ile menfaat sağlama, nitelikli dolandırıcılık suçundan Ankara 2.Ağır Ceza Mahkemesinin 2011/246 Esas sayılı dosyası ile dava açıldığı, onunla birlikte yargılanan sanıklardan birinin de ... olduğu, mahkemece şikayetçilerin kredi kartı bilgilerini ele geçirerek bunların hesaplarından harcama suretiyle 5237 sayılı Kanun'un 245 inci maddesindeki fiili birden fazla tekrarladıkları, nitelikli dolandırıcılık, müşterilerin kredi kartı bilgilerini hukuka aykırı olarak bilişim sistemlerine girerek elde edip kredi kartını kötüye kullanma suçlarından mahkumiyetlerine karar verildiği ayrıca aynı suçtan devam eden yargılamalarının bulunduğu anlaşılmıştır.

7. Suçta sürüklenen çocuk, kuzeni olan tanık M. K.'nin sadece geceleri eve geldiği ve internete girdiğini, bir gece kredi kartı numarasını istediği ancak vermediğini, bir gün de arkadaşının kendisi adına kargo göndereceğini bunu gidip almasını söylediğini, bu kargoyu alarak kendisine verdiğini, polislerin gelmesinden sonra M. K.'nin internetten bu şekilde işler yaptığını öğrendiğini beyan etmiştir.

IV. GEREKÇE

1. Sanık hakkında kurulan hükme yönelik temyiz sebeplerinin incelenmesinde, somut olayda suçta sürüklenen çocuğun kuzeni olan tanık M. K.'nin birlikte benzer suçtan yargılandığı ve mahkumiyet aldığı ...'ya ait cep telefonu numarası ve suçta sürüklenen

çocuğun ismi ile sipariş verdiği, siparişin suça sürüklenen çocuk tarafından teslim alındığı, suça sürüklenen çocuğun savunmasında alışverişi kendisinin yapmadığı, benzer suçlardan adli sicil kaydı olan kuzeni ... tarafından yapıldığı, kendisinden kargoyu teslim almasını istemesi üzere kargoyu teslim alıp kendisine verdiği yönündeki savunması üzerine mahkemece ... hakkında suç duyurusunda bulunulduğu anlaşılmakla suç duyurusu akıbeti araştırılarak, kamu davasının açıldığının tespiti halinde birleştirilmesi, birleştirmenin mümkün olmadığı takdirde dosyanın onaylı örneği alınmak suretiyle tüm delillerin birlikte değerlendirilerek sonucuna göre suça sürüklenen çocuğun hukuki durumunun takdir ve tayin edilmesi gerektiği gözetilmeden eksik araştırma ile yazılı şekilde hüküm kurulması hukuka aykırı bulunmuştur.

V. KARAR

Gerekçe bölümünde açıklanan nedenlerle İstanbul 3.Çocuk Mahkemesinin, 29.12.2015 tarihli ... kararına yönelik katılan vekilinin temyiz isteği yerinde görüldüğünden hükmün, 1412 sayılı Kanun'un 321 inci maddesi gereği, Tebliğnameye aykırı olarak, oy birliğiyle BOZULMASINA, Dava dosyasının, Mahkemesine gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 30.05.2023 tarihinde karar verildi.

Ek 10: Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2021/1911 E., 2021/6594 K.

MAHKEMESİ: Asliye Ceza Mahkemesi

SUÇLAR: Hakaret, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme, bilişim sistemine girme, tehdit, görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal.

HÜKÜMLER : 1- Sanık ... hakkında hakaret suçundan TCK'nın 125/2, 125/4, 62/1, 52/2-4, CMK'nın 231/5. maddeleri gereğince hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin karar 2- Sanık ...'ın iddianamede görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçu olarak nitelenen eylemi, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme kapsamında değerlendirilerek, değişen suç vasfına göre sanık ... hakkında TCK'nın 136/1, 62/1, CMK'nın 231/5. maddeleri gereğince hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin karar 3- Sanık ...'ın bilişim sistemine girme ve tehdit suçlarından CMK'nın 223/2-a maddesi gereğince ayrı ayrı beraatine ilişkin hükümler 4- Suça sürüklenen çocuk ...'ın hakaret, bilişim sistemine girme, görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçlarından CMK'nın 223/2-e maddesi gereğince ayrı ayrı beraatine ilişkin hükümler Hakaret ve verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçlarından sanık ... hakkında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin kararlar ile bilişim sistemine girme, tehdit suçlarından sanık ...'ın ve hakaret, bilişim sistemine girme, görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçlarından suça sürüklenen çocuk ...'ın beraatlerine ilişkin hükümler, katılan vekili tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü: A) Sanık ... hakkında hakaret ve verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçlarından verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin kararlara yönelik temyiz isteminin incelenmesinde; Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının, CMK'nın 231/12. maddesi uyarınca itiraz kanun yoluna tabi bulunduğu, aynı Kanun'un 264. maddesi uyarınca kabul edilebilir bir başvuruda mercide yanılmanın başvuranın hakkını ortadan kaldırmayacağı, mahkemece kararın temyize değil, itiraza tabi olduğu belirtilip, katılan vekilinin temyiz isteminin, itiraz mahiyetinde değerlendirilmesi için CMK'nın 264/2. maddesi uyarınca dosyanın merciine gönderildiği ve Denizli 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 26.11.2015 tarihli,

2015/950 değişik iş sayılı kararıyla katılan vekilinin itirazının reddine karar verildiği anlaşılmakla; dosyanın incelenmeksizin mahkemesine iadesinin temini için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE,

B) Sanık ...'ın bilişim sistemine girme ve tehdit suçlarından beraatine ilişkin hükümlere yönelik temyiz isteminin incelenmesinde; Sanık ...'ın kız arkadaşı olan suça sürüklenen çocuk ... ile aynı avukatlık bürosunda çalışan mağdur ... arasında uyuşmazlık olduğu dönemde, sanık ...'ın, mağdur ...'e ait facebook hesabı üzerinden, mağdur ...'e yönelik; "...Şunu unutmayın Kader ile çok mutluyuz, onu çok seviyorum, onu üzen her kim olursa olsun ızdırıp olurum, sakın bir daha kimse haddi olmayan şeye karışmasın, derdi olan varsa gelsin bana söylesin... umarım mesaj gideceği yere ulaşmıştır" biçiminde mesaj yazmak ve mağdur ...'e ait facebook hesabına giriş yapmak suretiyle bilişim sistemine girme ve tehdit suçlarını işlediğinin iddia edildiği olayda; Şikayet dilekçesinin kapsamı ve ekindeki internet çıktıları ile dosyada mevcut diğer delillere göre; tehdit suçunu oluşturduğu iddia edilen mesajın, sanık ...'ın kız arkadaşı olan suça sürüklenen çocuk ...'e ait facebook hesabındaki paylaşımın altına sanık ...'ın muhatabı belirsiz şekilde yaptığı yorum niteliğinde olması ve sanık ... mağdur ...'e ait facebook hesabı üzerinden değil, kendisinin açtığı facebook hesapları üzerinden paylaşımında bulunmuş olup, sanık ...'ın mağdur ...'e ait facebook hesabına giriş yapmaması nedeniyle sanık ...'a yüklenen bilişim sistemine girme ve tehdit suçlarının yasal unsurlarının oluşmamasından dolayı sanık ... hakkında CMK'nın 223/2-a maddesi gereğince beraat kararı verilmesine ilişkin yerel mahkemenin kabulünde bir isabetsizlik görülmemiştir. Yapılan yargılama sonunda, yüklenen fiillerin kanunda suç olarak tanımlanmamış olduğu gerekçeleri gösterilerek mahkemece kabul ve takdir kılınmış olduğundan, katılan vekilinin yasal olmayan gerekçelerle görevsiz mahkemece beraat kararı verildiğine, suç vasfına ilişkin temyiz itirazlarının reddiyle, beraate ilişkin hükümlerin isteme uygun olarak ONANMASINA, C) Suça sürüklenen çocuk ...'ın hakaret, bilişim sistemine girme ve görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçlarından beraatine ilişkin hükümlere yönelik temyiz isteminin incelenmesine gelince; Suça sürüklenen çocuk ...'e isnat edilen ve daha ağır bir suç oluşturma ihtimali bulunmayan eylemler, TCK'nın 125/2. maddesinde hakaret, TCK'nın 243/1. maddesinde bilişim sistemine girme ve TCK'nın 134/2. maddesinde özel hayatın gizliliğini ihlal başlığı altında yaptırıma bağlanmış olup, TCK'nın 66/1-e maddesi gereğince anılan suçların asli dava zamanaşımı süresinin 8 yıl olduğu; ancak, 01.08.2012 tarihinde işlendiği iddia edilen eylemlerin işlendiği sırada suça sürüklenen çocuğun onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamasından dolayı TCK'nın 66/2. maddesi uyarınca 15-18 yaş grubundaki suça sürüklenen çocuk açısından asli dava zamanaşımı süresinin 5 yıl 4 ay olduğu, TCK'nın 67/4. maddesi göz önünde bulundurulduğunda kesen nedenlerin varlığı halinde süre yeniden işlemekte ise de, zamanaşımını kesen en son işlem olan suça sürüklenen çocukla birlikte aynı suçları işlediği iddia olunan sanık ...'ın sorgu ve savunmasının alındığı 19.11.2013 tarihinden itibaren TCK'nın 66/1-e ve 66/2. maddelerinde öngörülen 5 yıl 4 aylık zamanaşımının temyiz inceleme tarihinden önce gerçekleştiği anlaşıldığından, CMK'nın 223/9. maddesindeki derhal beraat kararı verilmesini gerektirir şartlar da bulunmadığından, katılan vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmemiş olup, sair yönleri incelenmeksizin hükümlerin gerçekleşen zamanaşımı nedeniyle 5320 sayılı Kanunun 8. maddesi uyarınca halen uygulanmakta olan 1412 sayılı CMUK'un 321. maddesi gereğince BOZULMASINA; ancak, yeniden yargılama gerektirmeyen bu konuda, aynı Kanunun 322. maddesi gereğince karar verilmesi mümkün bulunduğundan, aynı

maddenin verdiği yetkiye istinaden; suça sürüklenen çocuk hakkındaki davaların TCK'nın 66/1-e, 66/2 ve CMK'nın 223/8. maddeleri gereğince isteme aykırı olarak ayrı ayrı DÜŞMESİNE, 06.10.2021 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 11: Yargıtay (Kapatılan)15. Ceza Dairesi 2021/4145 E., 2021/5209 K.

MAHKEMESİ: Asliye Ceza Mahkemesi

SUÇ: Dolandırıcılık

HÜKÜM: CMK'nın 223/2-a maddesi gereğince ayrı ayrı beraat Dolandırıcılık suçundan sanık ... ve suça sürüklenen çocuk ...'in beraatine ilişkin hükümler katılan vekili tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü; Suç tarihinde, ... isimli internet sitesi üzerinden maç sonucu tahmini ve kazanılan şans oyunu kuponları paylaşımları yapılan kullanıcı hesabıyla katılanın iletişime geçtiği, ilk önce üç maç sonucu için katılandan 500 TL alındığı, verilen bilgilerin istenilen sonucu vermediği, daha sonra on dört maçın ilk yarı ve maç sonucu için katılandan 7.000 TL alındığı, bu kez de verilen bilgilerin istenilen sonucu vermediği, kandırıldığı düşüncesiyle paralarının iadesini isteyen katılana şikayette bulunmaması karşılığında paralarının iade olacağına söylenildiği, para iadesi masrafı bulunduğu gerekçeleriyle katılandan kısım kısım paralar alındığı ancak para iadesi yapılmadığının iddia olunması ve katılanla yapılan tüm görüşmelerin ... sitesi üzerinden yazışma şeklinde olduğunun anlaşılması karşısında, sanık ve suça sürüklenen çocuğa yüklenen eylemlerin TCK'nın 158/1-f maddesinde düzenlenen bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle nitelikli dolandırıcılık suçunu oluşturup oluşturmayacağına ilişkin delilleri takdir ve değerlendirmek görevinin üst dereceli ağır ceza mahkemesine ait olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yargılamaya devamla yazılı şekilde hüküm kurulması, Bozmayı gerektirmiş, katılan vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülümüş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca sair hususlar incelenmeksizin BOZULMASINA, 18/05/2021 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Ek 12: Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2020/629 E., 2021/17 K.

MAHKEMESİ: Çocuk Mahkemesi

SUÇ: Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme

HÜKÜM : 1- Suça sürüklenen çocuklar ..., ..., ..., ... hakkında CMK'nın 223/2-e maddesi gereğince beraat 2- Suça sürüklenen çocuk ... hakkında TCK'nın 136/1, 31/2, 62, 50/3, 52/2-4. maddeleri gereğince mahkumiyet 3- Suça sürüklenen çocuk ... hakkında TCK'nın 136/1, 31/2, 62, 50/3, 52/2-4, CMK'nın 231. maddeleri gereğince hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair... Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçundan suça sürüklenen çocuklar ..., ...'un beraatine, suça sürüklenen çocuk ...'ın mahkumiyetine ilişkin hükümler ile suça sürüklenen çocuk ... hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair karar, katılanlar D.. ve Y... ile suça sürüklenen çocuk ... müdafii tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü: 1- Katılan ...'nın temyiz isteminin incelenmesinde: Katılan vekilinin yüzüne karşı 19.01.2016 tarihinde verilen hükmü, katılanın CMUK'un 310/1. maddesinde öngörülen yasal bir haftalık süre geçtikten

sonra 05.02.2016 tarihinde temyiz ettiğinin anlaşılması karşısında; 5320 sayılı Kanunun 8. maddesi uyarınca halen uygulanmakta olan 1412 sayılı CMUK'un 317. maddesi gereğince temyiz isteminin isteme uygun olarak REDDİNE;

2- Suça sürüklenen çocuk ... hakkında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair karara karşı yapılan temyiz isteminin incelenmesinde: Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının 5271 sayılı CMK'nın 231/12. maddesi uyarınca itiraz kanun yoluna tabi bulunduğu, aynı Kanunun 264. maddesi uyarınca kabul edilebilir bir başvuruda mercide yanılmanın başvuranın hakkını ortadan kaldırmayacağı nazara alınarak, katılan ...'ün temyiz isteminin, itiraz mahiyetinde değerlendirilmesi suretiyle CMK'nın 264/2. maddesi uyarınca gereği merciince yapılmak üzere dosyanın incelenmeksizin mahkemesine iadesinin temini için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE;

3- Suça sürüklenen çocuk ... hakkında kurulan beraat hükmüne yönelik temyiz isteminin incelenmesinde: Dosya kapsamına göre; suça sürüklenen çocuk ...'nın katılan ...'a ait çıplak resimleri, internet sitesi olan facebookta yayınladığı iddia edilen olayda; suça sürüklenen çocuğa isnat edilen eyleminin TCK'nın 226/5. madde ve fıkrasında düzenlenen müstehcenlik suçu kapsamında değerlendirilmesi gerekir ise de, dosya kapsamına göre, suça sürüklenen çocuğun atılı suçu işlediğine dair her türlü şüpheden uzak, kesin, inandırıcı delil bulunmadığından beraate karar verilmesinde bir isabetsizlik görülmemiş, hukuki nitelendirmenin sonuca etkili olmadığı anlaşıldığından, bu husus bozma nedeni olarak kabul edilmemiştir. Yapılan yargılama sonunda, yüklenen suçun suça sürüklenen çocuk tarafından işlendiğinin sabit olmadığı, gerekçeleri gösterilerek mahkemece kabul ve takdir kılınmış olduğundan, katılan ...'ün suça sürüklenen çocuğun cezalandırılması gerektiğine ilişkin temyiz itirazlarının reddiyle, beraate ilişkin hükmün isteme uygun olarak ONANMASINA;

4- Suça sürüklenen çocuk ... hakkında kurulan mahkumiyet hükmüne yönelik temyiz isteminin incelenmesinde: Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin kovuşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya kapsamına göre, suça sürüklenen çocuk müdafinin beraat kararı verilmesi gerektiğine ilişkin tüm, katılan ...'ün sair temyiz itirazlarının reddine, ancak; Dosya kapsamına ve ikrar içeren savunmaya göre; suça sürüklenen çocuğun bir dönem duygusal arkadaşlık yaptığı yaşı küçük katılan ...'ın kendisine gönderdiği göğüs bölgesi çıplak resimleri, internet sitesi olan facebook üzerinden yayınlamaya ifşa etmesi şeklinde sübutu kabul edilen olayda; Ayrıntıları Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 24.03.2015 tarihli, 2014/14-603-2015/66 sayılı kararında da vurgulandığı üzere; katılanın cinsel ve fiziksel mahremiyetine ilişkin çıplak görüntülerini, onun bilgisi dışında, ifşa eden suça sürüklenen çocuğun eyleminde TCK'nın 134/2. maddesinde tanımlanan özel hayatın gizliliğini ihlal suçunun yanı sıra toplumun sahip olduğu ortak ar ve haya duygularını, yerleşik edep kurallarını incitici ve genel ahlâka aykırı nitelikteki resimlerin ifşası sırasında 12 yaşındaki katılana ait müstehcen görüntünün yayınlanması nedeniyle 226/5. maddesinde düzenlenen müstehcenlik suçunun da oluştuğu, bir fiili ile birden fazla farklı suçun oluşmasına neden olan suça sürüklenen çocuğun, TCK'nın 44. maddesi gereğince, daha ağır cezayı gerektiren müstehcenlik suçundan cezalandırılması, özel hayatın gizliliğini ihlal suçundan ise hüküm kurulmasına yer olmadığına karar verilmesi gerekirken, suç vasfında hataya düşülerek yazılı şekilde verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçundan yazılı şekilde hüküm kurulması, Kanuna aykırı olup, katılanın temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden, hükmün bu nedenle 5320 sayılı

Kanunun 8. maddesi uyarınca halen uygulanmakta olan 1412 sayılı CMUK'un 321. maddesi gereğince isteme uygun olarak BOZULMASINA;

5- Suça sürüklenen çocuklar ... hakkında kurulan beraat hükmüne yönelik temyiz isteminin incelenmesine gelince; Yapılan yargılamaya incelenen dosya kapsamına göre katılanın yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine, ancak; Suça sürüklenen çocukların yaşı küçük katılan ...'a göğüs bölgesi çıplak resimleri, internet sitesi olan facebook üzerinden yayınlarak ifşa ettikleri iddia edilen olayda; suça sürüklenen çocukların tevil yollu ikrarları, dosya arasında bulunan 02.03.2015 tarihli Bursa Emniyet Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü Adli Bilişim Büro Amirliğinin inceleme raporu ve tüm dosya kapsamına göre; Ayrıntıları Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 24.03.2015 tarihli, 2014/14-603-2015/66 sayılı kararında da vurgulandığı üzere; katılanın cinsel ve fiziksel mahremiyetine ilişkin çıplak görüntülerini, onun bilgisi dışında, ifşa eden suça sürüklenen çocukların eyleminde, TCK'nın 134/2. maddesinde tanımlanan özel hayatın gizliliğini ihlal suçunun yanı sıra toplumun sahip olduğu ortak ar ve haya duygularını, yerleşik edep kurallarını incitici ve genel ahlâka aykırı nitelikteki resimlerin ifşası sırasında 12 yaşındaki katılana ait müstehcen görüntünün yayınlanması nedeniyle 226/5. maddesinde düzenlenen müstehcenlik suçunun da oluştuğu, bir fiili ile birden fazla farklı suçun oluşmasına neden olan suça sürüklenen çocukların, TCK'nın 44. maddesi gereğince, daha ağır cezayı gerektiren müstehcenlik suçundan cezalandırılması, özel hayatın gizliliğini ihlal suçundan ise hüküm kurulmasına yer olmadığına karar verilmesi gerekirken, delillerin takdirinde ve suç vasfında hataya düşülerek yazılı şekilde verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçundan yazılı şekilde beraate karar verilmesi, Kanuna aykırı olup, katılanın temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden, hükmün bu nedenle 5320 sayılı Kanunun 8. maddesi uyarınca halen uygulanmakta olan 1412 sayılı CMUK'un 321. maddesi gereğince isteme uygun olarak BOZULMASINA, 11.01.2021 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 13: Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2020/1121 E., 2020/6363 K.

MAHKEMESİ: Asliye Ceza Mahkemesi
SUÇ : Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme.
HÜKÜM : CMK'nın 223/2-e maddesi gereğince beraat... Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçundan suça sürüklenen çocuğun beraatine ilişkin hüküm, katılan ... vekili tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü: Aynı şikayet ve iddiaya dayalı olarak başlatılan soruşturma esnasında dosyası tefrik edilen ve temyize konu dava dosyasında bilgisine başvurulmuş tanık ... ile ilgili olarak Milas Cumhuriyet Başsavcılığının 08.04.2015 tarihli ve 2015/626 numaralı iddianamesiyle açılan davanın yapılan yargılaması sonunda, adı geçen tanık hakkında verilen TCK'nın 31/2 ve CMK'nın 223/3-a maddesi gereğince ceza verilmesine yer olmadığına ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 5/1-a maddesi gereğince danışmanlık tedbiri uygulanmasına ilişkin Milas 4. Asliye Ceza Mahkemesinin 22.10.2015 tarihli, 2015/190-2015/587 sayılı kararının, katılan ... vekilince temyizi üzerine Yargıtay 12. Ceza Dairesinin 26.06.2019 tarihli ve 2018/8341-2019/7726 sayılı ilamıyla onandığı gerek hükmün gerekçesinden gerek Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) elektronik ortamında kayıtlı belge örneklerinden anlaşılmakla, tebliğnamede yer alan; "... Tanık ... hakkında usulüne uygun iddianame

düzenlenmesinin sağlanıp hakkında kamu davası açıldıktan sonra, incelemeye konu dava ile birleştirilip, sonucuna göre sanığın hukuki durumunun tayin ve takdirinde zorunluluk bulunması karşısında eksik soruşturma ile yazılı şekilde karar verilmesi...” biçimindeki bozma nedenine iştirak edilmemiştir. Yapılan yargılamaya, incelenen dosya kapsamına göre, katılan vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, ancak; Kayden 02.01.1998 doğumlu 16 yaşındaki suça sürüklenen çocuk ...’le internette tanışıp arkadaş olan ve onunla farklı yerlerde yaşadığı anlaşılan 14 yaşındaki tanık ...’ın, sınıf arkadaşı olan 13 yaşındaki mağdur ...’ya sınıftaki arkadaş gruplaşmasından dolayı kızgın olduğu dönemde, suça sürüklenen çocuğu, azmettirmesi sonucu suça sürüklenen çocuk tarafından mağdurun kullanımındaki cep telefonu numarasının "Hande Y." isimli sahte facebook hesabında yayımlandığı iddiasına konu olayda, Suça sürüklenen çocuğun, soruşturma evresinde alınan; “... isimli bayanı facebook üzerinden tanıyorum. Kendisi bana facebooktaki adresimden ulaştı. Ve benden bir müddet sonra sahte hesap istedi. O sırada bende bir arkadaşımın bu sahte hesap numarasını temin ederek ...’a verdim. ... bu adresten zannediyorum bir arkadaşının numarasını paylaşmış...”, kovuşturma evresinde alınan; “Ben facebook sayfaları hazırlıyorum, yönetiyorum. ... ile facebook üzerinden tanıştım, kendisini yönetici yaptım. Benden bir facebook sayfası açmamı istedi. Bende açtım ve bilgileri ...’a aktardım. Ben facebook sayfasını kendi adıma açmıştım. Daha sonra anladığım kadarı ile ... sayfa ismini... ismi ile değiştirmiş ve sayfada mağdurenin telefon numarasını yazmış. Ben mağdurenin isim ve telefon numarasını bilmiyordum. Ancak dava açıldıktan sonra bana gelen iddianamede görüp öğrendim. ... bu hesabı ne amaçla kullanacağını söylemedi. Benim de ne şekilde kullanacağı konusunda bir fikrim yoktu. ...’ın okunan beyanlarını kabul etmiyorum. Ben farklı bir isim yazmadım. Telefon numarasını yazmadım, bana bu telefon numarası verilmedi, ben sadece boş facebook sayfası açıp ...’a verdim.” biçimindeki birbiriyle çelişen soyut ve kaçamaklı savunmalarının aksine, dosya kapsamına göre suça sürüklenen çocuğa iftira atması için bir sebep bulunmayan tanık ...’ın aşamalarda özde değişmeyen iddiayı doğrular nitelikteki anlatımları, facebook hesabı olan tanık ...’ın suça sürüklenen çocuktan ayrıca ve yalnızca boş facebook profili istemesinin hayatın olağan akışına uygun bulunmaması, tanık ...’ın suça sürüklenen çocuğu azmettirdiğini ifade ettiği ve suça sürüklenen çocukla herhangi bir husumetinin bulunmadığı dikkate alındığında, kendisini cezalandırılmaktan kurtarmak amacıyla suça sürüklenen çocuğa suç isnat ettiğinin kabul edilemeyecek olması karşısında, suça sürüklenen çocuğun, kişisel veri niteliğindeki mağdura ait cep telefonu numarasını kaydedilmiş haliyle ve hukuka uygunluk nedenlerinin bulunmaması nedeniyle hukuka aykırı olduğunda tereddüt bulunmayan bir yöntemle yayımlaması şeklinde sübut bulan eyleminden dolayı TCK’nın 136/1. madde ve fıkrasındaki verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçundan mahkumiyetine karar verilmesi gerekirken, delillerin takdirinde yanılığa düşülerek, suçun suça sürüklenen çocuk hakkında CMK’nın 223/2-e madde, fıkra ve bendi gereğince beraat hükmü kurulması, Kanuna aykırı olup, katılan ... vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden, hükmün bu nedenle 5320 sayılı Kanunun 8. maddesi uyarınca halen uygulanmakta olan 1412 sayılı CMUK’un 321. maddesi gereğince isteme uygun olarak BOZULMASINA, 25.11.2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 14: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2019/13489 E., 2020/9602 K.

MAHKEMESİ: Ağır Ceza Mahkemesi

SUÇ: Nitelikli Dolandırıcılık

HÜKÜM : TCK'nin 158/1-f-son, 31/3, 62 ve 52/2. maddeleri gereğince mahkumiyet
Suça sürüklenen çocuğun nitelikli dolandırıcılık suçundan mahkumiyetine ilişkin hüküm, suça sürüklenen çocuk müdafii tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü; Suça sürüklenen çocuğun kendisine ait ... marka motorsikleti satmak amacıyla "sahibinden.com" adli internet sitesine ilan koyduğu, katılanın da ilanda belirtilen telefon numarasını arayarak suça sürüklenen çocuk ile görüştüğü, suça sürüklenen çocuğun katılana, ...Bankası hesabına 200 TL yatırması halinde motoru kargo ile göndereceğini söylediği, bunun üzerine katılanın belirtilen hesaba 200 TL yatırdığı ve suça sürüklenen çocuğa telefon açarak parayı yatırdığını söylediği, suça sürüklenen çocuğun da motoru katılanın verdiği adrese göndermek üzere kargoya verdiğini söylediği halde, motorun katılana gönderilmediği anlaşılmakla, suça sürüklenen çocuğun eyleminin TCK'nin 158/1-f maddesinde düzenlenen bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçunu oluşturduğunu takdir eden mahkemenin kabul ve uygulamasında bir isabetsizlik görülmemiştir. Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin kovuşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya kapsamına göre, suça sürüklenen çocuk müdafinin, atılı suçun unsurlarının oluşmadığına ve hiçbir cezai indirim sebebinin uygulanmadığına ilişkin temyiz itirazlarının reddiyle hükmün ONANMASINA, 07/10/2020 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Ek 15: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2019/5262 E., 2020/5414 K.

MAHKEMESİ: Ağır Ceza Mahkemesi

SUÇ: Bilişim sistemleri banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık 02/11/2011- 14/10/2011- 29/04/2010

HÜKÜM : 1- Sanıklar ... ve ... hakkında, katılan ...'a yönelik; Bilişim sistemleri banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçundan, sanık ...'ın -katılanlar ..., ... ve ..., ..., ..., ...'ye yönelik hükümler yönünden-mahkumiyetine ilişkin hükümler sanık müdafii; sanık ...'ın -katılan ...'a yönelik-mahkumiyetine ilişkin hüküm katılan ...; sanık ..., sanık ..., sanık ... ve sanık ...'un mahkumiyetine ilişkin hükümler, sanıklar ..., ..., ... ve ... tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü; Gereçeli karar başlığında, mağdur ... ve müşteki ...'nin katılan olarak gösterilmesi, mahallinde düzeltilmesi mümkün yazım hatası olarak kabul edilmiştir. Sanıklar ... ve ... hakkında, mağdur ... ve katılan ... Ekinci'ye; sanık ... hakkında, katılan ...'ya; sanık ... hakkında katılan ...'a yönelik bilişim sistemleri banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçundan soruşturma yapılmadığının tespiti halinde, zamanaşımı süresi içinde mahallinde işlem yapılması mümkün görülmüştür.

OLAY 1: Katılan ...'ın www.sahibinden.com isimli internet sitesinde satılık ikinci el G... marka araç ilanı gördüğü, irtibat numarası üzerinden görüştüğünde fiyat konusunda anlaştığı şahsın kendisinden kapora talep ettiği, suça sürüklenen çocuk ... hesabına 24/01/2012 tarihinde 500 TL yatırdığı ancak sonrasında tüm aramalara rağmen ilan sahibi kişiye ulaşamadığı, söz konusu paranın ... şubesi ... ATM'sinden

çekildiği, suça sürüklenen çocuk ...'nın alınan savunmasında olay tarihi öncesinde...r isimli şahsın işyerine gittiğinde bu şahsın arkadaşı olan ... ile orada tanıştığını, İlhami'nin yanında ...'nın olduğunu, kendisine bir yerden para geleceğini söyleyerek kartını istediklerini, güvenerek ... bankası şubesine ait kartını şifresi ile birlikte verdiğini, ertesi gün polislerin evine gelerek kartı ile dolandırıcılık yapıldığını belirtmeleri üzerine hesabını araştırdığında hesabına 5 defa para yatırılıp aynı gün çekildiğini öğrenmesi üzerine kartını İlhami'den istediğini ancak alamadığını beyanla suçlamayı kabul etmediği, bu suretle sanıklar ... ve ...'ın;

OLAY 2: Katılanlar ... ve ...'ın www.sahibinden.com isimli internet sitesinde yer alan ...nolu ilanla ilgili ...plakalı araç için ...nolu telefonda görüştükleri, kapora olarak sanık ...'ın ...şubesindeki ...nolu hesabına 20/02/2012 tarihinde 1.500 TL parayı 1000 TL ve 500 TL olarak iki seferde gönderdikleri, katılanların yaptıkları araştırmada aynı ilanla ilgili başka bir irtibat telefon numarasının olduğunu gördükleri, irtibat numarası olarak verilen telefon numarasına ulaşamadıkları, bu suretle sanıklar ... ve ...'ın;

OLAY 3: Katılan'nın www.sahibinden.com isimli internet sitesinde gördüğü araç ilanı üzerine ilandaki telefon numarasını arayarak görüştüğü kişiyle araç alımı konusunda anlaştığı ve kapora olarak 500 TL'yi 03/11/2011 tarihinde telefonda ki şahsın bildirdiği hesap numarasını gönderdiği, daha sonra ise şahsa ulaşamadığı ve telefonunda kapalı olduğu, yapılan soruşturma sonucunda katılanın görüşme yaptığı telefonun sanık ...'ya, para yatırdığı hesabın ise sanık ...'a ait olduğunun tespit edildiği,

OLAY 4: Katılan ...'ın 02/11/2011 tarihinde www.sahibinden.com isimli internet sitesinde gördüğü... plakalı Ford Focus marka otonun satılık olduğu ilanına istinaden aracı satın almak üzere kendisini... olarak tanıtan kişi ile ilanda belirtilen...ve... numaralı telefonlardan irtibat kurduğu ve bu kişinin yönlendirmesi ile sanık ...'a ait ... Bankası nezdinde bulunan banka hesabına 1000 TL para havale ettiği, bu paranın aynı gün sanık tarafından çekildiği, parayı gönderdikten sonra aynı otomobilin başka bir isimle yine satışa sunulduğu, sanık'ın atılı suçu ikrar ederek satışa sunulan araç resmini internetten kopyalayarak sahte isimlerle ilan verip kişilerden kapora adı altında menfaat temin ettiği ve başka müşteriler yönünden yargılamasının sürdüğü yönünde savunmada bulunduğu, bu suretle sanıklar ... ve ...'ın,

OLAY 5: Mağdur ...'ın 14/10/2011 tarihinde www.sahibinden.com isimli internet sitesinde yayınlanan satılık 2009 model ... marka araç ilanı için ilanda belirtilen telefonu aradığı, yapılan pazarlık sonucunda anlaştıkları, ancak şahsın kendisine ilanı siteden çekmek için sanık ... adına ... Bankası hesabına kapora göndermesini istediği, katılanın kabul ederek 750 TL kaporayı bu hesaba gönderdiği, ancak sonrasında aynı ilanın başka bir isimle sitede yayınlanması üzerine dolandırıldığını anlayarak şikayetçi olduğu, yapılan tahkikat sonucunda sanık ...'ın verdiği savunmasında atılı suçlamayı kabul ettiği, diğer sanıkla...ve ... ile birlikte parasızlık nedeniyle bu işi organize ederek katılan ile birlikte birçok kişiyi benzer şekilde dolandırdıklarını, topladıkları parayı eşit olarak paylaştıklarını, paraların yattığı hesabın ve kullanılan cep telefonunun kendi adına olduğunu beyan ettiği, sanıkla...ve ...'ın suçlamaları kabul etmedikleri; bu suretle sanıklar ..., ... ve ...'nın;

OLAY 6: Müşteki ...'nin www.sahibinden.com isimli internet sitesinde T... marka bir araç görerek satın almak istediği, internette araç sahibi olarak görünen... isimli şahısla görüşerek araç satın alma konusunda pazarlık yaptığı, yapılan pazarlık sonucunda tanık ...'a ait hesaba 29/04/2010 tarihinde 300 TL parayı kapora olarak yatırdığı, aracı almak için...a gittiği, ancak şahsa ve cep telefonu numaralarına ulaşamadığı, Katılan'ün de www.sahibinden.com isimli internet sitesinde Renault Megan marka bir araç görerek satın almak

istediği, internette araç sahibi olarak görünen ... isimli şahısla görüşerek araç satın alma konusunda pazarlık yaptığı, yapılan pazarlık sonucunda tanık ...'a ait hesaba 250 TL parayı kapora olarak yatırdığı, katılanın arabayı almak için ...'ye gittiği, ancak şahsa ve cep telefonu numaralarına ulaşamadığı, Kapora bedelinin yattığı hesap sahibi olan ve hakkında ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilen tanık ...'un beyanında suç tarihlerinde banka kartını havale geleceğini söyleyerek isteyen sanık ...'a verdiğini, suçla ilgisi olmadığını, sanık ...'ın söz konusu kartı tanıktan aldığını, sanık ...'den alacağını istediğinde bir bankamatik kartı ve hesabı istemesi nedeniyle tanık ...'a ait banka kartını verdiğini, dolandırıcılık olayı ile ilgisinin olmadığını, sanık ...'nin ise atılı suçla ilgisinin olmadığını, sanık ...'dan herhangi bir banka kartı istemediğini ve herhangi bir banka kartı da almadığını savunduğu, bu suretle sanıklar ... ve ...'ın; Bilişim sistemleri banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçlarını işlediklerinin iddia edildiği olaylarda;

I- Mağdur ...'ın ve sanık ...'un temyiz istemlerinin incelenmesinde; 5271 sayılı CMK'nın 243. maddesindeki, "Katılan, vazgeçerse veya ölürse katılma hükümsüz kalır" biçimindeki düzenleme ile istikrarlı olarak sürdürülen Yargıtay Ceza Genel Kurulu ve ceza daireleri uygulamalarına göre; soruşturma aşamasındaki şikâyetten vazgeçme sonradan kovuşturma aşamasında kamu davasına katılmaya engel değil ise de, kovuşturma aşamasında şikâyetten vazgeçilmesi halinde davaya katılma olanağı kalmayacağından hareketle, somut olayda; 18/12/2013 tarihli dilekçesinde şikâyetinden ve katılma talebinden vazgeçtiğini belirtmesi nedeniyle, mağdur ...'ın; yokluğunda verilip 26/01/2015 tarihinde usulüne uygun olarak tebliğ edilen 24/12/2014 tarihli hükmü, CMUK'nın 310/1. maddesinde öngörülen bir haftalık süre geçtikten sonra 10/02/2015 tarihinde temyiz ettiğinden, sanık ...'un temyiz istemlerinin 5320 sayılı Kanun'un 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'nın 317. maddesi uyarınca ayrı ayrı REDDİNE, II- Sanıklar ... ve ... hakkında, katılan ...'a; sanıklar ... ve ... hakkında, katılanlar ... ve ...'a; sanık ... hakkında, katılan ...'ya; sanık ... hakkında, katılan ...'a; sanıklar ..., ... ve ... hakkında, mağdur ...'a; sanıklar ... ve ... hakkında katılan ... ve müşteki ...'ye yönelik; bilişim sistemleri banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçundan kurulan mahkumiyet hükümlerine yönelik sanık ... müdafii, sanık ..., sanık ..., sanık ...'ın temyiz istemlerinin incelenmesinde; Sanık ve temyize gelmeyen suça sürüklenen çocuk ... savunmaları, katılan, müşteki, mağdur ve tanık beyanları, banka yazı cevapları ile tüm dosya kapsamına göre sanıkların üzerlerine atılı bilişim sistemleri banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçlarını işlediklerinin sabit olduğu gerekçesine dayanan mahkemenin kabulünde isabetsizlik görülmemiştir. Sanıklar ... ve ...'ın katılanlar ... ve ...'a yönelik eyleminde; önce kapora olarak 1000 TL, ardından arabayı kendilerinin getireceğini söyleyerek 500 TL daha almaları ve 5237 sayılı TCK'nın 43/1. maddesi kapsamında, aynı suç işleme kararıyla Kanun'un aynı hükmünü değişik zamanlarda birden fazla kez ihlal ederek dolandırıcılık suçunu işlemiş olmaları karşısında, sanıklar hakkında TCK'nın 43. madde hükmü uygulanmayarak eksik ceza tayin edilmesi; sanıklar ..., ... ve ... hakkında, mağdur ...'a yönelik eylemlerinden dolayı kurulan hükümlerde, mağdurun kısmi iade nedeniyle etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına muvafakat etmediğini belirtmesine rağmen, TCK'nın 168/2. maddesiyle indirim yapılmak suretiyle eksik ceza tayini aleyhe temyiz olmadığından; sanık ... hakkında, katılan ... ve mağdur ...'a yönelik eylemlerinden dolayı kurulan hükümlerde ise sanık hakkında tekerrüre esas alınan ...1. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 18/01/2011 gün, 2010/616 Esas, 2011/3 Karar sayılı

ilamına konu TCK'nın 157/1. maddesindeki basit dolandırıcılık suçunun 02/12/2016 tarihinde 29906 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6763 sayılı Ceza Muhakemesi Kanun'u ile Bazı Kanunlar'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34. maddesi ile değişik 5271 sayılı CMK'nın 253. maddesi ve maddeye eklenen fıkraya göre uzlaşma kapsamına alındığından; bu suç yönünden uyarlama yargılaması yapıp yapılmadığı araştırılıp tekerrür hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı hususunun infaz aşamasında gözetilmesi mümkün görüldüğünden, bozma nedeni yapılmamıştır. Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin kovuşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya kapsamına göre; sanık ... müdafii ile sanıkların suçun unsurlarının oluşmadığı, delil bulunmadığı, basit dolandırıcılık suçunun oluşacağı, müteselsil suç ve lehe hükümlerin uygulanması gerektiği, suçlarının bulunmadığına yönelik temyiz itirazlarının reddiyle, hükümlerin ONANMASINA, 11/06/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 16: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2017/14046 E., 2020/3615 K.

MAHKEMESİ: Ağır Ceza Mahkemesi
SUÇ: Basın ve yayın araçlarının sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle dolandırıcılık.
HÜKÜM: 1) Sanık ...'ın katılan ...'na yönelik olarak; TCK'nın 158/1-g, 62, 52/2, 1412 sayılı CMUK'nın 326/son, 52/4 maddeleri gereğince mahkûmiyet
2) Suça Sürüklenen Çocuk ...'nin; a) Katılan ...'ya yönelik olarak; TCK'nın 158/1-g, 31/3, 62, 52/2, 1412 sayılı CMUK'nın 326/son, 52/4 maddeleri gereğince mahkûmiyet.
b) Katılan ...'na yönelik olarak; TCK'nın 158/1-g, 31/3, 62, 52/2, 1412 sayılı CMUK'nın 326/son, 52/4 maddeleri gereğince mahkûmiyet. Nitelikli dolandırıcılık suçundan suça sürüklenen çocuk ve sanığın mahkûmiyetine ilişkin hükümler suça sürüklenen çocuk ... ile sanık ... müdafii tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü; Suça sürüklenen çocuk ...'ın suç tarihi 08.05.2010 günü www.....com isimli internet adresinde satılık Nokia N97 marka cep telefonu ilanı verdiği, katılan ...'in ilanda belirtilen telefonla irtibata geçerek suça sürüklenen çocuğun verdiği banka hesabına 500-TL yatırdığı, ancak cep telefonunu alamadığı ve suça sürüklenen çocukla irtibata geçemediği, bu şekilde suça sürüklenen çocuğun 500 TL haksız menfaat edindiği, yine 17.05.2010 günü bu kez suça sürüklenen çocuk ... ve sanık ...'ın www.....com isimli internet sitesine Apple 3 GS marka cep telefonu ilanı verdiği, katılan ... 'nun ilanda belirtilen telefonla iletişime geçtiği ve sanık ...'la irtibata geçerek hesabına 1.000 TL EFT yaptığı, bu şekilde sanık ve suça sürüklenen çocuğun 1000 TL haksız menfaat edindikleri, bu şekilde suça sürüklenen çocuğun iki kez, sanığın ise bir kez dolandırıcılık suçunu işlediği kabul olunan somut olayda; sanık ve suça sürüklenen çocuk savunması, katılanların beyanı ve tüm dosya kapsamından sanık ve suça sürüklenen çocuğun nitelikli dolandırıcılık suçunu işlediklerinin sabit olduğu gerekçesine dayanan mahkemenin kabul ve uygulamasında bir isabetsizlik görülmemiştir. Sanık ve suça sürüklenen çocuğa yüklenen eylemin Yargıtay CGK' nın 16/04/2013 tarih ve 2012/15-1407; 2013/140 E-K sayılı kararında da vurgulandığı üzere; 5237 sayılı TCK'nın 158/1-f maddesinde öngörülen bilişim sistemlerini araç olarak kullanmak suretiyle dolandırıcılık suçu kapsamında kaldığı gözetilmeden suç vasfında yanılığa düşmek suretiyle basın ve yayın araçlarının sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle dolandırıcılık suçundan hüküm kurularak eksik ceza tayini ve

yanılgılı uygulamadan iki kez yararlanmanın mümkün olmadığı cihetle, 1412 sayılı CMUK' nun 326/son maddesinin uygulanması sırasında, önceki hükme uygun şekilde sanık ...'ın 6.000 TL adli para cezası seçenек yaptırımı ve 1.000 TL adli para cezası, suça sürüklenen çocuk ...'nin, katılan ...'ya yönelik dolandırıcılık suçundan 4.000 TL adli para cezası seçenек yaptırımı ve 320 TL adli para cezası, katılan ...'na yönelik dolandırıcılık suçundan 4.000 TL adli para cezası seçenек yaptırımı ve 660 TL adli para cezası ile cezalandırılmalarına karar verilmesi gerekirken, eksik adli para cezalarına hükmolunması hususları aleyhe temyiz bulunmadığından bozma nedeni yapılmamıştır.

Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin kovuşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya kapsamına göre; suça sürüklenen çocuk ... ile sanık ... müdafinin eksik inceleme yapıldığına yönelik temyiz itirazlarının reddiyle, hükmün ONANMASINA, 10/03/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 17: Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2019/4170 E., 2019/11965 K.

MAHKEMESİ: Ağır Ceza Mahkemesi-Ceza Dairesi

SUÇLAR: Çocukların cinsel istismarı, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, şantaj, görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal.

HÜKÜMLER: 1- Suça sürüklenen çocuğun, çocukların cinsel istismarı suçundan TCK'nın 103/2, 31/2, 62; kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan TCK'nın 109/1, 109/3-f, 109/5, 31/2, 62; şantaj suçundan TCK'nın 107/2. maddesi yollamasıyla aynı Kanun'un 107/1, 31/2, 62, 50/3, 50/1-a, 52/2-4. maddeleri gereğince mahkumiyetine ilişkin Ankara Batı 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 11.10.2016 tarihli, 2015/302-2016/352 sayılı hükümlerine yönelik istinaf başvurusunun esastan reddi 2- Suça sürüklenen çocuğun görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçundan CMK'nın 223/2-e maddesi gereğince beraatine ilişkin Ankara Batı 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 11.10.2016 tarihli, 2015/302-2016/352 sayılı hükmüne yönelik istinaf başvurusu üzerine ilk derece mahkemesi hükmünün CMK'nın 280/2. maddesi uyarınca kaldırılarak, suça sürüklenen çocuk hakkında TCK'nın 134/2, 31/2, 62/1, 50/1-a, 52/4. maddeleri gereğince mahkumiyet. Görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçundan suça sürüklenen çocuğun beraatine ilişkin hükme yönelik Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 17. Ceza Dairesince yapılan istinaf incelemesi sonucunda verilen 31.05.2017 tarihli, 2017/484-2017/1149 sayılı "istinaf talebinin kabulüyle ilk derece mahkemesi hükmünün kaldırılmasından sonra yeniden kurulan mahkumiyet hükmüne" ilişkin karar, suça sürüklenen çocuk müdafii ve katılan vekili tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü:

Yapılan yargılama sonucunda, ilk derece mahkemesince, suça sürüklenen çocuğun, çocukların cinsel istismarı suçundan TCK'nın 103/2, 31/2, 62. maddeleri gereğince 3 yıl 4 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına; kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan TCK'nın 109/1, 109/3-f, 109/5, 31/2, 62. maddeleri gereğince 1 yıl 3 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına; şantaj suçundan TCK'nın 107/2. maddesi yollamasıyla aynı Kanun'un 107/1, 31/2, 62, 50/3, 50/1-a, 52/2-4. maddeleri gereğince 3.000,00 TL ve 20,00 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmesi ve CMK'nın 286/2-a madde, fıkra ve bendi uyarınca ilk derece mahkemelerinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezaları ile miktarı ne olursa olsun adli para cezalarına ilişkin istinaf

başvurusunun esastan reddine dair bölge adliye mahkemesi kararlarının temyizinin mümkün olmaması nedeniyle Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 17. Ceza Dairesince verilen 02.10.2017 tarihli ve 2017/1149 sayılı ek kararın, suça sürüklenen çocuk müdafii ile katılan vekili tarafından temyiz edilmediği anlaşıldığından, istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararın kesin olmasından dolayı temyiz talebinin reddine karar verilmesi gerektiğine dair tebliğnamedeki görüşe iştirak edilmemiş olup, suça sürüklenen çocuk hakkında görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçundan kurulan hükümle sınırlı olarak yapılan incelemede: İlk derece mahkemesince verilen kararın, ... vekiline tebliğini müteakip, anılan kurum vekili tarafından davaya katılma talebiyle birlikte istinaf başvurusunda bulunulmasının ardından, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 17. Ceza Dairesinin 31.05.2017 tarihli duruşmasında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının davaya katılmasına karar verilmiş olup, suça sürüklenen çocuğun, mağdur çocuğun çıplak görüntülerini rızası olmaksızın yaymasından dolayı TCK'nın 134/2. madde ve fıkrasında tanımlanan görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçunu işlediği iddiasıyla açılan davayı da kapsar şekilde verilen katılma kararının, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un 2/1-d madde, fıkra ve bendindeki; "Şiddet: Kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranış... ifade eder." ve 20/2. madde ve fıkrasındaki; "Bakanlık, gerekli görmesi hâlinde kadın, çocuk ve aile bireylerine yönelik olarak uygulanan şiddet veya şiddet tehlikesi dolayısıyla açılan idarî, cezaî, hukukî her tür davaya ve çekişmesiz yargıya katılabilir." hükümleri gereğince isabetli olmasından dolayı katılan ... vekilinin görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçundan kurulan hükmü temyiz etme hakkı bulunduğu kabul edilmiştir. Suça sürüklenen çocuğun 30.06.2014 tarihinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca müdafii huzurunda alınan; "...Mağdur ... benim özel kız arkadaşım. Benimle arkadaşlık yaptığı sırada mağdurun sınıf arkadaşı ... ile birlikte bara gittiklerini öğrendim. Ayrıca kendi fotoğrafları ile ilgili olarak ...'in görüşlerini sorduğunu öğrendim... Kışkandığımdan dolayı whatsapp üzerinden chat yaptık. Bu chatleşmemiz aynı gün uzun süre devam etti... .. isimli öğrenci bana mağdur ... ile olan mesajlarını ve Kader'in attığı fotoğrafları gösterdi. Bu fotoğraflar normal fotoğraflardır... Mağdur ... benim cep telefonuma uygunsuz olarak kendisinin çektiği fotoğrafları gönderiyordu... mesajlaştığımız sırada fotoğraflar bana direk geldi. Arkadaşlarım da fotoğrafları bu şekilde gördüler...." biçimindeki mağdura ait özel fotoğrafları arkadaşlarının görmesine neden olduğuna ilişkin kaçamaklı ikrarına, suça sürüklenen çocuk tarafından whatsapp adlı uygulama üzerinden mağdura gönderilen ve suça sürüklenen çocuğun da kabulünde olan mesajların içeriğine, mağdurun Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca 09.07.2014 tarihinde vekili huzurunda ve psikolog eşliğinde alınan; "... Ben ... ile birlikte olduğum sırada evde çektiğim çıplak resimlerimi whatsapp aracılığı ile ...'e göndermişim. ... ile aramız bozulunca 'Benimle tekrar çıkacaksın, yoksa bu resimlerini yayarım' dedi. Hatta bir tanesini de yaydığını hatırlıyorum. Ben ...'in bana ulaşmasını engellemiştim. ... yeni bir hesap açarak tüm arkadaşlarımı ekledi. Bu resmim ... tarafından açılan ikinci hesap ile yayıldı. Arkadaşlarım da gördü. Hesabı ..., ... diye birisi adına açmış, ancak tüm arkadaşlarım bu hesabın ... tarafından açıldığını anlamış. Ben resim yayınlanınca

doğrudan ...'in ablası ... ablaya mesaj attım. ...'den şikayetçi oldum. Ayrıca resim yayınlanınca arkadaşlarım tarafından görülünce ben bunalıma girdim. Resim bir saat kadar kaldı, babası ...'e kızınca ... resmi kaldırdı...” şeklindeki beyanına, mağdurun, suça sürüklenen çocuğun ablasıyla ve ... isimli hesabı kullanan kişi ile yaptığı görüşmelere ilişkin dosyaya sunulan dökümlerin ve tanık ... nin anlatımlarının mağdurun beyanlarını doğrular nitelikte olmasına, mağdura ait cep telefonu ile cep telefonuna takılı sim kart ve hafıza kartı üzerinde yapılan inceleme sonunda Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü Adli Bilişim Büro Amirliğince düzenlenen 10.11.2014 tarihli raporla belirlenen mağdura ait çıplak ya da yarı çıplak fotoğraflara ve dosyada mevcut diğer delillere göre; suça sürüklenen çocuk ile aynı lisede öğrenim gören mağdurun tanışıp, sevgili oldukları dönemde, mağdurun çıplak ve yarı çıplak resimlerini, whatsapp adlı uygulama üzerinden suça sürüklenen çocuğa gönderdiği, bir müddet sonra, tarafların anlaşamaması ve mağdurun ayrılmak istediğini söylemesi üzerine, suça sürüklenen çocuğun, mağdurun üzerinde düz beyaz renkli atlet varken yataкта uzanıp, bacağını kaldırarak çektiği yarı çıplak fotoğrafını, onun adını ve soyadını da açıklayarak, ... isimli facebook hesabından 18.05.2014 tarihinde yayımladığı ve mağdura ait çıplak görüntülerin mağdurun yaşıtı olan arkadaşları tarafından görülmesine olanak sağladığı anlaşıldığından, suça sürüklenen çocuğun kendisini cezalandırılmaktan kurtarmaya yönelik savunmalarına itibar edilmeyip, mağdurun aşamalarda özde değişmeyen beyanlarına üstünlük tanınarak, sanığa yüklenen fiilin sübut bulduğuna dair Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 17. Ceza Dairesinin kabulünde bir isabetsizlik görülmemiştir. Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin kovuşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya kapsamına göre, suça sürüklenen çocuk müdafinin sübuta, eksik inceleme ve varsayıma dayalı olarak karar verildiğine, hükmün açıklanmasının geri bırakılmamasına, katılan vekilinin takdiri indirim maddesinin uygulanmasına ilişkin sair temyiz itirazlarının reddine, ancak; 1- Mağdurun fiziksel mahremiyetine ilişkin yarı çıplak fotoğrafını, onun bilgisi ve rızası dışında ifşa eden 14 yaşındaki suça sürüklenen çocuğun eyleminde TCK'nın 134/2. madde ve fıkrasında tanımlanan görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçunun yasal unsurlarının oluştuğu; ayrıca, 14 yaşındaki mağdurun, cinsel arzuları tahrik ve istismar eden, toplumun sahip olduğu ortak ar ve haya duygularını, yerleşik edep kurallarını incitici ve genel ahlâka aykırı nitelikteki müstehcen görüntüsünü, internet üzerinden yayımlayan suça sürüklenen çocuğun TCK'nın 226/5. madde ve fıkrasında tanımlanan müstehcenlik suçunu da işlediği, bir fiili ile birden fazla farklı suçun oluşmasına neden olan suça sürüklenen çocuğun, TCK'nın 44. maddesi gereğince, daha ağır cezayı gerektiren müstehcenlik suçundan cezalandırılması gerekirken, mağdura ait fotoğrafların onun rızası olmaksızın internette yayımlandığı kabul edilmesine rağmen mağdurun yaşı ve tespit edilen fotoğrafların özellikleri dikkate alınmaksızın, eylem sadece görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçu kapsamında değerlendirilerek, yazılı şekilde hüküm kurulması, 2- Kabul ve uygulamaya göre de:

a) TCK'nın 61/1. madde ve fıkrasında yer alan ölçütlerden suçun işleniş biçimi ve meydana gelen tehlikenin ağırlığı nazara alınarak, dosyaya yansıyan bilgi ve kanıtlar birlikte ve isabetle değerlendirilip, denetime olanak verecek ve somut gerekçeler de gösterilmek suretiyle aynı Kanun'un 3/1. madde ve fıkrası uyarınca işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı olacak şekilde maddede öngörülen alt ve üst sınırlar arasında

hakkaniyete uygun bir cezaya hükmolunması gerekirken, temel cezanın asgari haddenden tayin edilmesi, b) Adli sicil kaydı bulunmayan suça sürüklenen çocuk hakkında hükmedilen 10 ay hapis cezasının, on sekiz yaşını doldurmamış olması nedeniyle adli para cezasına çevrilmesine karar verilirken ve bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktarın belirlenmesi esnasında, TCK'nın 50/3. ve 52/2. madde ve fıkralarının uygulama maddesi olarak yazılmaması ve adli para cezasının belirlenmesine esas tam gün sayısının gösterilmemesi suretiyle CMK'nın 232/6. ve TCK'nın 52/3. madde ve fıkralarına uyulmaması, Kanuna aykırı olup, suça sürüklenen çocuk müdafinin ve katılan vekilinin temyiz itirazları bu bakımdan yerinde görülümüş olduğundan, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 17. Ceza Dairesince yapılan istinaf incelemesi sonucunda verilen 31.05.2017 tarihli, 2017/484-2017/1149 sayılı “istinaf talebinin kabulüyle ilk derece mahkemesi hükmünün kaldırılmasından sonra yeniden kurulan mahkumiyet hükmüne” ilişkin hükmün açıklanan nedenlerle 5271 sayılı CMK'nın 302/2. madde ve fıkrası gereğince isteme aykırı olarak BOZULMASINA, aynı Kanun'un 304/2. madde ve fıkrası uyarınca dosyanın Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 17. Ceza Dairesine gönderilmesine, 18.12.2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 18: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2019/2327 E., 2019/5633 K.

MAHKEMESİ: Asliye Ceza Mahkemesi

SUÇ: Dolandırıcılık

HÜKÜM : TCK'nın 157/1, 52, 53 ve 58. maddeleri gereğince mahkumiyet Dolandırıcılık suçundan sanık ...'in mahkumiyetine ilişkin hüküm sanık tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü; Müştekinin acilen kiralık eve ihtiyacı olduğu ve bunun için internetten arama yaptığında 14/07/2014 tarihinde internete konulan ilanı gördüğü sanık ... ulaştığı, sanık ile ... numaralı hattından 16/07/2014 tarihinde görüşme yaptığı, adının ... olduğunu söyleyerek TC kimlik numarası olan ... numarasını verdiği ve kapora istediği, müşterinin PTT şubesine sanık adına 200-TL para gönderdiği, ancak sanıktan bir daha haber alamadığı, sanığın dolandırıcılık suçunun işlendiğinin iddia edildiği olayda; eylemin, internet vasıtasıyla işlenmesinde dolayı 5237 sayılı TCK'nın 158/1-f maddesinde düzenlenen “bilgi sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle nitelikli dolandırıcılık” suçunu oluşturup oluşturmayacağına ilişkin delilleri takdir ve değerlendirme görevinin üst dereceli Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yargılamaya devamla yazılı şekilde hüküm kurulması, bozmayı gerektirmiş, suça sürüklenen çocuğun temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülümüş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca sair hususlar incelenmeksizin BOZULMASINA, aynı kanunun 326/son maddesi gereğince ceza miktarı bakımından kazanılmış hakların gözetilmesine, 15/05/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 19: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2017/6156 E., 2019/2700 K.

MAHKEMESİ: Çocuk Mahkemesi

SUÇ: Nitelikli dolandırıcılık

HÜKÜM: CMK'nın 223/2-c maddesi uyarınca beraat. Nitelikli dolandırıcılık suçundan suça sürüklenen çocuğun beraatine ilişkin hüküm, katılan tarafından temyiz

edilmekle dosya incelenerek gereği düşünüldü; Suça sürüklenen çocuğun, "sahibinden.com" adlı internet sitesine verdiği satılık cep telefonu ilanını gören katılanın, suça sürüklenen çocuk ile irtibata geçerek cep telefonunun satışı konusunda anlaşmaya vardığı ve 210,00 TL parayı suça sürüklenen çocuk tarafından verilen posta çeki hesap numarasına yatırmasına rağmen, suça sürüklenen çocuğa bir daha ulaşamadığı, suça sürüklenen çocuğun bu surette dolandırıcılık suçunu işlediğinin iddia edilmesi karşısında eyleminin, 5237 sayılı TCK'nın 158/1-f maddesinde düzenlenen "bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle nitelikli dolandırıcılık" suçunu oluşturup oluşturmayacağına ilişkin delilleri takdir ve değerlendirme görevinin üst dereceli Çocuk Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yargılamaya devamla yazılı şekilde hüküm kurulması, bozmayı gerektirmiş, katılanın temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmuş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca sair hususlar incelenmeksizin BOZULMASINA, aynı kanunun 326/son maddesi gereğince ceza miktarı bakımından kazanılmış hakların gözetilmesine, 21/03/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 20: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2015/14289 E., 2018/6644 K.

MAHKEMESİ: Ağır Ceza Mahkemesi
SUÇ: Bilişim sistemleri banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle nitelikli hırsızlık.
HÜKÜM: TCK'nın 142/2-e, 31/3 maddeleri uyarınca mahkûmiyet. Nitelikli hırsızlık suçundan suça sürüklenen çocuğun mahkûmiyetine ilişkin hüküm, suça sürüklenen çocuk müdafii tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü; Katılanın şirket müdürlüğünü yaptığı ... Sanayii ve Pazarlama Ltd. Şti.'nin ... Bankası Manisa Sanayi Sitesi Şubesindeki 72380759 numaralı internet şubesi hesabından suç tarihi olan 24.03.2008 tarihinde 3 ayrı işlemle ve 2134321119 İP numarası kullanılmak sureti ile suça sürüklenen çocuğun ... Bankası İmes Sanayii Sitesi Şubesinde bulunan 81309153 numaralı hesabına toplam 6.048 YTL para havale edildiği iddia edilen somut olayda; Suça sürüklenen çocuğun suçtan kurtulmaya yönelik soyut savunmaları, katılan beyanı ve tüm dosya kapsamından anlaşıldığından suça sürüklenen çocuğun kısa zamanda hesap numarası ve kart şifresine bir başkasının teknik olarak ulaşamayacağı, böylece bilişim sistemlerini kullanmak suretiyle hırsızlık suçunun oluştuğu yönündeki mahkûmiyet hükmünde bir isabetsizlik görülmemiştir. Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin kovuşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya kapsamına göre; suça sürüklenen çocuk müdafinin yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddiyle, hükmün ONANMASINA, 11/10/2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 21: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2015/10835 E., 2018/6187 K.

MAHKEMESİ: Ağır Ceza Mahkemesi
SUÇ: Nitelikli dolandırıcılık
HÜKÜM: TCK'nın 158/1-f, 31/3, 62, 52/2, 51. maddeleri gereğince mahkûmiyet. Nitelikli dolandırıcılık suçundan suça sürüklenen çocuğun mahkûmiyetine ilişkin hüküm, suça sürüklenen çocuk müdafii tarafından temyiz edilmekle, dosya

incelenerek gereği düşünüldü: Olay tarihinde katılan ...'nın, suça sürüklenen çocuğun sahibinden.com internet sitesinde vermiş olduğu ikinci el Samsung marka cep telefonu ilanını görerek ilanda belirtilen telefon numarasını arayıp suça sürüklenen çocuk ile pazarlık yaparak 100 TL para gönderdiği, ancak suça sürüklenen çocuk tarafından kargo ile ... marka, bataryası ve arka kapağı bulunmayan, kırık vaziyetteki telefonun gönderildiği, bu suretle suça sürüklenen çocuğun bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçunu işlediği tüm dosya kapsamından anlaşıldığından mahkemenin kabul ve uygulamasında bir isabetsizlik görülmemiştir. Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin kovuşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya kapsamına göre; suça sürüklenen çocuk müdafinin temyiz itirazlarının reddi ile hükmün ONANMASINA, 02/10/2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 22: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2015/10507 E., 2018/5932 K.

MAHKEMESİ: Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi
SUÇ: Nitelikli Dolandırıcılık
HÜKÜM: TCK'nın 158/1-f, 31/3, 52. maddeleri gereğince mahkûmiyet. Nitelikli dolandırıcılık suçundan suça sürüklenen çocuğun mahkûmiyetine ilişkin hüküm, suça sürüklenen çocuk tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü: Katılan ...'ün olay tarihinde sahibinden.com isimli internet sitesinde satılık cep telefonu ilanı görüp ilanda belirtilen telefon numarasını arayarak suça sürüklenen çocuk ile görüşüp telefonu almak hususunda anlaştığı ve suça sürüklenen çocuğun vermiş olduğu T.C. kimlik numarasına 300 TL parayı yatırdığı, ancak sonrasında suça sürüklenen çocuk tarafından ilandaki telefonunun değil sadece kapağının gönderildiği, bu suretle suça sürüklenen çocuğun bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçunu işlediği anlaşıldığından mahkemenin kabulünde bir isabetsizlik görülmemiştir. 5237 sayılı TCK'nın 158. maddesinin 1. fıkrasının (e), (f), (i) ve (k) bentlerinde sayılan hallerde adli para cezasının tayininde tespit olunacak temel gün, suçtan elde olunan haksız menfaatin iki katından az olmayacak şekilde asgari ve bu miktara yükseltilerek belirlenecek gün sayısı üzerinden arttırma ve eksiltmeler yapıldıktan sonra ortaya çıkacak sonuç gün sayısı ile bir gün karşılığı aynı kanunun 52. maddesi uyarınca, 20-100 TL arasında takdir olunacak miktarın çarpılması neticesinde sonuç adli para cezasının belirlenmesi gerektiği gözetilmeksizin, temel gün adli para cezası miktarının haksız menfaat miktarına denk gelecek şekilde 30 gün belirlenmesinin ardından, TCK'nın 31/3 maddesi gereğince 20 güne indirilmesinin ardından, günü 20 TL den 400 TL adli para cezasına çevrilmiş iken, sonrasında haksız menfaat miktarının iki katı alınmak suretiyle 600 TL adli para cezasına hükmolunması suretiyle fazla ceza tayini, kanuna aykırı olup, hükmün bu nedenle 5320 sayılı Kanun'un 6723 sayılı Kanun'un 33. maddesi ile değişik 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA, ancak, yeniden yargılama yapılmasını gerektirmeyen bu hususun aynı kanunun 322. maddesi uyarınca düzeltilmesi mümkün bulunduğundan; adli para cezasına ilişkin hüküm fıkrasından “ancak verilecek adli para cezasının elde edilen menfaatin iki katından az olamayacağından (300*2=600 TL) 600,00 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına” ilişkin kısmın çıkarılmak suretiyle hükmün DÜZELTİLEREK ONANMASINA, 25/09/2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 23: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2017/33544 E., 2018/3082 K.

MAHKEMESİ: Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi

SUÇ: Nitelikli Dolandırıcılık

HÜKÜM: TCK'nın 158/1-f-son, 31/3, 52 maddeleri gereğince mahkûmiyet. Nitelikli dolandırıcılık suçundan suça sürüklenen çocuğun mahkûmiyetine ilişkin hüküm suça sürüklenen sürüklenen çocuk tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü: Suça sürüklenen çocuğun “...” adlı internet sitesine satılık bilgisayar ilanı verdiği, bu ilanı gören katılanın ilanda belirtilen telefon numarasından kendisini ... olarak tanıtan suça sürüklenen çocukla irtibata geçtiği, telefon görüşmesi sonucu suça suça sürüklenen çocuğun 1350 TL havale ettiği takdirde bilgisayarı göndereceğini söylemesi üzerine katılanın da kargo irsaliye numarası ve kimlik fotokopisini talep ettiği, suça sürüklenen çocuğun ... adına düzenlenen kimlik fotokopisini fakslayarak irsaliye numarasını verdiği, kargo teyidi alan katılanın 1350-TL.'yi suça sürüklenen çocuğun bildirdiği banka hesabına yatırdığı, paranın çekilmesine rağmen, göndermeyi vaad ettiği ürün yerine içinde eski gazete kağıtlarına sarılı taş gönderdiği, bu şekilde suça sürüklenen çocuğun nitelikli dolandırıcılık suçunu işlediği iddia edilen olayda; suça sürüklenen çocuk savunması, katılan beyanları ve dosya kapsamına göre, suça sürüklenen çocuğun eylemlerinin 5237 sayılı TCK'nın 158/1-f maddesinde düzenlenen bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle nitelikli dolandırıcılık suçunu oluşturduğunu takdir eden mahkemenin kabul ve uygulamasında bir isabetsizlik görülmemiştir. Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin kovuşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya kapsamına göre; suça sürüklenen çocuğun ihtilafın hukuki nitelikte olduğu gerekçesine ilişkin temyiz itirazlarının reddiyle, hükmün ONANMASINA, 07/05/2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 24: Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2017/10888 E., 2018/4825 K.

MAHKEMESİ: Çocuk Mahkemesi

SUÇLAR: Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme, sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, şantaj.

HÜKÜMLER: 1- Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçundan dolayı TCK'nın 136/1, 31/3, 62/1, 50/3, 52/2-4. maddeleri gereğince mahkûmiyet 2- Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme suçundan dolayı TCK'nın 244/2, 31/3, 62/1, 50/3, 52/2-4. maddeleri gereğince mahkûmiyet 3- Şantaj suçundan dolayı TCK'nın 107/2. maddesi yollamasıyla aynı Kanun'un 107/1, 31/3, 62/1, 50/3, 52/2, 50/3, 52/2, 52/4. maddeleri gereğince mahkûmiyet Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme, sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme ve şantaj suçlarından suça sürüklenen çocuğun mahkûmiyetine ilişkin hükümler, suça sürüklenen çocuk tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü: Suça sürüklenen çocuğun, mağdura ait facebook hesabının internet şifresini, onun bilgisi ve rızası dışında ele geçirip, değiştirerek, mağdurun bilişim sistemindeki hesabına erişimini engelledikten sonra, istediği miktarda paranın verilmemesi halinde, mağdura ait hesapta yer alan ve mağdurun başkaları tarafından görülmesini engellediği müstehcen nitelikteki görüntülerini ifşa edeceği tehdidiyle şantajda bulunduğu iddialarına konu olayda; Suça sürüklenen çocuğun sübut bulan eylemlerinin, verileri hukuka aykırı olarak

verme veya ele geçirme, sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, şantaj suçlarını oluşturduğuna ve temel cezaların asgari haddenden uzaklaşarak belirlenmesine ilişkin yerel mahkemenin kabulünde dosya kapsamına göre bir isabetsizlik görülmemiştir. Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin kovuşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya kapsamına göre, suça sürüklenen çocuğun sübuta ilişkin temyiz itirazlarının reddiyle, hükümlerin isteme uygun olarak ONANMASINA, 25.04.2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 25: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2018/951 E., 2018/2087 K.

MAHKEMESİ: Çocuk Mahkemesi

SUÇ: Nitelikli dolandırıcılık, bilişim sistemine girme, engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme.

HÜKÜM: Nitelikli dolandırıcılık suçundan TCK 158/1-f, 31/3, 62 ve 52. maddeleri gereğince, Bilişim sistemine girme, engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme suçundan TCK 244/4, 31/3, 62 ve 52. maddeleri gereğince mahkûmiyet. Nitelikli dolandırıcılık ve bilişim sistemine girme, engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme suçlarından, suça sürüklenen çocuğun mahkûmiyetine ilişkin hükümler, suça sürüklenen çocuk tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü: Suça sürüklenen çocuğun, katılanı arayarak kendisine bu numaradan hakaret içerikli mesajlar geldiğini, bu mesajları çeken internet üzerinden bulmak için telefonunu kapatmamasını isteyerek, katılanın cep telefonuna telekonferans özelliği verdirilerek katılanın telefon hattı üzerinden yurt dışındaki başka telefonlarla görüşmek ve kontör yüklenmek ve katılanın mail adresinin de bir şekilde ele geçirilmek sureti ile nitelikli dolandırıcılık ve bilişim sistemine girme, engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme suçlarını işlediğinin kabul olunması karşısında, eylemin, 5237 sayılı TCK'nın 158/1-f maddesinde düzenlenen "bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle nitelikli dolandırıcılık" suçunu oluşturup oluşturmayacağına ilişkin delilleri takdir ve değerlendirme görevinin üst dereceli Çocuk Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yargılamaya devamla yazılı şekilde hüküm kurulması, Bozmayı gerektirmiş, suça sürüklenen çocuğun temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülümüş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca sair hususlar incelenmeksizin BOZULMASINA, aynı kanunun 326/son maddesi gereğince ceza miktarı bakımından kazanılmış hakların gözetilmesine, 27/03/2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 26: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2017/38239 E., 2018/1684 K.

MAHKEMESİ: Asliye Ceza Mahkemesi

SUÇ: Dolandırıcılık

HÜKÜM: 1-Sanık ... ve suça sürüklenen çocuk ... hakkında; TCK 157/1, 62, 53 maddeleri gereği mahkûmiyet 2-Suçta sürüklenen çocuk ... hakkında; TCK 157/1, 31/3, 62, 51 maddeleri gereği mahkûmiyet. Dolandırıcılık suçundan sanık ...'ın ve suça sürüklenen çocukların mahkûmiyetine ilişkin hükümler, sanık ... ve Cumhuriyet Savcısı tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü:

Suça sürüklenen çocuklar... ve ... ile sanık ...'ın fikir ve eylem birlikteliği içerisinde hareket ederek internet üzerinden ...com isimli siteye ilan vermek suretiyle Laptop bilgisayar satmaya çalıştıkları, telefonla irtibata geçtikleri müştekiye piyasa değerinin altında fiyat vererek anlaştıkları, müştekiye PTT vasıtasıyla suça sürüklenen çocuk ...'nın kardeşi olan ve hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilen ve olaydan haberi olmayan tanık... 'in ismine para göndermesini istedikleri, müşteki tarafından bu hesaba paranın gönderildiği, paranın sanık ve suça sürüklenen çocuklar tarafından kullanıldığı ancak müştekiye kargo ile laptop yerine koliye karton konmak suretiyle gönderildiği, sanığın ve suça sürüklenen çocukların bu şekilde haksız menfaat sağladığı iddia ve kabul olunan somut olayda, eylemin TCK'nın 158/1-f maddesinde düzenlenen "Bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle" nitelikli dolandırıcılık suçunu oluşturup oluşturmayacağına ilişkin delillerin takdiri ve değerlendirme yetki ve görevinin üst dereceli Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerektiği zorunluluğu, Bozmayı gerektirmiş, sanığın ve Cumhuriyet Savcısının temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmemiş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca sair hususlar incelenmeksizin BOZULMASINA, 12/03/2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 27: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2016/3328 E., 2017/21854 K.

MAHKEMESİ: Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi
SUÇ: Dolandırıcılık
HÜKÜM: TCK 157/1, 31/3, 62, 50 ve 52 maddeleri gereğince mahkûmiyet.
Dolandırıcılık suçundan suça sürüklenen çocuğun mahkûmiyetine ilişkin hüküm, suça sürüklenen çocuk... tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü; Suça sürüklenen çocuğun, "gittigidiyor.com" adlı internet sitesine verdiği satılık laptop ilanını gören katılanın, ilanda belirtilen telefon numarası ile irtibata geçerek, suça sürüklenen çocuğun belirttiği hesaba satın almak istediği laptop ücreti olarak 1.000 TL göndermesine rağmen, bir daha suça sürüklenen çocuğa ulaşamadığı, suça sürüklenen çocuğun bu surette dolandırıcılık suçunu işlediği kabul olunan somut olayda, Suça sürüklenen çocuğun eyleminin 5237 sayılı TCK'nın 158/1-f maddesinde düzenlenen "bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık" suçunu oluşturacağı gözetilmeden, suç vasfında yanılığa düşülerek yazılı şekilde aynı kanunun 157/1 maddesi gereğince basit dolandırıcılık suçundan hüküm kurulması, Kabule göre de; a) TCK'nın 157/1 maddesi uyarınca hapis cezası yanında ayrıca adli para cezasına hükmedilmesi gerektiğinin gözetilmemesi, b) Suça sürüklenen çocuğa yüklenen dolandırıcılık suçu nedeniyle, hükümden sonra 02/12/2016 tarih ve 29906 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe giren 6763 sayılı Kanun'un 34. maddesi ile değişik 5271 sayılı CMK'nın 253. ve 254. madde fıkraları gereğince uzlaştırma işlemleri için gereği yapılarak sonucuna göre suça sürüklenen çocuğun hukuki durumunun takdir ve tayini zorunluluğu, Bozmayı gerektirmiş, suça sürüklenen çocuk ve müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmemiş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca sair hususlar incelenmeksizin BOZULMASINA, aynı Kanunun 326/son maddesi

uyarınca ceza miktarı bakımından kazanılmış hakkın saklı tutulmasına, 31/10/2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 28: Yargıtay 8. Ceza Dairesi 2016/12067 E., 2017/6651 K.

MAHKEMESİ: Ağır Ceza Mahkemesi

SUÇ: Bilişim sistemini kullanarak dolandırıcılık, resmî belgede sahtecilik

HÜKÜM: Beraat. Gereği görüşülüp düşünüldü: Katılanlar ...bank ile ...bank adlarına vekillerinin temyiz istemlerinin bankalarına ait bilişim sistemlerine girip sahte internet siteleri oluşturmak ve bu suretle müşteri bilgilerini elde ederek kaydetmek suçlarına yönelik olduğu anlaşılmakla, inceleme bu suçlarla sınırlı olarak yapılmıştır.

Sanıkların ... ile ...bank AŞ. sahte internet siteleri oluşturup sahte site sayfası açarak katılan bankaların müşterilerine sahte e-mailler gönderilerek sahte oluşturulan internet sayfaları ile ilgili yanıltıcı bilgiler verilerek güncelleme VS adı altında kişisel bilgilerini ve şifrelerini girmelerini istedikleri, bilgisayar çıktısında liste halinde belirlenen birçok bankaların müşterisinin bu sahte e-maillere inanarak verilen kişisel bilgileri ve banka şifrelerini dosyası tefrik olunan suça sürüklenen çocuk .. 'ın e- mail hesaplarında depolamaktan ibaret eylemlerinin TCK.nun 244/2 ve 136.maddeleri kapsamındaki suçları oluşturduğu ,sanıklara yüklenen suçların yasa maddelerinde öngörülen cezalarının türü ve üst sınırları itibariyle tabi oldukları 5237 sayılı TCK.nun 66/1-e maddesinde belirlenen 8 yıllık dava zamanaşımının, zamanaşımını kesen son işlem olan sanıkların savunmalarının alındığı tarihler olan 17.09.2008 ve 27.05.2009 tarihlerinden temyiz inceleme tarihine kadar gerçekleştiği anlaşılmış ve katılanlar vekillerinin temyiz itirazları bu nedenle yerinde görülmele sair yönleri incelenmeyen hükümlerin 5320 sayılı Yasanın 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK.nun 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA, ancak yeniden yargılama yapılmasını gerektirmeyen bu hususta anılan Yasanın 322. maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak karar verilmesi mümkün olduğundan sanıklar hakkında açılan kamu davalarının gerçekleşen dava zamanaşımı nedeniyle 5237 sayılı TCK.nun 66/1-e ve CMK.nun 223/8. maddeleri gözetilerek DÜŞÜRÜLMESİNE, 07.06.2017 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 29: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2014/24553 E., 2017/11097 K.

MAHKEMESİ: Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi

SUÇ: Nitelikli dolandırıcılık

HÜKÜM: TCK'nın 158/1-g, 31/3, 52/2-4 maddeleri gereğince mahkûmiyet. Nitelikli dolandırıcılık suçundan suça sürüklenen çocuğun mahkûmiyetine ilişkin hüküm, suça sürüklenen çocuk müdafii tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü: Suça sürüklenen çocuğun ... isimli alışveriş sitesine Nokia ... modelli cep telefonu satışı ilanı verdiği, telefonu satın almak isteyen katılanın suça sürüklenen çocuğu arayarak 280.00 TL bedelle satın alma konusunda anlaştıkları, katılanın satış bedelini gönderdiği halde suça sürüklenen çocuğun telefonu göndermediğinin iddia edildiği olayda; 1-Suçta sürüklenen çocuğun internet sitesine ilan vermek suretiyle eylemini gerçekleştirmesi karşısında; eyleminin TCK'nın 158/1-f maddesinde düzenlenen bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçunu oluşturduğu gözetilmeksizin suç vasfında hataya düşülerek yazılı

şekilde hüküm kurulması, 2-Çocuk Koruma Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğin 20/1-7. maddesi ve 5395 sayılı Kanun'un 35. maddesi uyarınca; fiil işlendiği sırada 15 yaşını doldurmuş olup da 18 yaşını doldurmamış çocukların işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin olup olmadığının takdiri bakımından, sosyal yönden inceleme yaptırılmasının gerekli olduğu, mahkemece sosyal inceleme raporuna gerek görülmediği takdirde ise, gerekçesinin kararda gösterilmesi zorunluluğuna uyulmaması, Kanuna aykırı olup, suça sürüklenen çocuk müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmemiş olduğundan hükmün bu nedenle 5320 sayılı Kanun'un 8/1.maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'nın 321.maddesi uyarınca BOZULMASINA, aynı Kanunun 326/son maddesi uyarınca ceza miktarı bakımından kazanılmış haklarının saklı tutulmasına 18/05/2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 30: Yargıtay 8. Ceza Dairesi 2016/12723 E., 2017/5659 K.

MAHKEMESİ: Asliye Ceza Mahkemesi

SUÇ: Bilişim suçu

HÜKÜM: Hükümlülük Gereği görüşülüp düşünüldü: 1- Katılanın alt bayi olarak internet sitesi üzerinden kontör alım satımı ve fatura ödemeleri gerçekleştirmek üzere kendisine verilen şifre bilgilerini bilgisi ve rızası olmaksızın ele geçirerek kontör satışı gerçekleştirmekten ibaret eylemlerin TCK.nun 142/2-e maddesi kapsamındaki nitelikli hırsızlık suçunu oluşturacağı gözetilmeden ve bilişim sistemi üzerinde çalışmasını engelleyecek girişimde bulunup veri değiştirerek haksız menfaat elde ettiklerine dair delil bulunmadığı halde suç vasfından yanılığa düşülerek yazılı şekilde hükümler kurulması, 2- Suç tarihi itibarıyla 18 yaşını ikmal etmeyen suça sürüklenen çocuk hakkında 5237 sayılı TCK.nun 53/4. madde ve fıkrasına aykırı olarak aynı Yasanın 53/1. madde ve fıkrasında yer alan hak yoksunluklarına hükmolunması, Yasaya aykırı, sanık ve suça sürüklenen çocuğun temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmemiş olduğundan hükümlerin bu sebepten dolayı 5320 sayılı Yasanın 8/1. maddesi uyarınca uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK.nun 321 ve 326. maddeleri gereğince BOZULMASINA, 17.05.2017 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 31: Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2014/17533 E., 2017/5958 K.

MAHKEMESİ: Bakırköy 1. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi

SUÇ: Dolandırıcılık

HÜKÜM: TCK.nın 157/1, 31/3, 62, 52 ve 53 maddeleri gereğince mahkûmiyet. Suça sürüklenen çocuğun dolandırıcılık suçundan mahkûmiyetine ilişkin hüküm, suça sürüklenen çocuk müdafii tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü: Suça sürüklenen çocuğun "www..com" adlı internet sitesine İsmi kullanarak "i-phone" marka telefonuna satılık ilanı verdiği, 06.01.2009 tarihinde bu internet sitesine giren müşterinin bu ilanı görerek İsmi kullanan suça sürüklenen çocukla sitede belirtilen telefon num... ile irtibata geçtiği, taraflar fiyat konusunda gerekli anlaşmaya vardıktan sonra suça sürüklenen çocuğun müşteriye telefonu ertesi gün sabah Kargodan yollayacağını, telefonun p....ını ise ... Bankası ... Şubesine yaşı büyük olduğu için

hakkında ayrıca soruşturma yapılan ... adlı şahsın hesabına yollamasını istediği, 07.01.2009 tarihinde ... Korgo Şubesine giden suça sürüklenen çocuğun bahse konu telefonu buraya teslim ettiği, saat 13:00 sıralarında müşteki ile telefonda görüşen suça sürüklenen çocuğun telefonu ... Kargoya verdiğini belirterek paranın havalesini istediği, müştekinin de bahse konu ... Kargo Şubesini arayarak görevli ... isimli şahısla görüştüğünde telefonun teslim edilmiş olduğunu öğrendiğinden dolayı ... Bankası Şubesinden ... Bankası... Şubesine ... isimli şahıs adına 500 TL.parayı yolladığı, paranın havalesi ile birlikte suça sürüklenen çocuğun ...'la irtibata geçerek durumu bildirip bankadan paranın çekilerek kendisine teslimini istediği, ...'ın da Bankası Şubesine gidip adına havale edilen 500 TL'yi çekerek suça sürüklenen çocuğa teslim ettiği, fakat suça sürüklenen çocuğun parayı teslim aldığı halde derhal bu kez kargo şirketine gidip telefonunun iadesini isteyip telefonunu geri aldığı, bu suretle atılı dolandırıcılık suçunu işlediği iddia olunan olayda, suça sürüklenen çocuğun gittigidiyor.com isimli internet sitesinde verdiği ilan sonucu müştekiyi kandırmak suretiyle menfaat temin ettiğinin kabulü karşısında eylemin 5237 sayılı TCK'nın 158/1-f maddesinde düzenlenen "bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık" suçunu oluşturacağı gözetilmeden, suç vasfında yanılığa düşülerek yazılı şekilde aynı kanunun 157/1 maddesi gereğince basit dolandırıcılık suçundan hüküm kurulması, Bozmayı gerektirmiş, suça sürüklenen çocuk müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülümüş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'un 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA, CMK'nın 326/son maddesi gereğince suça sürüklenen çocuğun ceza miktarı bakımından kazanılmış hakkının saklı tutulmasına, 13.02.2017 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Ek 32: Yargıtay 8. Ceza Dairesi 2016/8283 E., 2017/438 K.

MAHKEMESİ: Çocuk Mahkemesi

SUÇ: Bilişim suçu

HÜKÜM: Değişen suç vasfı nedeniyle 5237 sayılı TCK.nun 245/1. madde ve fıkrası uyarınca hükümlülük. Gereği görüşülüp düşünüldü: Şikayetçinin kart bilgilerini bilgisi dışında kullanıp internet ortamında çeşitli yerlerden alışveriş yapmak suretiyle haksız menfaat temin ettiğinden bahisle açılan davada, suça sürüklenen çocuğun suçlamayı kabul etmemesi, "evimizde bulunan bilgisayarın modemi kablosuzdu. O nedenle bizim apartman veya yan apartmandan birileri bu modem üzerinden müştekiye yönelik suçu işlemiş olabilirler. Modemin şifresi yoktu. "şeklindeki savunması, suça konu kart kullanılarak kontör yüklenen telefon numaralarının tespit olunmaması karşısında, internet hattının bağlı bulunduğu servis sağlayıcısından internet hattının kablosuz olup olmadığının, şifresi bulunup bulunmadığının, suç tarihinde internet hattına başkaları tarafından giriş yapıp yapılmadığının sorulması, kontör yüklenen telefon numaralarının saptanıp hat sahipleri dinlenmek suretiyle suça sürüklenen çocukla bağlantıları olup olmadığının belirlenmesi, sonucuna göre hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken eksik incelemeye dayanarak yazılı şekilde hüküm kurulması, Yasaya aykırı, suça sürüklenen çocuğun temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülümüş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı Yasanın 8/1. maddesi uyarınca uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK.nun 321. maddesi gereğince BOZULMASINA, 18.01.2017 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 33: Yargıtay 8. Ceza Dairesi 2015/11273 E., 2016/1869 K.

MAHKEMESİ: Çocuk Mahkemesi

SUÇ: Bilişim suçu

Gereği görüşülüp düşünüldü: Yerinde görülmeyen sair itirazlarının reddine, ancak: Müştekiye ait kredi kartı bilgilerini öğrenip internet üzerinden alışveriş yapan suça sürüklenen çocuğun eyleminin TCK.nun 245/1.maddesindeki suçu oluşturduğunun gözetilmemesi, Yasaya aykırı, suça sürüklenen çocuğun temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmüş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı Yasanın 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken CMUK.nun 321. ve 326/son maddeleri gereğince ceza miktarı yönünden kazanılmış hak saklı kalmak kaydıyla (BOZULMASINA), 18.02.2016 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Ek 34: Yargıtay 8. Ceza Dairesi 2015/15548 E., 2016/2304 K.

MAHKEMESİ: Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi

SUÇ: Bilişim suçu

HÜKÜM: Hükümlülük Gereği görüşülüp düşünüldü: Suça sürüklenen çocuk ...'in 27.09.2007 günü yaşı büyük olduğu için hakkında ayrıca dava açılan ve hakkındaki hüküm Asliye Ceza Mahkemesinin 2009/74 esas sayılı dava dosyasında kesinleşen sanık ile birlikte, müşteri ...'in banka hesabının internet şifresini kırarak sanık'nın hesabına 9000 TL parayı EFT yaparak aktarmaktan ibaret eyleminin, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 17.11.2009 gün ve 193/268 sayılı kararında açıklandığı üzere; “bilişim suretiyle hırsızlık” suçunu oluşturduğu gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması, Yasaya aykırı, suça sürüklenen çocuk müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmüş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı Yasanın 8/1. maddesi uyarınca uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK.nun 321. ve 326/son maddeleri gereğince ceza miktarı yönünden kazanılmış hakkı saklı kalmak kaydıyla (BOZULMASINA), 25.02.2016 gününde oybirliğiyle karar verildi.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Ayşe ÖZKUL	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Marmara Üniversitesi
Fakülte	Hukuk Fakültesi
Bölümü	Hukuk
Makale ve Bildiriler	
1. Özkul, A., Kobak, K. (2023) “Afet Sonrası Sosyal Medya Fotoğraflarının, Hak İhlalleri Açısından Analizi” (ICOMS 3. Uluslararası İletişim Sempozyumu, Sakarya. 10-11 Kasım 2023). 2. Özkul, A., Dilek, B., Altun Uzun, D., Köybaşı, H., Öztunç, M. (2024). “İnternet Haberlerinde Etik Sorunlar: Dilan Polat Haberleri Örneği” Sf.: 450-465 (ITEC Conference, KTÜ. 7-8 Mart 2024).	